

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 191)

Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/424)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/2695

22.6.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

1/737 Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-938/1377

17.3.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 9.3.1998 tarihinde kararlaştırılan "Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türk sermaye piyasasındaki ilk yasal düzenleme, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunudur. 1981 yılında yürürlüğe giren bu Kanun çerçevesinde yasal alt yapı oluşturulmuş, temel kurumlar ve araçlar uygulamaya geçirilmiştir. Daha sonra hızla büyüyen piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda, 1992 yılında 3794 sayılı Kanun ile köklü bir yasal düzenleme daha yapılmıştır. Reform niteliği taşıyan bu yasal değişiklikle, Sermaye Piyasası Kuruluna, gelişmelere ve doğan ihtiyaçlara cevap verebilecek düzenlemeler yapma yetkisi tanınmış, kurumlarda ve araçlarda çeşitlilik sağlanmış ve sermaye piyasası çağdaş bir çizgiye ulaştırılmıştır.

Bununla birlikte, son Kanun değişikliğinin üzerinden geçen altı yılda Türk sermaye piyasasının gösterdiği gelişme hızı, yatırımcının korunmasına yönelik hükümlerin ve bu amaç doğrultusunda gerektiğinde kamu müdahalesine olanak tanıyacak yetkilerin varlığını zorunlu kılmıştır. Ayrıca ülkemizdeki ekonomik koşullara ve özellikle 1994 yılındaki krize bağlı olarak, piyasada meydana gelen olumsuz olayların tekrarlınmasını önleyecek düzenlemelere ihtiyaç duyulmuştur. Öte yandan piyasadaki gelişmenin sonucunda, kurumsal yapıda uluslararası standartlara uygun değişikliklerin yapılması gerekmiştir. Ortaya çıkan bu ihtiyaçlara cevap verebilmek amacıyla, 4113 sayılı yetki kanununa dayanılarak 24.6.1995 tarihinde 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararname çıkarılmıştır. Bu kararname ile Sermaye Piyasası Kanununda bir dizi önemli değişiklik yapılmıştır. Ancak söz konusu Kanun Hükmünde Kararname, yetki kanununun iptaline bağlı olarak Anayasa Mahkemesince 13.11.1995 tarihinde iptal edilmiş ve iptal kararı 24.11.1995 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararında, 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin bazı hükümlerinin iptali nedeniyle ortaya çıkacak hukukî boşluk gözetilerek, anılan hükümlere ilişkin iptal kararının dört ay sonra yürürlüğe girmesi kararlaştırılmıştır. İptal kararı gereğince, 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 24.3.1996 tarihinde tümüyle geçerliliğini yitirmiştir. Bu durumda bir taraftan piyasanın ihtiyaçlarına cevap vermek, diğer taraftan da Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla ortaya çıkan hukuk boşluğunu doldurmak amacıyla acil bir yasal düzenleme yapılması gereği belirgin biçimde ortaya çıkmıştır.

Söz konusu amaçlar doğrultusunda hazırlanan Tasarıda, halka açık anonim ortaklıklarda karar alma mekanizmasını hızlandırmak üzere, toplantı yeter sayıları azaltılmış; halka açık anonim ortaklıklarda azınlık haklarının kullanılması kolaylaştırılmış; kayıtlı sermayeli ortaklıklarda ilgililerin dava hakkının kapsamı genişletilmiş; halka açık anonim ortaklıklara ara kâr dağıtımı olanağı tanınmış; halka açık anonim ortaklıklarda mevzuata uygunluğun sağlanması amacıyla, ana sözleşme değişikliklerinde Sermaye Piyasası Kurulu'nun uygun görülmesi zorunlu kılınmış; halka açık anonim ortaklıklarda kontrol değişikliği halinde azınlıktaki ortakları koruyucu düzenlemeleri yapma konusunda Kurul'a yetki tanınmış; Kanuna tâbi kuruluşların kaynak kullanımlarının belli esaslara bağlanabilmesi öngörülmüş; sermaye piyasası araçlarının kaydı değer haline getirilmesine ilişkin gerekli yasal çerçeve çizilmiş; ortaklıkların hukuka aykırı işlemlerine karşı Kurul'un dava açabilmesi sağlanmış; denetim ve izlemede etkinliği temin için, halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında, Sermaye Piyasası Kurulu'nun temsilci bulundurulabilmesi hükme bağlanmış; piyasada düzenleme görevi de görececek bir meslek kuruluşu olarak Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği ve sermaye piyasası yatırımcısını koruyucu fonksiyonları olan Yatırımcıları Koruma Fonu kurulmuş; sermaye piyasası kurumlarının, hızlı ve amaca uygun biçimde tasfiyesi amacıyla, özel bir yöntem olarak tedricî tasfiye düzenlenmiş; sermaye piyasası kurumlarının mali durumlarının bozulmasında sorumluluğu tespit edilen yöneticilerinin ve belli bir oranı aşan sermaye payına sahip ortaklarının iflasının istenebilmesine olanak tanınmış; Kanunun ceza hükümlerine, ihtiyaçlar doğrultusunda yeni bir şekil kazandırılmıştır. Diğer taraftan halka açık anonim ortaklık tanımı, uluslararası

si standartlara uygun olarak yeniden yapılmış; borsaların, modern bir yapıda örgütlenmelerine olanak tanınmış ve kuruluş aşamasında olan vadeli işlemler borsaları ile bu borsalarda işlem görecektir araçlarla ve faaliyet göstereceklerle ilgili hukukî alt yapı tamamlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile sermaye piyasalarının şeffaflaşması konusunda en ciddi ve köklü reform çalışmalarından biri gerçekleştirilmektedir. Sermaye piyasası araçlarının kaydi hale getirilmesine ilişkin ilk uygulama 1872 yılında Avusturya'da Viyana Ciro İşlemleri ve Kasalar Birliği aracılığı ile gerçekleştirilmiş ve bunu Berlin Kasalar Birliği izlemiştir. Konuya ilişkin ilk Kanun 1896 yılında Almanya'da yürürlüğe girmiş ve 1937 de Depo Etme Kanunu kabul edilerek uygulamada ortaya çıkan sorunlar yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur. Yine İsviçre'de 1970'te Menkul Kıymetler Ciro Anonim Ortaklığı kurulmuş ve ekonomik yaşam, bu ortaklığın kayıtlarına aynı etki tanımış ancak, yasal düzenlemeye konu edilmeme yönünden eleştiri toplamıştır. Fransa'da yasal düzenlemeleri takiben tüm menkul kıymetler kaydi hale getirilmiş ve 1983 yılından itibaren hukukî ve fiilî anlamda kaydi sistem işlemektedir. İngiltere'de ise, 1989 tarihli Şirketler Kanununa dayanılarak, uygulamaya konulması planlanan Crest sistemiyle menkul kıymetlerin kaydi olarak tutulması çalışmalarına devam edilmektedir.

Sermaye piyasası araçlarının kaydi sisteme geçirilmesi kağıt basımını ortadan kaldıracak, halka arzlarda ve sermaye artırımlarında ihraççı şirketlerin maliyetleri azalacaktır. Gerek halka arzedilen gerekse halka arzedilmeyen hisse senetleri ve ihraççı halka açık şirketlerin ortaklık bilgileri daha sağlıklı bir şekilde takip edilebilecektir. Sermaye piyasası araçlarının kaydi olarak tutulması çalınma, sahte araç basımı ve araçların fizikî olarak hasar görme risklerini ortadan kaldıracaktır. Halka açık şirketlerin sermaye artırım ve temettül ödemelerinde verilen hizmetler kolaylaşacak ve daha kısa sürelerde gerçekleştirilebilecektir. Keza hisse senetlerinin kaydi olarak tek bir yerde tutulması takas işlemlerinde kolaylık sağlayacak ve temerrütleri azaltacaktır. Sonuç olarak, sermaye piyasası araçlarının kaydi sisteme geçirilmesiyle, sermaye piyasasında güven ve şeffaflık sağlanacak ve piyasanın derinliği artacaktır.

Türkiye'de yatırımcının sermaye piyasası araçları ile gerçek anlamda ilişkisinin çok kısa bir süre önce başladığı ve bu araçlardan özellikle hisse senetleriyle fiilen uğraşan kesimin de son derece sınırlı olduğu hususları gözönüne alındığında, Türkiye'de sermaye piyasası araçlarının kaydi sisteme geçirilmesi işlemleri kısa sürede sonuçlandırılabilir niteliktedir.

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda yapılan değişiklikler çerçevesinde, Kanuna eklenmesi düşünülen bu madde ile ülkemizde de kaydi sisteme geçilmesi, planlanmaktadır. Bu bağlamda, Tasarıda sadece bu Kanuna tabi ortaklıkların ihraç ettikleri sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakların tüzelkişiliği haiz bir Merkez tarafından kayden izlenmesi öngörülmüştür. Araçların türlerine ya da devir özelliklerine göre kayıt esasları ile kayıtların nasıl tutulacağı ve kayıtların tutulmasında yapılacak işlemlere ilişkin usul ve işlemler ile kayıtları tutacak Merkezin kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esasları konusunda düzenleme yetki ve görevi Kurul'a bırakılmıştır. Ayrıca sermaye piyasası araçlarının kaydi sisteme geçirilmesinde geçiş süreci de gözönüne alınarak, Merkezde kaydi tutulacak hakları, bu hakların bağlı olduğu sermaye piyasası araçlarını, ihraççılar ve sermaye piyasası araçları türleri itibariyle belirleme yetkisi de Kurul'a bırakılmıştır.

Mevcut tasarıya göre; sistem içerisinde işlem gören menkul kıymetlerin kayden izlenmesi, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenecek olan tüzelkişiliği haiz bir kuruluş tarafından yürütülecek; kayıtlar, sözkonusu kuruluş tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibariyle tutulacaktır. Merkez esas olarak, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibariyle tutulan kayıtların birbirleriyle tutarlılığını kontrol edecektir.

Kayıtların ihraççılar ve aracı kuruluşlar itibariyle tutulması, Fransa'daki SICOVAM sistemine benzer bir sistemin kurulmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca dileyen hak sahiplerine hesap açılabilmesi de, haklarının aracı kuruluşlar nezdinde izlenmesini istemeyen yatırımcılara yönelik bir hizmet niteliği taşıyacaktır.

Tasarıya göre, buna uygun olarak kayıt edilmiş olan hakların senede bağlanması zorunluluğu ortadan kalkmaktadır. Ancak senede bağlanmamış nama yazılı payların, alacağın temlikli hükümlerine uygun olarak devri sağlanmalıdır. Ayrıca Merkez dışında yapılacak temliknamelerin, rehin sözleşmelerinin ve aynı hak tesisine ilişkin diğer sözleşmelerin üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için Merkeze yapılan bildirim tarihinin esas alınması, hakların sırasını belirlemek bakımından gerekli görülmektedir. Bunun dışında haciz, ihtiyatı tedbir ve benzeri işlemler, senede bağlanmamış haklar için genel hükümlerde öngörülen çerçevede yürütülecektir. Merkezdeki kayıtlar, ihraççılar itibariyle de tutulacağı için, ortaklığa yapılan hakları kısıtlayıcı nitelikteki hususlara ilişkin bildirimler, ihraççıların Merkezdeki kayıtlarına anında intikal ettirilebilecektir. Ortakların malî ve yönetsel haklarının kullanımında da, Merkezdeki aracı kuruluş ve ihraççı kayıtları esas oluşturabilecektir.

Nama yazılı payların devri halinde, Türk Ticaret Kanununun 417 nci maddesi çerçevesinde pay defterine kayıt yapılırken, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın, Merkez nezdinde ihraççılar itibariyle tutulan kayıtlar esas alınabilecektir. Böylece pay defterlerinin güncelleştirilmesine kolaylık sağlanmıştır.

Kayıtların, Merkez tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, hak sahipleri ve aracı kuruluşlar itibariyle tutulması öngörülmüştür. Bu durumda, kayıtların yanlış tutulmasından doğacak bütün zararlardan bu kayıtları tutacak Merkez, ihraççılar ve aracı kuruluşlar sorumlu kılınmış ayrıca, görevini köttüye kullanan yahut ihmâl eden Merkez personelinin, Devlet memuru gibi cezalandırılacağı öngörülerek, kayıtlara güven sağlanmıştır.

Madde 2. - Sermaye Piyasası Kanununun uygulanması bakımından hisse senetleri halka arz edilmiş olan veya halka arzedilmiş sayılan anonim ortaklıklar, halka açık sayılmaktadır. Hisse senetlerinin halka arz olunmuş sayılması, Kanunun 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında ortak sayısına bağlanmıştır. 1981 yılında yürürlüğe giren 2499 sayılı Kanun ile yapılan belirlemeye göre, ortak sayısının 100'den fazla olduğu tespit edilen ortaklıklar, hisse senetlerini halka arz etmiş olarak kabul edilmektedirler. Böylece Kanun koyucu 100 ortak sayısını, farazî halka açıklık ölçütü olarak benimsemiştir. Ancak 2499 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçen yaklaşık 14 yılda, Türk sermaye piyasasının geçirdiği evrim, amlan ölçüte esas alınan ortak sayısının artırılmasını gerekli kılmıştır. Gerçekten bu dönemde İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın kurulup, faaliyete geçmesi ve işlem hacminin büyümesi; kurumsal yatırımcıların oluşması; sermaye piyasası araç ve kurumlarında çeşitliliğin sağlanması ve yabancı yatırımcıların ilgisi gibi etkenlerle sermaye piyasasında yatırım yapan tasarruf sahibi kitlesinde büyük bir artış gerçekleşmiştir. Bunlara bağlı olarak, gelişmelerin ortaya çıkardığı halka açık anonim ortaklık ölçüğüne uygun biçimde, ölçüte esas olan 100 ortak sayısı 250'ye çıkarılmıştır.

Kanun hükümlerinin uygulanmasını teminen, anonim ortaklığın halka açık ortaklık statüsünü kazandığını, ihraççılar için Kurul'a, ortaklık denetçileri için ise, hem ortaklığın yönetim kuruluna hem de Kurul'a yine Kanunda öngörülen süreler zarfında bildirim yükümlülüğü getirilerek, Kanun kapsamında olması gereken ortaklıkların, Kanunun getirdiği yükümlülükler ve Kurul denetiminin dışında kalmalarının önlenmesi amaçlanmıştır.

Kanun kapsamına giren ihraççıların, bu Kanuna tabi olmalarından kaynaklanan yükümlülüklerinden kısmen ya da tamamen muaf tutulabilmelerinin kapsamı genişletilmiş ve ihraççıların halka arz işlemlerinden de kısmen muaf tutulabilmeleri imkânı getirilmiştir.

Kanunun 11 inci maddesinin son fıkrasındaki istisna hükmünde, Türk Ticaret Kanununun 368 inci maddesi hükmünün tamamına atıf yapıldığı için, uygulamada bazı yorum sorunları doğmaktadır. Hükmün amacı, sadece hisse senetleri borsada işlem gören anonim ortaklıklarda nama yazılı pay sahiplerine taahhütlü mektup gönderilmesi yükümlülüğünü ortadan kaldırmak olduğundan, beşinci fıkra hükmünde amaca uygun değişiklik yapılmıştır.

Hisse senetleri borsada işlem gören anonim ortaklıklarda, ortak sayısının fazlalığı, sermaye yapısının dağınıklığı, Türk Ticaret Kanununun 388 inci maddesi hükmü çerçevesinde ağırlaştırılmış toplantı yetersayılarıyla genel kurulların oluşturulmasını ve karar alınmasını güçleştirmekte, bazı hallerde olanaksız kılmaktadır. Ortaklıkların karar alma mekanizmasındaki bu güçlüğün aşılması bakımından, sözkonusu ortaklıklarda, Türk Ticaret Kanununun 388 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralar hükümlerinde sayılan hususların görüleceği toplantılarda, ana sözleşmelerinde ağırlaştırılmış nisaplar öngörülmemişse, Türk Ticaret Kanununun 372 nci maddesi hükmündeki yetersayısının uygulanması öngörülerek, toplantı yetersayı hafifletilmiştir. Arz ettiği özellikler nedeniyle 388 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre alınması gereken kararların yetersayılarında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Kanunun tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunması amacıyla hareketle, Türk Ticaret Kanununda esas sermayenin en az onda birini temsil eden pay sahiplerine tanınan hakların, halka açık anonim ortaklıklarda, ödenmiş sermayenin en az yirmide birini temsil eden pay sahipleri tarafından kullanılabilmesine olanak tanınması amaçlanmıştır.

Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşme değişikliklerinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığına başvurulmadan önce Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşünün alınması zorunlu kılınmıştır. Bu düzenleme, halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmesinin mevzuata uygun hale getirilmesi ve uygulamada yeknesaklık sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca mevzuata aykırılık oluşturabilecek, işlemlerin, başlangıçta önlenmesi ve kontrol mekanizmasında etkinlik sağlanması bakımından da, Kurul'un halka açık anonim ortaklıkların ana sözleşme değişikliklerinde uygun görüş vermesi faydalı olacaktır. Nitekim aynı amaçla, Bankalar Kanununun 20 nci maddesinde de, bankaların esas sözleşme değişikliklerinde Hazine Müsteşarlığından uygun görüş alınması hükme bağlanmıştır.

Madde 3. — Kanunun 12 nci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişiklikle, kayıtlı sermayeli ortaklıklarda ilgililerin dava hakkının kapsamı genişletilmiştir. Değişiklikten önce, ilgililer tarafından, sadece Kanunun 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasında sayılan hususlara aykırı yönetim kurulu kararları aleyhine dava açılabilirdi. Oysa kayıtlı sermayeli ortaklıklarda, yönetim kurulu na çok geniş yetkiler verilmiştir. Kayıtlı sermaye sistemi dışındaki ortaklıklarda bu yetkiler genel kurulca kullanıldığı, karar alma sürecinde ortaklar söz sahibi olduğu ve gerekirse dava açabildiği halde; kayıtlı sermaye sistemindeki ortaklıklarda, Kanunun 12 nci maddesi çerçevesinde yönetim kurulunun aldığı tüm kararlar aleyhine ilgililerce dava açılmaması dengesizlik yaratmıştır. Bu yüzden ilgililerin dava hakkını düzenleyen altıncı fıkrada değişiklik yapılarak yönetim kurulu üyeleri, denetçiler veya hakları ihlal edilen pay sahipleri tarafından Türk Ticaret Kanununun genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen 381 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan hallerde, Kanunun 12 nci maddesindeki esaslar çerçevesinde aldıkları tüm kararlar aleyhine dava açma yetkisi tanınmıştır. Öte yandan, kayıtlı sermaye sisteminde pay sahipliği hisse senedinin satış anında alıcıya teslimi

ile kazanıldığından, Şirketin davamın açıldığını Kurul'a bildirmesi için Kanunda öngörülen süre kısaltılmıştır.

Madde 4. - Varlığa dayalı menkul kıymetlerin karşılığını oluşturan alacaklar ve duran varlıklar, bunların başka bir amaçla tasarruf edilemeyeceği, rehnedilemeyeceği, teminat gösterilemeyeceği ve haczedilemeyeceği öngörülerek, varlığa dayalı menkul kıymetlerin itfa süresine kadar teminat altına alınmıştır.

Madde 5. - Birinci fıkrada yapılan değişiklik ile ihraççıların türleri ve dağıtılabilir kâr tutarları göz önüne alınarak, Kurul tarafından kâr dağıtım zorunluluğunun kaldırılabilmesine veya ertelemesine imkân tanınmıştır. Öngörülen bu değişikliğe bağlı olarak, ikinci fıkrada, pay sahiplerine birinci temettü ödenmedikçe, yönetim kurulu üyelerine, memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılmaması düzenlenerek, pay sahibinin korunması amaçlanmıştır.

Yürürlükteki mevzuata göre ticaret ortaklıkları ve bu arada anonim ortaklıklar ancak "iş yılı" sonunda düzenlenen bilançoya göre ve herhalde genel kurulun (diğer şirketlerde ortaklar kurulunun) bilanço, kâr ve zarar hesabının kabulüne ve kârın dağıtımına ilişkin kararına müsteniden kâr dağıtabilirler. Bunun dışında ortaklara yapılan her ödeme safi kârdan kaynaklansa bile, emredici hüktimlerle men edilmiş bulunan "sermayenin ortaklara iadesi" anlamını taşır. Temettü payına mahsuben avans ödenmesi de aynı mahiyettedir.

Türk Ticaret Kanununun 72 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre "iş yılı" altı aydan az ve 12 aydan çok olamaz. Bununla beraber yurdumuzda genel olarak 1 yıllık süre benimsenmiştir. Böylece, tasarruflarını halka açık anonim ortaklıklara yatırmış olan kimseler yılda ancak bir kere temettü alabilmektedirler. Buna karşılık borsada işlem gören ve görmeyen diğer menkul değer veya banka mevduatı sahipleri yılda bir çok kez faiz ve sair gelir elde edebilmektedirler. Bu nedenle ilkin ABD ve İngiliz hukuklarında pay senedi sahiplerine belli dönemler sonunda oluşan kârdan belli oranlarda temettü avansı verilebilmesi imkânı tanınmış ve bu uygulama Alman ve Fransız hukuklarında da benimsenmiştir. Yurdumuzda da hisse senetlerinin çekiciliğini artırmak ve tasarrufların pay senetlerine yönelmesini teşvik ederek menkul kıymet borsalarımızın daha da gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla, halka açık anonim ortaklıklar açısından Kanunun 15 inci maddesinde değişiklik yapılması yoluna gidilmiştir.

Diğer taraftan avans kâr dağıtan ortaklıkların hesap dönemi sonunda zarar etmesi halinde avansın nasıl kapatılacağı sorununu bertaraf etmek amacıyla, dağıtılacak avans kâr payına azami sınırlar getirilmiş, Maddede özel hukukî sorumluluk esasları düzenlenmiş, ayrıca bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esasların belirlenmesi konusunda Kurul'a yetki tanınmıştır.

Madde 6. - Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında, usulden iptal edilen 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle yapılan değişiklikten önceki hükme aynen yer verilmiştir. Bu fıkrada Kurul Başkanvekilinin atamayla değil, Başkanın görevde olmadığı dönemde Başkan tarafından belirlenmesine ilişkin Kanunun 18 inci maddesindeki değişikliğe paralel biçimde, gerekli uyumu sağlamaya dönük değişiklik yapılmıştır.

Madde 7. - Bu Kanun değişikliği ile Türkiye'de sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya bu Kanunla yetkili kılınmış aracı kuruluşların üye olmalarının zorunlu kılındığı, kamu kurumunu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliğinin kurulması öngörülmektedir. Bu kuruluş nezdinde aracı kurumların yanı sıra, bankalar da temsil edileceğinden ve gerek bankalar gerekse aracı kurumlar için bu Kanunla ortak bir meslek kuruluşu oluşturulacağından, Kurul'un oluşumunda seçilecek bir üyenin, Türkiye Bankalar Birliği yerine Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği tarafından gösterilecek adaylar arasından olması doğrultusunda değişiklik yapılmıştır.

Diğer yandan, yeni bir organizasyona gidilerek, mevcut başkanvekilliği kaldırılarak, Başkanın görevde olmadığı durumlarda, Kurul işlemlerinin yürütülebilmesi için üyelerden birinin vekil olarak görevlendirilmesi sistemi getirilmiştir. Yürürlükte olan Kanun hükmüne göre, Kurul üyeliğine atanan üyelerden birisi Başkan, birisi ise Başkanvekili olarak atanmaktadır. Kanununun 23 üncü maddesine göre, Başkanvekili Başkan görevde olmadığı durumlarda Kurulu yönetmek ve temsil etmekle yükümlüdür. Başkanın görevde olduğu durumlarda ise, Başkanvekiline başkaca bir görev tanımlaması yapılmamıştır. Kamu görevlerinde süreklilik ve kesintisizlik ilkeleri çerçevesinde getirilmiş olan vekalet sistemi, mevcut durumda sürekli bir vekalet görevi halini almış olduğundan, vekaletlin geçiciliği ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Türk idare teşkilat yapısı incelendiğinde, mevcut duruma benzer sürekli bir vekalet sisteminin öngörülmediği, vekalet sisteminin ancak belli bazı durumların ortaya çıkması halinde, geçici olarak başvurulan bir yöntem olduğu görülmektedir. Nitekim, Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesinde, “memurların kanunî izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevde uzaklaştırma nedenleri ile işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine Kurum içinden ya da diğer kurumlardan ya da açıktan vekil atanabilir”, hükmü yeralmaktadır. Görüldüğü gibi, vekil sıfatıyla görevlendirmelerde, bu görevin geçiciliği açıkça vurgulanmaktadır. Bu halde, yürürlükteki Kanunda yeralan ve Başkan görevde olduğu süreyi de kapsayan bir vekil sıfatı, bu sistemle bağdaşmamaktadır.

Diğer yandan, Kurul Teşkilat Yönetmeliğinde, Kurul'un idari işlerinin yürütülmesinde Kurul Başkanına yardımcı olmak üzere Kurul Başkan Yardımcılıkları öngörülmüş olup, Kurul Başkanı hem Kurulun, hem de İdarî Teşkilatın başındadır. Başkanın görevde olduğu dönemlerde, Kurul teşkilat sistemi içerisinde, hem Başkanvekilliği, hem de Başkan Yardımcılığının bulunması, görev alanları yönünden çeşitli sakıncalar taşımaktadır.

Geçmiş dönemde, başkanvekilinin görevden ayrılması nedeniyle bu makamın boşalması, başkan olmadığı dönemlerde yönetim boşluğuna ve karar alma mekanizmasının tıkanmasına yol açmıştır. Maddede öngörülen değişiklik bu gibi olumsuz sonuçların tekrarlanmasını da önlemeye yöneliktir.

Başkanlık makamının boşalması durumunda, Kurul'un işleyişine devam etmesini sağlamak amacıyla, atama yapıncaya kadar ilgili bakanın, üyelerden birisini vekâleten görevlendirmesi hükmüne bağlanmıştır.

Madde 8. – Kurul üyelerinin niteliğine uygun olarak, maddedeki “yükseköğrenim görmüş olma” şartına, “4 yıllık yükseköğrenim kurumlarından mezun olma” şeklinde açıklık kazandırılmış ve tecrübe şartının asgarî süresi 10 yıl olarak belirlenmiştir.

Kurul'un yapısına ilişkin olarak yapılması öngörülen değişiklikle, yaşanan tecrübe göz önüne alınarak, 2499 sayılı Kanunla getirilmiş ve bugün yürürlükte olmayan eski sisteme dönülmüştür. Başkan ve üyelerin görev sürelerinin altı yıla çıkarılması ve üyelerin yarısının üç yılda bir yenilenmesi suretiyle, kurumsal hafızanın korunması, Kurul'da istikrar ve devamlılığın sağlanması amaçlanmıştır. Kaldı ki, aynı fonksiyonlara sahip kurumlara ilişkin yurtdışı düzenlemelerde de, görev süresi ve üyelerin yenileme sistemi benzer şekilde düzenlenmiştir. Modelin fonksiyonelliği bakımından, aynı sistemin benimsendiği Avrupa İnsan Hakları Divanı da örnek oluşturmaktadır. Ayrıca, 17 ve 18 inci maddelerde yapılan değişikliğe paralel olarak, Başkanlığın boşalması durumunda, atama yapıncaya kadar ilgili Bakan tarafından üyelerden birinin vekâleten görevlendirileceği öngörülmek, doğacak hukuk boşluğunun giderilmesi amaçlanmıştır.

Kurul Başkan ve üyelerinin süreleri dolmadan görevden alınması için gerekli "görevlerin yerine getirilmesinde kusur ve ihmalin sabit olması" şartına objektiflik kazandırılarak, mahkeme karar şartı öngörülmüştür.

Madde 9. - Sermaye piyasasında yatırımcıları korumak ve düzeni sağlamak bakımından, sermaye piyasası kurumlarının mali bünyelerini, kaynaklarının kullanım şeklini, bankalarla ilgili olarak Bankalar Kanununun 56 ncı maddesinde olduğu gibi belli esaslara bağlamak zorunludur. Bu sayede sermaye piyasasından elde edilen fonların amaç dışı kullanılması önlenerek, yatırımlar güvence altına alınabilir. Söz konusu amacın gerçekleştirilmesi için, Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendi ile, sermaye piyasası kurumlarının mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları belirlemek konusunda Kurul'a yetki verilmiştir. Ancak bu kurumlar homojen olmadığından, rasyolar, çeşitli ölçütlere göre farklı biçimde belirlenebilecektir.

Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendinde yapılan değişiklik, Kurul'un, sermaye piyasasında bağımsız denetlemeyi düzenleme yetkisinin esasını değiştirmemekle birlikte, bağımsız denetlemenin, salt 3568 sayılı kanuna göre denetlemeye yetkili olanların oluşturacakları kuruluşlarca yürütülmesi yönündeki sınırlamayı kaldırmakta ve Kurul'un, daha esnek düzenlemeler yapmasına olanak tanımaktadır.

Maddenin (g) bendinde yapılan değişiklik, özellikle bilgisayar kanalıyla yapılan yayınları da kapsayabilmek amacıyla, "her türlü iletişim aracı" kavramına yer verilmiştir. Bu sayede Kurul'un izleyip, yanıltıcı olanlarına müdahale edebileceği yayınların kapsamı, amaca uygun biçimde genişletilmiştir.

22 nci maddenin (h) bendinde yapılan değişiklik, bent hükmü, Kurul'un kendisine tevdi edilenlerin yanı sıra resen ulaştığı rapor ve belgeleri de incelemesine ve değerlendirmesine olanak tanıyacak biçimde genişletilmiştir.

Kanunun 22 nci maddesinin (i) bendinde yapılan değişiklik, halka açık anonim ortaklıklarda yönetim kontrolünün, vekâlet toplama ya da pay iktisabı suretiyle el değiştirmesi halinde kontrolü ele geçiren grubun azınlıktaki ortakların paylarını satın alma yükümlülüğüne ve azınlıktaki ortakların da sahip oldukları payları, kontrolü ele geçiren gruba satma hakkına ilişkin düzenleme yapma hususunda Kurul'a yetki tanınmıştır. Bu değişiklik, Kanunun 16/A maddesinin birinci fıkrasında Kurul'a yetki tanınan konularda yapılacak düzenlemelere, küçük yatırımcılar lehine etkinlik kazandırmaya ve ortaklık içi huzuru temin etme amacına yöneliktir. Başta İngiltere'deki "City Code on Takeovers and Mergers" düzenlemesi olmak üzere, gelişmiş sermaye piyasasına sahip Avrupa ülkelerinin hukuklarında ve konuyla ilgili Avrupa Birliği direktif tasarısında yer alan kontrol değişikliği halinde azınlıktaki ortakların payları için zorunlu satın alma teklifi yapılmasına ve hâkimiyet oranı belli bir oranın üstüne çıktığında da, azınlığın, paylarının satın alınmasını hâkim gruptan talep etmek hakkına ilişkin hükümler, azınlık ortaklarına objektif koşullarla ortaklıktan ayrılma hakkı tanımaktadır. Modern sermaye piyasası hukukunun temel taşlarından olan bu düzenlemeler, Gümrük Birliği sonrasında halka açık anonim ortaklıklardaki kontrol değişikliklerinde artış olması beklenen ülkemizde de Tasarıyla tanınan yetki çerçevesinde Kurulca yapılabilecek ve azınlıktaki ortakları koruyucu hükümler öngörülebilecektir.

Kanunun 22 nci maddesinin (j) bendinde yapılan değişiklik öncelikle 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin iptaliyle doğan boşluk doldurulmuştur. Sermaye Piyasası Kurul'una opsiyon sözleşmelerini düzenleme konusunda da yetki tanınmıştır. Her ne kadar opsiyon sözleşmelerinin de genel olarak vadeli işlemler kapsamında yer aldığı kabul edilmekteyse de, yorum farklılıklarına bağlı olarak hukukî bir sorun çıkmaması bakımından, Kurul'un opsiyon sözleşmelerini düzenleme

konusundaki yetkisine açıklık getirilmiştir. Ayrıca ileride düzenlenmesi muhtemel olan benzer nitelikteki diğer sermaye piyasası araçlarını da kapsamı bakımından, üst kavram olarak "türev araçlar" kullanılmıştır. Diğer taraftan türev araçların dayanağını oluşturacak araçlara çeşitlilik kazandırılarak, "ekonomik göstergeler" ve "döviz" de kapsama alınmıştır.

Maddenin (k) ve (l) bendlerinde yapılan değişikliklerle, "menkul kıymet" ibaresi, daha üst kavram olması nedeniyle "sermaye piyasası aracı" şeklinde değiştirilmiştir.

Borsanın gelişmesine paralel olarak, sermaye piyasası araçlarının belli bir merkezde saklanması yöntemi benimsenmiştir. Günümüzde İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takasbank, merkezî takas ve saklama işlevini görmektedir. Ayrıca tasarıyla Kanuna eklenen 10/A maddesi ile kaydi sisteme belli bir sistem içerisinde geçilmesi öngörülmektedir. Hem bu maddenin uygulanmasına etkinlik kazandırılması hem de merkezî takas ve saklama ile ilgili uygulamaya dönük düzenlemelerin yapılması amacıyla (n) bendinde Kurul'a yetki tanınmıştır. Ayrıca sermaye piyasası araçlarının yanı sıra kurumların derecelendirilmesini düzenleme hususunda Kurul'a yetki tanınarak, yatırımcıların yatırım kararlarını, objektif ölçütlerle kategorize edilmiş kurumlar arasında bilinçli biçimde kullanabilmeleri amaçlanmıştır.

22 nci maddeye eklenen (r) bendi ile, başta gayrimenkul yatırım ortaklıkları olmak üzere sermaye piyasasındaki belli nitelikteki işlemlerde değerlendirme yapmakla görevli kuruluşlar olan eksper-tiz kurumlarına ilişkin koşulları belirlemek konusunda Kurul'a yetki tanınmıştır. Böylece söz konusu kurumların faaliyetlerinin yasal çerçevesinin çizilmesine de olanak tanınmaktadır.

Maddeye eklenen (s) bendi, bir sermaye piyasası faaliyeti olan yatırım danışmanlığı dışında, yatırım tavsiyelerinde bulunanların uyacakları ilke ve esasların Kurulca belirlenmesine olanak tanımaktadır. Yatırımcıların, yatırım kararlarını verirken, çeşitli yollarla yapılan yatırım tavsiyelerinden önemli ölçüde etkilendikleri gözönüne alınırsa, bu tavsiyelerin ilke ve esaslar çerçevesinde yapılmasının, yatırımcının korunması bakımından önemi belirgin biçimde ortaya çıkacaktır.

Madde 10. – Kanunun 27 nci maddesinde yapılan değişiklikte, benzer statüde olan Rekabet Kurulu başkan ve üyeleri ile T. C. Merkez Bankası başkan ve başkan yardımcılarının emeklilik yönünden tabi olduğu düzenlemeler esas alınmıştır. Böylece, Kurul başkan ve üyeleri ile diğer personelin Emekli Sandığı ile irtibatlandırılmasında ve hangi esaslara göre emekliliğe hak kazanabilecekleri yönündeki hukukî belirsizliğin giderilmesi amaçlanmıştır. Öte yandan 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkındaki Kanunun kamu kurum ve kuruluşlarındaki personelin görevlendirilmesine ilişkin 36 ncı maddesine paralel bir düzenleme getirilerek, mevcut hukuk boşluğunun giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 11. – Kanunun 22 nci maddesinin (j) bendinde ve 40 ıncı maddesinde yapılan değişikliklere paralel olarak, 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin kapsamına opsiyon sözleşmeleri de alınmış, türev araçlar kavramına yer verilmiş ve bunların dayalı olarak çıkarılabilecekleri araçlar çeşitlendirilmiştir. Ayrıca, maddeye (g) bendi eklenerek, Kanunun 39 uncu maddesinde sayılan diğer sermaye piyasası kurumlarının faaliyetleri de madde kapsamına alınmıştır.

Madde 12. – Kanunun 34 üncü maddesinin düzenlemesinde, Kanunun 3 üncü maddesinde aracı kurum ve bankalar "aracı kuruluş" olarak tanımlandığından, maddedeki aracı kurum ve banka ifadeleri aracı kuruluş olarak değiştirilmiştir.

Diğer yandan, mevcut uygulamada, bütün bankalar aracı kurum kurarak sermaye piyasası faaliyetlerinin önemli bir kısmını aracı kurumlara devrettiklerinden, bankaların sermaye piyasasındaki konumlarını düzenlemek, ihtiyaç ve gelişmelere göre Kurul tarafından yeniden düzenlenmesi olanağının Kurul'a tanınması için birinci fıkra hükmü yeniden düzenlenmiştir.

Halen uygulamada bulunan, aracı kurumlara müfettiş çalıştırma zorunluluğu, Bankalar Kanununa paralel olarak maddede öngörülmüştür. Böylece, aracı kurumların hesap ve işlemlerinin, aracı kurumun kendi organizasyonu içinde denetlenmesi ve incelenmesi prosedürünün kurumsallaşması hedeflenmiştir.

Aracı kuruluşların yatıracakları teminatın hukukî dayanağını, borsa işlemleri bakımından 91 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin 12 nci maddesi ve Kurul'a sermaye piyasası faaliyetlerinin esaslarını düzenleme yetkisi veren Kanununun 31 inci maddesi oluşturmaktadır. Bu konudaki dağınıklık ve uygulamada ortaya çıkan yorum farklılıklarını gidermek için, teminatların türü, miktarı, kullanım alanı ve şekli konusunda Kurul'un düzenleme yapma yetkisi, Kanununun 34 üncü maddesine eklenen bir fıkrada toplanmış; teminatların eşit ve amaca uygun biçimde kullanılabilmesini sağlamak amacıyla, rehnedilmeleri, haczedilmeleri, kullanılma amaçları dışında tasarruf edilmeleri ve üçüncü kişilere devredilmeleri yasaklanmıştır.

Mevcut uygulamada aracı kurumlar ile portföy yönetim şirketlerinin pay devirlerine Kurul tarafından izin verilmektedir. Yasal koşulları taşımayan kişilerin sermaye piyasası kurumlarında ortak olmalarını, sorumlu ortakların şahsî iflas yaptırımından kurtulmak amacıyla ortaklıktan ayrılma- larını önlemek amacıyla, pay devirleri Kurul iznine bağlanmıştır. Maddede, yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandırmak, yabancı kuruluşların bilgi ve deneyimini Türk sermaye piyasasına aktarmalarına olanak tanımak için, bu kuruluşların faaliyette bulunma esaslarını belirleme konusunda Kurul'a yetki tanınmıştır.

Madde 13. – Kanununun 36 ncı maddesindeki değişiklikle, gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluş ve sermaye artırımlarında, aynı sermaye konulması imkânı getirilmektedir. Böylece, halihazırda sahip oldukları gayrimenkulleri kurulmuş veya kurulacak olan gayrimenkul yatırım ortaklıklarına, aynı sermaye ekleyerek koyamayan ve bu ortaklıklara katılmayı düşünen kişilere kolaylık sağlamak, gayrimenkul yatırım ortaklıklarını değerli gayrimenkulleri satın alma maliyetinden kurtarmak, faaliyet dönemi boyunca gayrimenkul yatırım ortaklıklarını nakdî sermaye temin etmek zorunda bırakmadan değerli mülkleri edinmelerini sağlamak amaçlanmıştır.

Madde 14. – Kanununun 39 uncu maddesinde sayılan sermaye piyasası kurumlarının arasına, portföy saklama şirketleri dahil edilmiştir. Bu kuruluşlar portföy yönetim faaliyetinde bulunan kuruluşların yönettiği portföyleri emanetçi sıfatıyla saklamakta, böylece portföy yönetiminde, kurucu-yönetici-saklayıcıdan oluşan üçlü sistemin uygulanmasına olanak vermektedir. Kurul tarafından gerekli yasal düzenlemeler yapıldıktan sonra, yabancı ülkelerdeki uygulama örneklerinde olduğu gibi, bu kuruluşların önemli bir kurumsal yatırımcı grubu oluşturmaları beklenmektedir.

Ayrıca maddede yer alan ve bugüne kadar uygulama alanı bulmayan ipoteğe dayalı menkul kıymetler merkezî maddeden çıkarılarak, münhasıran vadeli işlemler konusunda faaliyette bulunacak vadeli işlemler aracılık şirketleri maddede dahil edilmiştir.

Madde 15. – Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, niteliği itibarıyla sermaye piyasası aracıdır. Sermaye piyasası araçları, bir varlığa dayalı olarak ihraç edilmiş olsalar bile bağımsız varlığa sahip senetlerdir. Fiziken malla doğrudan herhangi bir bağlantı içerisinde değildirler. Sahiplerine ortaklık veya alacaklılık hakkı veren senet niteliğindedirler. Sermaye piyasası aracı niteliğini haiz olan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, fizikî olarak malın işlem gördüğü ticaret borsalarına yabancıdır.

Bununla birlikte, 9.4.1997 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 4233 sayılı Kanunla 5590 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle ticaret borsalarında işlem gören malî temsil eden senetler ve vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin düzenleme yapma yetkisi Sanayi ve Ticaret Bakanlığı-

na tanınmış, Bakanlık bu yetkisine dayanarak Ticaret Borsaları Vadeli İşlemler Piyasası Genel Yönetmeliğini hazırlamış ve bu yönetmelik 6.8.1997 tarihli Resmî Gazetede yayımlanmıştır. Böylece ticaret borsalarında kayıtlı mala dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile bunların işlem göreceği piyasalar hakkında düzenleme yapma yetkisi Bakanlığa verilmiştir.

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile bunların işlem göreceği piyasalara ilişkin düzenleme ve denetim yetkisinin, bu araçların niteliği ve sermaye piyasalarının bütünlüğü gözetilerek Sermaye Piyasası Kurul'una ait olması yerinde olacağından, bu konudaki düzenleme ve denetim yetkisinin Sermaye Piyasası Kurul'una tanınması ve 5590 sayılı Kanunun Ek 11 inci maddesinin değiştirilmesi gerekmektedir.

Kanunun 40 ıncı maddesinde yapılan değişiklikle, esas itibarıyla sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsaların özel kanunlarında yazılı esaslar çerçevesinde teşkilatlanması ilkesi korunmuştur. Ancak sermaye piyasasında yeni bir olgu olan türev araçların işlem göreceği borsalar, yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde madde kapsamına alınmış ve düzenleme yetkisi Kurul'a tanınmış; bu borsaların uluslararası trende uygun biçimde, gerektiğinde özel hukuk tüzelkişisi olarak da teşkilatlanmalarına olanak vermek amacıyla, kuruluşuna karar verme yetkisi, Kurul'un önerisi üzerine İlgili Bakanın iznine bağlanmıştır. Aynı maddede, 22 nci maddenin (j) bendindeki değişikliklerle paralellik sağlanmış ve işleyiş ile ilgili esasların yönetmelikte düzenlenmesi öngörülmüştür. Ticaret borsası kotasına dahil tarım ürünlerine dayalı türev araçların işlem göreceği borsalara ilişkin düzenlemeler hakkında Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun görüşünün alınması hükme bağlanmak suretiyle, düzenlemeler arasında bütünlük sağlanması hedeflenmiştir.

Diğer yandan, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası için kendi özel mevzuatında yer alan hüküm, tüm borsaları kapsayacak şekilde kanunla düzenlenmiş ve kamu tüzelkişiliğini haiz olan borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personelinin Devlet memuru gibi cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır. Böylece borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personelinin görevleri ile ilgili suç işlemleri durumunda daha ağır bir müeyyide ile cezalandırılmaları öngörülmüştür.

Borsa gelirlerinin % 5'inin Kurul bütçesine gelir kaydedilmesi hükme bağlanmış ve Kurul gelirlerine borsanın da katkısı olması sağlanmıştır.

Madde 16. — Kanuna eklenen 40/B maddesi ile "Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği" ihdas edilmiştir. Birliğin temel amacı mesleki disiplin ve işbirliğini sağlamak, meslek kurallarını oluşturarak sermaye piyasasında aracılık mekanizmasının gelişmesine katkıda bulunmaktır. Birlik, modern sermaye piyasalarında görülen türde, belli sınırlar içerisinde düzenleme yapma yetkili bir meslek örgütü olarak fonksiyon ifa edecektir.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, Anayasanın 135 inci maddesi anlamında kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu biçiminde düzenlenerek, anayasal güvence altına alınmıştır.

Sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya mevzuatla yetkili kılınmış tüm kuruluşların Birliğe üye olmak üzere başvurmaları zorunlu kılınarak öngörülen amaca ulaşabilmek için tam bir işbirliğinin sağlanması hedef alınmıştır. Üyelğe kabul başvurusunun reddi, üyelikten geçici veya sürekli çıkarma kararlarına karşı, ilgililerin Kurul'a başvurması olanağı tanınmıştır. Böylece olası değerlendirme hatalarının, sermaye piyasasında düzenleyici makam olan Kurul tarafından incelenerek, bu konudaki uyumsuzluklarını kısa sürede sona erdirilmesi amaçlanmıştır.

Aracı Kuruluşlar faaliyet gösterdikleri alanlarda sermaye piyasası mevzuatıyla getirilen çeşitli disiplin hükümlerine tabi olmakla birlikte, bir kamu kurumu niteliğini haiz meslek kuruluşu çatısı altında örgütlenecek bu kuruluşların, mesleki ilkeleri işbirliği içerisinde geliştirmelerinin yanı sıra,

mesleki araştırmalara da yönelmelerinin sermaye piyasasına önemli yararlar sağlaması beklenmektedir.

Madde 17. — Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği kamu kurumu niteliğini haiz meslek kuruluşu olarak düzenlendiğinden Anayasamın 135 inci maddesi gereğince organların seçimi ve denetimi Kanununun 40/C maddesinde hükme bağlanmıştır.

Organ seğiminin, alınan Anayasa hükmü gereğince yargı gözetimi altında gizli oyla yapılması; faaliyet esaslarının Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak statüsünde düzenlenmesi; kamu denetiminin ise Kurulca yapılması ngrlmştir.

Madde 18. — 45 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında, Kurul denetiminin kapsamı ve denetime yetkililer amaca uygun olarak belirlenmiştir. Kurul esas itibariyle mevzuatın sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasınan ve her türlü sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin denetimini geręekleřtirmektedir. Denetim, Sermaye Piyasası Kanununa tabi kuruluşlar nezdinde yapılmakta, ancak denetlenen işlemlerin uzantısı nedeniyle bunların iştirak ve kuruluşlarıyla, diğer geręek ve tüzelkişilerin kayıtlarının incelenmesi de gerekmektedir. Bu çerçevede 45 inci maddede, Kurul'un denetlemesiyle bağlantılı olarak kişi ve kuruluşlardan bilgi belge isteme, kayıtlarını inceleme yetkisi açıkça hükme bağlanmıştır. Maddede Kurul denetimi çerçevesinde incelenecek belgeler, bilgisayar kayıtlarını da içerecek biçimde ifade edilmiğ; ilgililerin yazılı veya sözlü beyanlarının tutanağa bağlanması açıkça düzenlenmiştir. Öte yandan Kurul denetimi, uzmanların yanı sıra uzman yardımcılarını eliyle de yürütülmektedir. Anılan nedenlerle hem mevcut durumun yasallaştırılarak hukuki yorum farklılıklarından doğabilecek tereddütleri önlemek, hem de ikinci fıkra hkmi ile uyum sağlamak bakımından, birinci fıkrada gerekli değişiklik yapılmıştır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkra ile Vergi Usul Kanununda yer alan düzenleme paralelinde, inceleme kapsamında bulunan geręek ve tüzelkişilerin gizlilik ve sır saklama gerekeleriyle bilgi vermekten kaınamayacakları hükme bağlanmıştır.

Sermaye piyasasında düzenin sağlanması; Kanunun, ilke ve amaçları doğrultusunda uygulanabilmesi için etkin bir denetimin gerektiğinde kuşku yoktur. Bu amaçla yapılacak denetimin ilke ve esasları, denetimde görevli olanların yetkileri Kanunda belirlenmiştir. Ancak denetimle görevlendirilenler tarafından istenecek evrak, dosya, kayıt ve diğer belgelerin ilgililerce verilmemesi durumunda cezai sorumluluk hükümleri ngrldği halde, denetimin zamanında yapılabilmesini sağlayacak tedbirler Kanunda yer almamaktadır. Söz konusu sakıncayı gidermek amaçıyla, Tasarımın bu maddesiyle Kanuna, Vergi Usul Kanununun 142 nci maddesine paralel bir hüküm eklenmiş ve mahkeme kararıyla arama yapılarak gerekli evrakın alınabilmesi düzenlenmiştir.

Madde 19. — Kanunun 46 ncı maddesinin (a) bendinde yapılan değişiklikle, bent hkminn amacına uygun biçimde, tedbirin yanı sıra ihtiyati haciz isteme yetkisi de Kurul'a tanınmış; tedbir ve haciz kararından sonra dava açma süresinin de, bent hkmindeki genel dava açma süresine paralel biçimde  ay olduğu vurgulanmıştır. Böylece Kurul'a, sağlıklı tespitler yaparak dava açma olanağı tanımak üzere tanınan dava süresi konusundaki olası tereddütler giderilmiştir.

46 ncı maddenin (c) bendinde sayılan hallerde, Kurul'a hukuka aykırılığın tespiti ve iptali için dava açma yetkisi tanınmıştır. Değişiklikten nce Kurul'un, ilgili anonim ortaklıkta tedbir alınmasını isteme ve durumu diğer mercilere intikal ettirme yetkisi vardı. Ancak bu yetkinin zorlayıcılığı olmadığı için uygulamada beklenen fayda elde edilemediğinden, Kurul dava yetkisiyle donatılmıştır. Böylece Kurul, düzenleme, izleme ve denetim makamı olarak, kiiik tasarruf sahiplerinin haklarını korumak üzere yargı yoluna başvurabilecektir.

Maddenin (f) bendinde, mahkemeden ibraz veya teslimi istenebileceklerin arasına "bilgi ihtiva eden vasıtalar" alınarak, özellikle bilgisayar kayıtları da kapsama dahil edilmiştir.

46 ncı maddenin (g) bendinde yapılan değişiklikle, hukuka aykırı işlemlerde sorumluluğu tespit edilen sermaye piyasası kurumunun imza yetkili görevlilerinin bu yetkilerinin, yargılama sonuçlanıncaya kadar Kurul tarafından tedbiren kaldırılması öngörülmüştür. Bankalar Kanununun 62 nci maddesine paralel bu hükmün amacı, sermaye piyasası kurumlarının daha fazla zarara uğramasını önlemektir. Bunun bir uzantısı olarak, maddeye eklenen son fıkra ile hukuka aykırı davranışları Kurulca saptanan ve imza yetkisi kaldırılan personelin, bir başka halka açık anonim ortaklık ve sermaye piyasası kurumunda Kurul'un izni olmadan imza yetkili bir konumda çalışmalarını yasaklanmış, böylece piyasada güvenliğin sarsılmasına yol açabilecek işlemlerin önüne geçilmek istenmiştir.

Kanuna eklenen ve tedricî tasfiyeyi düzenleyen 46/B maddesine paralel olarak, 46 ncı maddenin (h) bendinde, sermaye piyasası kurumlarının tedricen tasfiyesine karar vermek konusunda Kurul yetkili kalmıştır.

Kanunun 47 nci maddesinin (a) bendinde, sermaye piyasasına ve yatırımcılara en ağır zararları verebilecek fiiller suç olarak tanımlanmıştır. Bu fiilleri işleyen kişilerin sermaye piyasası araçları üzerinde işlem yapmaya devam etmeleri, piyasa ve yatırımcılar için son derece sakıncalıdır. İşte söz konusu sakıncayı giderebilmek amacıyla, 46 ncı maddeye eklenen bir bent ile, anılan fiilleri işlediği tespit edilen kişilerin borsalarda işlem yapmalarının geçici veya sürekli olarak önlenmesine yönelik tedbirleri alma yetkisi Kurul'a tanınmıştır.

Teknik yönü ağır basan sermaye piyasası mevzuatının yorumlanmasında ve genel hükümlerle bağlantı kurulmasında uygulamada güçlüklerle karşılaşmaktadır. Özellikle halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında, ortaya çıkan tereddütler, istenmeden de olsa mevzuata aykırı uygulamalara yol açabilmektedir. Bu sakıncayı gidermek için, Kanunun 46 ncı maddesine eklenen bent ile Kurul'un, halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarına temsilci gönderebilmesine olanak tanınmıştır.

Sermaye piyasası kurumlarının malî durumlarının bozulmasında, yöneticileri ile büyük ortaklarının kişisel hataları ya da hukuka aykırı fiilleri önemli rol oynamaktadır. Ayrıca kurumların mal varlığının, yönetici ve büyük ortakların malvarlığına aktarılması suretiyle yatırımcılar zarara uğratılmaktadır. İşte sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurumlardaki bu gibi suiistimalleri önlemek, yatırımcıların haklarını güvence altına almak amacıyla, malî durumlarının bozulması nedeniyle tedricen tasfiyelerine karar verilen ya da iflas eden sermaye piyasası kurumlarının, sorumluluğu tespit edilen yöneticileri ile % 10 oranında fazla paya sahip ortaklarının kişisel iflaslarını isteme yetkisi Kurul'a tanınmıştır.

Kanunun 46 ncı maddesine eklenen ikinci fıkra ile, tedricî tasfiye veya iflâsına karar verilen sermaye piyasası kurumlarının mal varlıkları üzerinde tasarruf edilemeyeceği, haciz uygulanamayacağı, başlamış icra takiplerine devam edilemeyeceği öngörülmüştür. Bu yasağın, olayın özelliğine göre tedricî tasfiyenin tamamlanmasına veya mahkemece iflas kararı verilmesine kadar uygulanması hükme bağlanmıştır. Böylece sermaye piyasası kurumunun mal varlığının eşitlik ilkesine uygun biçimde tasfiye amacı doğrultusunda kullanılması sağlanabilecektir. Bu yönde bir özel hüküm konulmadan, ilgililerin mal varlığını bütünüyle tasfiye kapsamında tutmak mümkün olmamaktadır. Zira iflas davasının açılmasıyla, mahkemece iflas kararı verilmesi arasında geçen dönemde, İcra ve İflas Kanununun 159 uncu maddesinin son fıkrası hükmü nedeniyle, icra takiplerine engel olunamakta; tedricî tasfiyede ise mal varlığını koruyan hiçbir düzenleme bulunmamaktadır.

Bu maddeye eklenen diğer fıkra ile de, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin önlenmesi amacıyla bir hüküm öngörülmüştür. Hükme göre, izinsiz sermaye piyasası faaliyetinde buldukları için haklarında kovuşturma yapılanların işyerleri en büyük mülki amir kararıyla geçici olarak kapatılabilir, ilan ve reklamları toplatılabilir, faaliyetleri durdurulabilir. Böylece tasarruf sahiplerinin aldatılmasına yönelik faaliyetlere karşı etkin bir önlem alınabilecektir.

Diğer yandan 46 ncı maddeye eklenen bir diğer fıkra hükmü, faaliyeti geçici olarak durdurulan sermaye piyasası kurumunun mal varlığı üzerinde de tasarruf edilmesini önlemeye yöneliktir. Böylece faaliyetin geçici olarak durdurulduğu dönemlerde, alacaklılar arasında eşitsizlik yaratacak şekilde sermaye piyasası kurumunun mal varlığının azalmasına yol açacak işlemler yapılması önlenmek istenmiştir.

46 ncı maddede Kurul'a tanınan dava açma ve takip yapma yetkileri, yatırımcıların ve genel olarak da kamunun menfaatlerini koruma amacı taşımaktadır. Bu yetkinin amaca uygun biçimde kullanılabilmesi için, 46 ncı madde kapsamında Kurulca açılan dava ve yapılan takiplerde, Kurul'un teminat ve harçlardan muaf olması öngörülmüştür.

Madde 20. — Kanunun 46/A maddesi ile Yatırımcıları Koruma Fonu kurulmuş, gelirleri ve faaliyet esasları düzenlenmiştir. Fon, Bankalar Kanununun onuncu bölümünde düzenlenen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu esas alınarak ve fakat sermaye piyasasının ve kurumlarının özelliklerine uygun hükümler öngörülerek düzenlenmiştir. Tasarı, başta Amerika Birleşik Devletlerindeki konuyla ilgili yasal düzenleme olan "Securities Investor Protection Act" ve bu yasayla kurulan Fon olmak üzere, gelişmiş sermaye piyasasına sahip Avrupa ülkelerindeki ve AB mevzuatındaki benzer sistemlere paralel olarak, sermaye piyasası yatırımcılarının, kurumların mali durumlarının bozulması nedeniyle zarara uğramasını önleyici bir sistemin oluşturulmasını hedeflemektedir. Sistemin temel özelliği, Fona devletin katkısının bulunmaması, dolayısıyla devlete herhangi bir yük getirmemesidir. Fona esas itibarıyla aracı kuruluşlar katkıda bulunduğu için, Fonun riskinin azaltılması için tye-ler arasında etkin bir otokontrol mekanizması kurulacaktır.

Fonun amacı tedrici tasfiyeye tabi tutulan ya da haklarında iflas kararı verilen aracı kurumlarla sermaye piyasası faaliyetinde bulunan bankaların, bu faaliyetlerinden doğan yükümlülüklerini tasfiye etmek; hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacağını, tasfiyenin başında belli bir limite kadar karşılamaktır. Fonun tüzelkişiliği bulunmakta, sermaye piyasası araçları üzerindeki hakları kayden tutmak ve izlemekle görevli Merkez tarafından idare ve temsil olunması öngörülmektedir. Fonun sorumluluğunun, sermaye piyasasındaki araçların tedavülünü, aracı kuruluşların Merkez nezdinde tuttuğu kayıtları izleyebilen; bu kuruluşların takastan ve müşterileriyle olan ilişkilerinden doğan akdî yükümlülüklerini yerine getirme yeteneğini ve bu konuda gösterdikleri özeni kontrol edebilen Merkeze verilmesi suretiyle adil bir ödeni sisteminin oluşturulabilmesi ve yasal koşulları oluştuğunda tedrici tasfiyenin niteliğine uygun biçimde yapılabilmesi amaçlanmıştır. Ancak fonun yönetim ve çalışma esaslarının, Fon mevcudunun kullanım şekil ve esaslarının, sermaye piyasasının düzenleyici kamu otoritesi olan Kurulca belirlenmesi öngörülerek, genel sistemle paralellik sağlanmıştır. Aynı esastan hareketle Fonu inceleme ve denetim yetkisi de Kurul'a verilmiştir. Denetim ve inceleme sonuçlarına göre, Fonun idare ve temsilinin Kurul'a devredilmesi konusunda karar verme yetkisi Bakana tanınarak, yatırımcıların aleyhine sonuçlar doğurabilecek uygulamaların önlenbilmesine olanak tanınmıştır.

Fonun gelir kalemlerinden ilki, aracı kuruluşların yatıracığı ödentilerden oluşmaktadır. Bu ödentilerin azamî sınırı, yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin parasal tutarının on binde biri olarak belirlenmiştir. Azamî sınır içerisinde her yıl itibarıyla yatırılacak ödentileri belirleme yetkisi,

Kurul'a aittir. Kurul'un belirleme yetkisinde gözönünde bulunduracağı iki temel ölçüt vardır: Aracı kuruluşların türü ve risk durumları. Aracı kuruluşların türü, piyasadaki işlemlerde sahip oldukları pay; özel mevzuatlarındaki hükümler, bu hükümler gereğince özellikle tabi oldukları gözetim, denetim, risk kontrol ve kamu otoritelerinin müdahale sistemi gibi nedenlerle ayrıncı bir ölçüt olarak kabul edilmiştir. Kuruluşların risk durumları ise akdî ve kanunî taahhütlerini düzenli biçimde yerine getirip getirmediklerine ilişkin tespitler, sermaye yeterliliği düzenlemelerine bağlı veriler, derecelendirme sonuçları gibi objektif esaslara dayalı biçimde izlenecek ve sigorta mantığına uygun olarak prim tespitinde dikkate alınacaktır. Nihayet her yıl itibarıyla Fonda biriken paranın miktarı da, Kurul'un, azami sınır içerisinde yıllık ödentileri belirlemesinde önem taşıyacaktır. Kural bu olmakla birlikte, özellikle olası kriz dönemlerinde Fondan yoğun ödemeler yapılması nedeniyle mevcudun ihtiyacı karşılamaya yetmemesi olasılığı dikkate alınarak, Kurul'a, ihtiyaçla sınırlı olarak ek ödeni yatırılmasını isteme yetkisi tanınmıştır. Fonun fonksiyonlarını tam olarak yerine getirebilmesini sağlamaya yönelik bu istisnaif yetki kullanılırken azami sınır aracı kuruluşların bir önceki yıldaki işlem hacimlerinin parasal miktarının on binde biri olarak belirlenmiş bu ödentiler de yetmediği takdirde İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının ihtiyaca yetecek tutarda avans tahsis etmesi kuralı benimsenmiştir. Aracı kuruluşlardan alınan ek ödentilerin gelecek yıllardaki ödentilere mahsup edilmesinin, Borsanın avansının da geri ödenmesinin koşullarının Kurul düzenlemesinde belirlenmesi öngörülmüştür.

Bu tasarıyla Kurul'a ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine tanınan yetki çerçevesinde verilen ve tahsil edilen para cezaları ve menkul kıymet borsalarının verilen para cezaları da Fonun gelirleri arasında sayılarak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kaynaklarıyla ilgili Bankalar Kanunu 66 ncı madde hükmüne paralel biçimde, Fona kaynak yaratılmıştır. Nihayet Fon mevcudu, ödemelerde kullanılmadığı dönemlerde, Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde nemalandırılacağı için, elde edilecek getiriler de, Fonun gelir kaynakları arasındadır.

Fon mevcudunun, münhasıran öngörülen amaç doğrultusunda kullanılabilmesini ve amaç dışı tasarruflara karşı korunmasını sağlamak amacıyla rehnedilemeyeceği, teminat olarak gösterilemeyeceği ve üçüncü kişilerce haczedilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Yine Fonun özel amacı gözetilerek, 1050, 2886 ve 832 sayılı kanunlardan ve Fon gelirleriyle işlemlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olması öngörülmüştür.

Madde 21. – Kanunun 46/B maddesi ile aracı kurumların tedricen tasfiyesi düzenlenmiştir. Özel bir yöntem olan tedricî tasfiyede, Türk Ticaret Kanununun ve İcra ve İflas Kanununun tasfiyeye ilişkin hükümleri uygulanmamaktadır. Böyle bir özel tasfiye yönetimine ihtiyaç duyulmasının nedeni, genel hükümlerdeki tasfiye prosedürünün sermaye piyasasının yapısına uymaması, piyasadaki güven ilkesinin zedelenmesine yol açmasıdır. 1997 yılının ilk yarısına kadar geçen dönemde, on üç tane aracı kurum için iflas davası açılmış, sadece üç tanesinde iflas idaresi oluşturulmuş ve hiçbirinde tasfiye tamamlanamamıştır. Bu nedenle binlerce yatırımcı mağdur olmuş ve genelde de sermaye piyasası yatırımcılarında kurumlara karşı güvensizlik oluşmuştur. Ortaya çıkan bu tablo, sermaye piyasasının sağlıklı temeller üzerinde işleyebilmesini sağlamak bakımından, başta aracı kurumlar olmak üzere sermaye piyasası kurumlarında özel tasfiye yöntemi belirlenmesini zorunluluk haline getirmiştir.

Aracı kurumların tedricî tasfiyesine karar verme yetkisi, Kanunun 46 ncı maddesinin (h) bendi uyarınca Sermaye Piyasası Kurul'una aittir. Ancak tedricî tasfiyenin yürütülmesi bakımından bir ayırım yapılmıştır: Aracı kurumların tedricî tasfiyesi, Yatırımcıları Koruma Fonu tarafından yapılacaktır. Bankaların yükümlülüklerinin tasfiyesi ise özel kanunlarındaki yöntemle tabi olduğundan,

Fon bankanın hisse senedi alacaklılarına, bu yõteme göre yapılan tasfiye esnasında ödemede bulunacaktır. Nihayet aracı kurumlar dışında kalan sermaye piyasası kurumlarının da Fonla ilgileri bulunmadığından, tedrici tasfiyeleri Kurul tarafından gerçekleştirilecektir. 46/B maddesinde esas itibariyle, aracı kurumların tedrici tasfiye yöntemi düzenlendiğinden, diğer kurum ve kuruluşların tedrici tasfiye yöntemlerini, türleri itibariyle belirleme hususunda Kurul'a yetki tanınmıştır.

Tedrici tasfiye kararı verilmesi üzerine, aracı kurumun ödemelerinin durması ve mal varlığının sadece Fon tarafından kullanılabilmesi öngörülmüştür. Kurul, hakkında tedrici tasfiye kararı verilen aracı kurumun yönettiği portföylerin yönetimini, bir başka kuruluş devrine karar verebilecektir. Böylece portföye iştirak edenlerin mağdur olması önlenmek istenmiştir. Eğer söz konusu portföy bir yatırım ortaklığı veya yatırım fonu bünyesinde ise ve 46 ncı maddenin (h) bendindeki koşullar oluşmuşsa, bu kuruluşlar hakkında da tedrici tasfiye kararı verilebilecek ya da iflas isteminde bulunulabilecektir.

Tasfiye kararından sonra aracı kurumun mal varlığı üzerinde tasarruf ve haciz yasağı başlayacağından tüm mal varlığı münhasıran tasfiye amacına tahsis edilecektir. Daha sonra Fon, aktif ve pasifi tespit edecektir. Sermaye piyasası aracı teslim yükümlülüklerinin tasfiyesinde esas aynen teslimi sağlamaktır. Ancak aynen teslimin gerçekleştirilemeyeceği hallerde, varsa teslimde temerrüde düşülen tarihteki, aksi halde tedrici tasfiye kararının verildiği tarihteki değerin esas alınması benimsenerek yatırımcılar arasında eşitliği sağlamaya yönelik objektif ölçütler getirilmiştir. Aynı şekilde, aracı kurumun, tedrici tasfiye kararının verildiği tarihteki muaccel nakit borçlarının, bu tarihteki ana para ve işlemiş faizleri üzerinden hesaplanması öngörülmüştür. Diğer taraftan repo alacaklılarının mağdur olmasını önlemek için, aracı kurumun vadeli borçları, vadeye kadar kararlaştırılan faiz ile birlikte gözönüne alınmaktadır. Ancak vadeli borçlara vadeden, diğer borçlara ise tedrici tasfiye kararından itibaren kanunî faiz yürütülmesi esası benimsenerek, aracı kurumun ödeyemeyeceği faiz yükü altına girmesi engellenmek istenmiştir.

Öte yandan aracı kurumun malvarlığını azaltacak muvazaalı işlemlere karşı, Fona iptal davası açma yetkisi tanınmıştır.

Tedrici tasfiyeye tabi tutulmayan ve haklarında iflas kararı verilen aracı kurumlarla, ilgili mevzuat uyarınca faaliyetleri durdurulan bankaların, Fonun koruma alanı içerisinde bulunan alacaklılarına da Fondan ödeme yapılacaktır. Bu kuruluşların alacaklarına yapılan ödemelerde de, tedrici tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumların alacaklarına ödeme yapılmasına ilişkin aşağıdaki esaslar uygulanacaktır.

Aracı kurumun aktif ve pasifi tespit edildikten sonra, borçlar ödenmeye başlanacaktır. Borçların ödenmesinde kademeli bir sistem oluşturulmuştur. Tedrici tasfiyede aynen teslim ilkesi gereğince, öncelik, müşteriler adına saklanan sermaye piyasası araçlarının tasfiyesine verilmiştir. Bu çerçevede müşteri hesabına saklanan sermaye piyasası araçları, münferit hesaplar itibariyle karşılaştırılacak ve münhasıran hesap sahiplerine olan teslim yükümlülüklerinin tasfiyesine tahsis edilecektir. İkinci aşamada, hesabında yeteri kadar ya da hiç hisse senedi bulunmayan hak sahiplerinin nakit ve hisse senedi alacaklarının 5 milyar lirasına kadar Fondan ödeme yapılacaktır. Bu meblağ, tasfiyenin sonucu beklenmeksizin doğrudan Fondan ödenecektir. Böylece sermaye piyasasındaki küçük ve orta ölçekteki yatırımcı profiline uyan hisse senedi yatırımcılarının, tasfiyenin sonunu beklemek zorunda kalmaksızın, alacaklarını kısa sürede tahsil etmeleri amaçlanmıştır. Ancak Fondan yapılan ödemenin amacına ulaşabilmesi ve eşitlik ilkesinin temini için, birlikte hareket ettiği tespit edilen kişilerin, ödemelerde tek kişi gibi gözönüne alınması hükme bağlanmıştır. Bu sayede Fondan daha fazla miktarda tahsilat yapmak amacıyla, bir hesabın çeşitli kişiler arasına bölünmesi gi-

bi uygulamaların önüne geçilecek ve aracı kurumun alacaklıları arasında eşitlik ilkesinin bozulması önlenecektir. Aynı şekilde, tasfiye halindeki aracı kurumla ortaklık ya da istihdam gibi nedenlerle ilişki içerisinde bulunan kişilerle bunların belli bir dereceye kadar olan akrabaları, Fondan yapılacak avans ödemelerinin tamamen dışında bırakılmıştır. Söz konusu şahıslara, aracı kurumun tasfiyesi sonucunda elde edilecek bakiyeden, diğer alacaklılarla birlikte tamamen ya da garamaten ödeme yapılacaktır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ile ilgili olarak Bankalar Kanununun 67 nci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen hükme paralel olan bu tercih, Fondan, öncelikle gerçek yatırımcıların faydalanmasına olanak verecektir. Fon avans ödemelerini yaptıktan sonra, aracı kurumun tasfiyesini gerçekleştirecektir. Tasfiye bakiyesinden önce tasfiyenin amacı kapsamındaki alacaklılara, bakiyenin durumuna göre tamamen ya da garamaten ödeme yapılacak, artan kalırsa, Fonun avans ödemeleri ve tasfiye giderleri nedeniyle doğan alacağı ödenecektir. Tasfiye sırasında, saklama hesaplarındaki sermaye piyasası araçları tamamen hak sahiplerine dağıtılmış olacağı için, tasfiye bakiyesinden Fonun alacaklarının karşılanması bir sakınca yaratmayacaktır. Fonun fonksiyonlarını devam ettirebilmesi bakımından, tasfiye bakiyesinden alacağını kısmen ya da tamamen tahsil etmesi zorunludur. Fonun alacakları ödendikten sonra kalan kısım, diğer alacaklılara dağıtılacaktır. Aracı kurumun aktifleri, tasfiyenin amacı kapsamındaki hak sahiplerinin alacaklarını ve Fonun alacaklarını karşılamaya yetmezse, tasfiyenin tamamıyla sonuçlandırılabilmesi bakımından, aracı kurumun iflası, Kurul'un uygun görüş vermesi halinde Fon tarafından istenebilecektir.

46/B maddesinde, genel ilkeleri belirlenen tedricî tasfiyenin, amaca uygun biçimde yürütülebilmesi bakımından, uygulama usulü ve esaslarının Kurulca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenmesi hükme bağlanmıştır. Aynı şekilde aracı kurumlar dışında kalan sermaye piyasası kurumlarının tedricî tasfiyesinde de, Fonla ilgili hükümler dışında mahiyetlerine uyduğu ölçüde 46/B maddesi uygulanacak, ayrıntılar ise, türlerin özellikleri gözetilerek, Kurul yönetmeliğinde düzenlenecektir.

Madde 22. — Bu Kanun ile getirilen değişikliklere paralel olarak, cezaî müeyyideler gözden geçirilmiş ve yasal temellere oturtulan yeni fiiller mahiyet ve önemlerine göre cezaî hükme bağlanmıştır.

Mevcut Kanun maddesinin (A) bendinin ilk üç alt bendi esas itibarıyla muhafaza edilmiş ve dördüncü alt bende, bentte öngörülen hallerde ticaret unvanlarında, ilan veya reklamlarında sermaye piyasası faaliyetinde buldukları intibamı yaratacak kelime veya ibare kullananlar da dahil edilerek kapsam genişletilmiş ve yatırımcının korunması amaçlanmıştır. Sermaye piyasası kuruluşlarının bir güven ve itibar müesseseleri olmaları ve uygulamada yatırımcılara ait sermaye piyasası araçlarının bu kuruluşlar tarafından suiistimalinin yoğun olarak gündeme gelmesi nedeniyle; Kanunun 47 nci maddesinin (A) bendine eklenen bir alt bent ile Türk Ceza Kanununda emniyeti suiistimal suçu olarak müeyyide altına alınan fiiller, sermaye piyasasının özelliklerine uygun ve daha geniş kapsamlı bir biçimde tanımlanarak cezaî müeyyideye bağlanmıştır. Ayrıca sermaye piyasası bakımından taşıdıkları önem gözetilerek, örtülü kazanç aktarımı ve karşılıksız repo işlemleri suç teşkil eden fiiller olarak tanımlanmıştır.

47 nci maddenin (B) bendine eklenen bir alt bent ile, defter ve kayıt tutulmaması, defter ve kayıtlarda gerçeğe aykırı hesap açılması veya kayıt tutulması ve bunlarda her türlü muhasebe hilesi yapılması cezaî sorumluluğa bağlanmış, böylece denetimin etkinliğini tamamen ortadan kaldırabilecek fiillere caydırıcılık kazandırılması amaçlanmıştır.

Birinci fıkranın (A) ve (B) bentlerinde sayılan fiillerden iki veya daha fazlasının birleşmesi halinde, fiilin ağırlaşmasına bağlı olarak hapis cezalarının asgarî ve azamî sınırları yükseltilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen (C) bendinde, Kanunun çeşitli maddelerine aykırı fiillerin para cezalarına bağlanması öngörülmektedir.

Madde 23. – Bazı hafif ihmalleri suç olmaktan çıkarmak, mahkemelerin yüklerini hafifletmek, buna karşılık müteyyidenin hemen tatbikini sağlamak suretiyle etkinliğini artırmak maksadıyla mevzuatta pek çok Kanunlarda düzenlendiği gibi idarî para cezaları öngörülmüştür.

Idarî müteyyideler de cezaî müteyyideler gibi hukuk düzeninin teminatıdır. Ancak bir yönü ile kişiyi cezalandırmayı amaçlayan cezaî müteyyidelerden farklı olarak idarî müteyyideler, kamu idaresi, kamu maliyesi, toplum sükunu ve genel sağlık ve kamu maliyesini korumaya yönelik kabahat türünden fiillerdir.

Bu bakımdan, küçük tasarruf sahibi ve yatırımcılarını korumaya yönelik olarak, sermaye piyasasının güven ve istikrar içinde çalışmasını teminen, Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket edilmesi halinde idarî para cezası öngörülmüştür.

Ayrıca bu Kanunla kurulması öngörülen Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği ne, Birlik statüsüne ve Birlikçe alınan kararlara uymayan üyelerine idarî para cezası verme imkânı getirilmiştir.

Maddede düzenlenen para cezalarının, Yatırımcıları Koruma Fonuna irad kaydolunacağı ve buna bağlı olarak Fon tarafından takip ve tahsil olunacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 24. – Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil türev araçlar ile bu araçların işlem görüldüğü borsaların ve bu borsalarda çalışacak kuruluşların kuruluş ve faaliyet esasları Kanununun 40 nci maddesinde düzenlendiğinden, söz konusu düzenlemelere aykırı hükümler taşıyan Kanunun Ek Madde 11 hükmününün bu doğrultuda değiştirilmesi öngörülmüştür.

Madde 25. – Geçici 6 ncı madde ile, kaydı sisteme geçiş dönemi düzenlenmiştir. Buna göre Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Kurulca belirlenecek araçların ihracı kaydı olarak yapılacaktır. Bununla birlikte 31.12.1999 tarihine kadar isteyen hak sahiplerine senetlerinin fiziken teslimine olanak tanınarak, yatırımcıların sisteme alışması hedeflenmiştir.

İkinci geçiş aşaması olarak, daha önce fiziken çıkarılmış senetlerin kaydı hale getirilmesi düzenlenmiş ve bunun için süre 31.12.2003 tarihi olarak belirlenmiştir. Bu tarihten sonra, sisteme dahil araçların tamamen kayıtleşmesi ve kayıtleştirilmeyen araçlardan doğan hakların Merkez tarafından kullanılması, bu senetlerin Borsada işlem görmemesi esası benimsenmiştir. Merkez tarafından kullanılacak malî haklar kayden izlenecek ve senetlerini teslim eden hak sahiplerine intikal ettirilecektir. Yönetimsel haklar ise, genel hükümlerden doğan sorumluluk ilkeleri çerçevesinde Merkez tarafından kullanılacaktır. Maddede öngörülen sürelerin Bakanlar Kurulu kararıyla uzatılabilmesi hükme bağlanmış, böylece uygulamada geçiş döneminde ihtiyaç duyulabilecek stirenin sağlanması prosedürüne esneklik kazandırılmıştır.

Geçici 7 nci madde ile, sermaye piyasası araçlarının saklandığı merkezde, mahkemece verilen ödeme yasağı veya iptal kararlarına konu olmuş araçların izlenebilmesi, yatırımcıların zarara uğramasının önlenmesi amacıyla, bu kararların mahkemeler ve ihraççılar tarafından Merkeze bildirilmesi hükme bağlanmıştır.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği, Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte tüzelsel kişilik kazandıktan sonra, genel kurulunun toplanabilmesi için üyelerinin tespiti gerekmektedir. Bu nedenle geçici 8 inci maddede üyelik için başvuruların Kurul'a yapılması ve üyeler tespit edildikten sonra, ilk genel kurul çağrısının, henüz Birliğin yasal organları bulunmadığından, Kurul tarafından yapılması öngörülmüştür.

Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte Yatırımcıları Koruma Fonunun, amaca uygun biçimde çalışmaya başlayabilmesi için, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının varlıklarının belirli bir yüzdesinin başlangıç tutarı olarak tahsis edilmesi öngörülmüştür.

Kanunun 46/A maddesine göre Yatırımcıları Koruma Fonunun gelirleri arasında sayılan ödentilerin, her yılın ikinci ayı sonuna kadar yatırılması gerekmektedir. Bu durumda, 1997 yılı gelirleri üzerinden hesaplanacak ödentilerin yatırılma tarihinin, Kanunun yürürlüğe gireceği tarih gözetilerek belirlenmesi gerekmiş ve geçici 9 uncu maddede bu belirleme yapılmıştır. Ayrıca ödemede temerrüde düşülmesi halinde, 46/A maddesindeki oranda gecikme faizi uygulanacağı hükme bağlanarak, iki hüküm arasında paralellik sağlanmıştır.

Kanunun 19 uncu maddesine ilişkin değişiklikle, Kurul'un başkan dışındaki üyelerinin yarısının üç yılda bir yenilenmesi öngörüldüğünden, bu hükme uyum sağlamak bakımından, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan üyelerin yarısının, göreve atandıkları tarih itibariyle üç yılda bir yenilenmesi gerekmektedir. Geçici 10 uncu maddede, görev süresi sona erecek üyelerin kura yöntemiyle belirlenmesi hükme bağlanmıştır. Bu suretle belirlenecek üyelerin yerine seçilecek üyeler, üçer yıllık arayla 6 yıl için atanacağından, üç yılda bir yenileme kuralı otomatik olarak işleyecektir.

Madde 26. – Kaydî değer, Yatırımcıları Koruma Fonu ve tedricî tasfiyeye ilişkin hükümlerin işlenmesi Merkezin kurulmasına bağlıdır. Ayrıca Fon ve tasfiyeyle ilgili sistemin işlenmesi için, Fona ilişkin düzenlemenin yapılması da gereklidir. Bu esaslardan hareketle, 10/A maddesinin Merkezin kurulması; 46/A ve 46/B maddelerinin Merkezin kurulması ve Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin düzenlemelerin yürürlüğe girmesini takiben yürürlük kazanması öngörülmüştür. Diğer maddeler ise kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir.

Madde 27. – Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

30.7.1999

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Esas No. : 1/424

Karar No. : 14

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı” Devlet Bakanı Sayın Recep Önal, Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Bankalar Birliği Genel Sekreterliği, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığı ve Aracı Kurumlar Derneği Başkanlığı temsilcilerinin katılmasıyla Komisyonumuzun 28.7.1999 tarihli ve saat 10.30’da yaptığı toplantıda görüşmelerine başlanılmıştır.

Komisyonumuz 21.7.1999 tarih saat 10.30’da yaptığı toplantıda Kanun Tasarısının geneli üzerindeki görüşmelerini tamamladığı için Kanun Tasarısının maddelerine geçilmesini oybirliği ile kabul etmiştir.

Kanun Tasarısının 1 inci maddesinde sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakları kayden izleyecek merkezin unvanının, fonksiyonlarını yansıtacak şekilde “Merkezî Kayıt Kuruluşu” olarak değiştirilmesi; ayrıca, merkezin kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esaslarının daha üst bir

organ olan Bakanlar Kurul'unca çıkarılacak bir Yönetmelikle belirlenmesi; merkezin faaliyetlerinin amacına uygun yürütülebilmesini teminen, sermaye piyasasındaki düzenleyici kamu otoritesi olan Sermaye Piyasası Kurul'una, merkezin yönetim ve karar organlarında ağırlık kazandırılması; kayıtların tutulması bakımından sermaye piyasası araçlarının türlerine dayanılarak kullanılan ifadenin, kavramı ifade edecek biçimde nama ve hamiline yazılı hesaplar esas alınarak değiştirilmesi; merkeze yüklenen görevlerin niteliği gözetilmeden bulundurulması, merkez personelinin, Sermaye Piyasası Kanununun Sermaye Piyasası Kurul Başkan ve üyeleri ile personelinin sorumluluğunu düzenleyen 25 inci maddesi hükmüne tabi olması doğrultusunda yeniden bir düzenleme yapılmıştır.

Kanun Tasarısının 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 7 nci maddesi, 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile kurulan bir otorite olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna Sermaye Piyasası Kurul'unun göstereceği adaylar arasından bir üye atanması öngörülmüştür. Sermaye Piyasası Kurul'una da anılan kurumdan bir temsilci atanması, malî piyasalarda koordineli düzenleme ve denetim bakımından önem taşımaktadır. Diğer taraftan Tasarıyla, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliğinin kurulması öngörüldüğünden, bu Birliğin göstereceği adaylar arasından Kurul'a üye seçilmesi piyasanın temsili bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca Maliye Bakanlığının aday göstermesinde de, yine ilgili otoriteler arasında işbirliği ve koordinasyon bakımından yarar görülmektedir. Anılan gerekçelerle, 18 inci maddenin birinci fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle, Kurul'un yapısı yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında da, ikinci başkanlık müessesesi, başkan ve üyelerin görevde bulunmadığı hallerde izlenecek yöntemler, 4389 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinde, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu bakımından getirilen düzenlemeye paralel biçimde düzenlenmiştir.

Kanun Tasarısının 8 inci maddesi Kurul Başkan ve üyeliğine atanacaklarda aranacak tecrübe şartının, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesine paralel biçimde 12 yıl olarak belirlenmesi, başkan ve üyelerin görevden alınma şartlarının da yine aynı kanundaki hükümlerle bütünlük arz edecek şekilde sağlanmasını teminen yeniden düzenlenmiştir.

Kanun Tasarısının 9 uncu maddesine bir bent eklenerek, piyasada görev alacak kişilerin ve kurum yöneticilerinin bilgi ve ehliyet düzeyini yükseltmek amacıyla, Sermaye Piyasası Kurul'una, sermaye piyasasında meslekî eğitim yürütecek ve meslekî yeterliliğin sertifikaya bağlanmasını sağlayacak merkezler kurma imkânı verilmesi sağlanmıştır.

Kanun Tasarısının 10 uncu maddesinin kurul başkan ve üyeleriyle, başkan yardımcılarını ve daire başkanları için emeklilik açısından mevcut belirsizliğin giderilmesi için yapılan düzenlemede, Kurul uzmanlarının durumuna açıklık kazandırabilmek amacıyla, 4389 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine paralel bir değişiklik yapılmıştır.

Kanun Tasarısının 11, 12 ve 13 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 14 üncü maddesi, konut finansmanı için gerekli fonların menkul kıymetleştirme yolu ile sağlanması amacıyla, belirli standartları taşıyan konut kredilerini devralmak suretiyle bunlara dayalı menkul kıymet ihraç ederek fon sağlayacak, bir merkezi konut finansman kuruluşuna imkân sağlayacak, İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetler Merkezinin, halen yürürlükte bulunan kanunda da yer aldığı gözetilerek, sermaye piyasası kurumları arasında korunmasında yarar görülmektedir. Ayrıca portföy yönetim şirketlerinin sermaye piyasası araçlarından oluşan portföylerin yönetimi, varlık yönetim şirketlerinin ise hem sermaye piyasası araçları hem de bunun dışında kalan diğer malî ve malî olmayan varlıklardan oluşan portföyleri yönetebilmeleri amacıyla varlık yönetim şirketlerinin Kanuna eklenmesi sağlanarak yeniden düzenlenmiştir.

Kanun Tasarısının 15 inci maddesi, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesinin yapılması sırasında taraflar arasında imzayı gerektirmeyen ve kaydı olarak yapılan işlemlerdir. Sözleşmeler, emirlerin bilgisayara girilmesi ve fiyatları eşit olan emirlerin karşılaşması ya da sesli pazarlık ortamında fiyatların karşılaşmasıyla yapılmaktadır.

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin damga vergisine tabi olması, bu sözleşmelerin her alım satımında vergi ödenmesine yol açacaktır. Böylece, likiditesi yüksek olan vadeli işlem ve opsiyon piyasalarında, piyasa katılımcılarının maliyetleri yükselecek ve maliyet unsuru piyasaların sağladığı avantajın önüne geçecektir. Dolayısıyla, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin damga vergisine tabi olması, piyasanın işleyişini engelleyecek ve bu piyasaların baştan işlemez hale gelmesine yol açacaktır. 5590 sayılı Kanunun bu Kanunla değiştirilen ek 11 inci maddesinde de, söz konusu sözleşmeler için damga vergisi muafiyeti bulunduğu dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Kurulması düşünülen borsalar, tarım ürünlerine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin işlem göreceği, malların değil mallara dayalı vadeli işlem opsiyon sözleşmelerinin alınıp satıldığı borsalardır. Bu borsalar, sanıların aksine özellikle çiftçilere büyük yararlar sağlayacaktır. Çiftçiler borsada oluşacak olan fiyatları tahmin edebilmek için, borsanın oluşan bilgi birikiminden yararlanarak üretim yapılarını ona göre belirleyeceklerdir. Ayrıca borsalar dünyadaki gelişmeleri çiftçiye iletceklerdir. Böylece tarım üretiminin gelecekteki fiyatları birçok alıcının ve satıcının karşılıklı hareketleriyle piyasa oluşacaktır.

Kanun Tasarısının 16, 17, 18 ve 19 uncu maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 20 nci maddesinin, ikinci fıkrasında geçen "Merkez" ibaresinin, Kanunun 10/A maddesine ilişkin olarak yapılan değişikliğe paralel biçimde "Merkezî Kayıt Kuruluşu" olarak değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Kanun Tasarısının 21 inci maddesi, tedrici tasfiyenin başlangıcında, hisse senedi yatırımcılarına yapılacak avans ödemesi tutarının, Kanunun yürürlüğe gireceği tarih gözetilerek yeniden ayarlanması amacıyla rakamsal değişiklik yapılması; yatırımcıların alacaklarını fondan almalarından sonra, fonun yaptığı masrafların ödenmesinden önce, aracı kurum varsa kamu alacağının ödenmesi hükmünün fıkraya eklenmesi, önerilmektedir. Böylece özellikle vergi ve benzeri kamu alacaklarına öncelik tanınması amaçlanarak yeniden düzenlenmiştir.

Kanun Tasarısının 22 nci maddesi, tasarıda yeralan para cezalarının güntümüz koşullarına uygun olarak yeniden düzenlenmesi ve (A), (B), (C) bentlerinde düzenlenen fiillerin ağırlığına bağlı olarak, para cezaları arasında kademelendirme yapmak amacıyla gerekli rakamsal değişiklikler yapılarak kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 24 üncü maddesi borsaların lisanslı ürün depoları kurmalarına imkân sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Kanun Tasarısının 25 inci maddesiyle 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununa eklenen geçici madde 6'da geçen "Merkez" ibaresinin, Kanunun 10/A maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak "Merkezî Kayıt Kuruluşu" olarak değiştirilmesi; aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan "... 31.12.1999 ..." tarihi ile ikinci fıkrada yeralan "... 31.12.2003 ..." tarihinin, Kanunun yürürlüğe gireceği tarih gözetilerek ve aradan geçen zaman dikkate alınarak sırasıyla, "31.12.2001" ve "31.12.2004" olarak düzeltilmesi;

Geçici madde 7'de geçen "Merkez" ibaresinin, Kanunun 10/A maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak "Merkezî Kayıt Kuruluşu" olarak değiştirilmesi,

Geçici madde 8'de, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin statüsünün yürürlüğe girmesi için Tasarıda öngörülen "9 aylık" sürenin, statünün hazırlanmasına daha uzun süre tanıyabilmek için "bir yıl" olarak değiştirilmesi,

Geçici madde 9'da Yatırımcıları Koruma Fonunun başlangıç tutarının sabit bir rakam olarak tespiti ve Kanunun yürürlüğe gireceği tarih gözetilerek, yıllık ödentilere baz oluşturacak tarihin yeniden tespiti amacıyla, gerekli rakamsal değişikliklerin yapılması ayrıca, geçici madde 10'un Kanun Tasarısının 8 inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak geçiş sürecini düzenlemek amacıyla Tasarıya geçici 1 inci madde olarak eklenmesi uygun görülmüştür. Ayrıca Tasarının yürürlüğe girmesinden önce kurulca yetki belgeleri iptal edilerek haklarında iflas davası açılmış aracı kurumların sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacak sahiplerinin mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla, borç ödemedен aciz belgesine bağlanmış ve bağlanacak alacaklarını ödemek için bir fon kurulmasına ve bu fondan yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslara ilişkin düzenleme yapılmasının sağlanması için Kanun Tasarısına Geçici 2 nci maddenin eklenmesi uygun görülmüştür.

Kanun Tasarısının 26 ncı maddesinde geçen "Merkez" ibaresinin, Kanunun 10/A maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak "Merkezî Kayıt Kuruluşu" olarak değiştirilmesi kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz havalesi gereği Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Bakanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Oktaç Vural</i>	<i>Fahrettin Gülener</i>	<i>Cumali Durmuş</i>
<i>İzmir</i>	<i>Bursa</i>	<i>Kocaeli</i>
<i>Üye</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>Cengiz Altunkaya</i>	<i>Halit Dikmen</i>	<i>İlhan Aytekin</i>
<i>Aydın</i>	<i>Aydın</i>	<i>Balıkesir</i>
		<i>(İmzada bulunamadı)</i>
<i>Üye</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>İlyas Yılmazyıldız</i>	<i>Hüseyin Karagöz</i>	<i>Abdülşamet Turgut</i>
<i>Balıkesir</i>	<i>Çankırı</i>	<i>Diyarbakır</i>
<i>(İmzada bulunamadı)</i>		
<i>Üye</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>Akif Serin</i>	<i>Nevzat Taner</i>	<i>Ahmet Arkan</i>
<i>İçel</i>	<i>Kahramanmaraş</i>	<i>Kocaeli</i>
<i>Üye</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>Ali Serdengeçti</i>	<i>Eyüp Doğanlar</i>	<i>Mükerrem Levent</i>
<i>Manisa</i>	<i>Niğde</i>	<i>Niğde</i>
	<i>Üye</i>	
	<i>Şükrü Ünal</i>	
	<i>Osmaniye</i>	

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

SERMAYE PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI İLE TİCARET VE SANAYİ ODALARI, TİCARET ODALARI, SANAYİ ODALARI, DENİZ TİCARET ODALARI, TİCARET BORSALARI VE TÜRKİYE TİCARET, SANAYİ, DENİZ TİCARET ODALARI VE TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki 10/A maddesi eklenmiştir.

“Sermaye piyasası araçlarının kaydedilmesi”

MADDE 10/A) Sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin haklar; tüzelkişiliği haiz bir Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafından kayden izlenir. Kurul'un da ortağı olacağı Merkezî Kayıt Kuruluşunun kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esasları Bakanlar Kurul'unca çıkarılacak bir yönetmelikte belirlenir. Merkezî Kayıt Kuruluşunun yönetim kurulu üyelerinin yarısından bir fazlası kurulca gösterilecek adaylar arasından genel kurulca seçilir. Merkezî Kayıt Kuruluşunun faaliyet alanına ilişkin konularda genel kurulda karar alınması, kurul temsilcisinin olumlu oy kullanmasına bağlıdır.

Kayıtlar, Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibarıyla tutulur. Kayıt edilen hakların bu Kanunun 7 nci maddesi uyarınca senede bağlanma zorunluluğu yoktur. Sermaye piyasası araçlarını nama veya hamiline yazılı hesaplarda kayıt esasları ile kayıtların nasıl tutulacağı ve kayıtların tutulmasında yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar kurulca bir tebliğ ile belirlenir.

Kayden izlenen sermaye piyasası araçları üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde, Merkezî Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınır.

Kurul, bu madde kapsamında kaydı tutulacak hakları, bu hakların bağlı olduğu sermaye piyasası araçlarını, türleri ve ihraççıları itibarıyla belirleyebilir.

Payların devrinin, Türk Ticaret Kanununun 417 nci maddesi çerçevesinde ortaklıklar tarafından pay defterine kaydında, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın Merkezî Kayıt Kuruluşu nezdinde ihraççılar itibarıyla tutulan kayıtlar esas alınır.

Merkezî Kayıt Kuruluşu, ihraççılar ve aracı kuruluşlar, kendi tuttukları kayıtların yanlış tutulmasından dolayı hak sahiplerinin uğrayacağı zararlardan kusurları oranında sorumludur.

Merkezî Kayıt Kuruluşunun personeli hakkında, Kanunun 25 inci maddesi hükmü uygulanır.”

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — 2499 sayılı Kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Başkan ve üyelerin seçimi ve atanması

Madde 18. — Kurul, ilgili bakanlıkça önerilerek dört aday arasından iki Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, T.C. Merkez Bankası, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından önerilecek ikişer aday arasından birer kişi olmak üzere, Bakanlar Kurulu Kararıyla atanacak yedi üyeden oluşur.

Bakanlar kurulu, atanan adaylardan birini Başkan olarak görevlendirir. Başkanın teklifi ve Kurul'un onayı ile üyelerden biri ikinci başkan olarak seçilir. İkinci Başkan, izin, hastalık, yurtiçi ve yurtdışı görevlendirme, görevden alınma ve görevde bulunmadığı diğer hallerde Başkana vekâlet eder.

Başkanlık ve üyelikler, görev süreleri dolmadan herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde, boşalan yerlere yukarıda belirtilen esaslar dahilinde iki ay içinde seçim ve atama yapılır. Bu şekilde atanmalar, yerine atandıkları kişinin süresini tamamlar. Üyelerin hastalık, kaza ve sair nedenlerle geçici iş göremezliğe uğraması veya Kanununun 19 uncu maddesine göre görevden alınmaları ve bu durumun Kurul'un karar almasını tehlikeye düşürmesi halinde, bunların yerine mesleki kıdemi en yüksek olandan başlamak üzere kıdem sırasına göre Kurul Başkan Yardımcıları vekâlet eder. Geçici iş göremezlik halinin üç aydan fazla sürmesi halinde, bu durumda olan üyelerin üyelikleri düşer ve bunların yerlerine yedi gün içinde atama yapılır. Bu fıkra hükmüne istinaden Kurul üyelerine vekâlet eden ya da görev yapan Başkan Yardımcılarının mali ve özlük haklarında bir değişiklik olmaz.

MADDE 8. – 2499 sayılı Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Atanma şartları ve görev süreleri

Madde 19. – Kurul Başkanlığı ve üyeliklerine atanacakların, en az 4 yıllık yüksek öğrenim kurumlarından mezun olmuş ve finans, iktisat, maliye, hukuk, bankacılık, işletmecilik ve mühendislik dallarından birinde en az 12 yıllık tecrübe sahibi olmaları ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin, 1, 4 ve 5 numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları zorunludur.

Kurul Başkanı ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süresi bitenler yeniden seçilebilir. Başkan dışındaki Kurul üyelerinin yarısı, üç yılda bir yenilenir.

Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak, atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri veya durumlarının bu Kanununun 20 nci maddesine aykırı düştüğü tespit edilen; görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri, süreleri dolmadan Bakanlar Kurul'unun kararıyla görevden alınurlar.

MADDE 9. – 2499 sayılı Kanununun değişik 22 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen (j), (n), (r) ve (s) bentleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (c), (d), (g), (h), (i), (k), (l) bentleri değiştirilmiş, (t) bendi eklenmiş ve maddeye son fıkra eklenmiştir.

“c) Bu Kanuna tabi sermaye piyasası kurumlarının mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları genel olarak ya da faaliyet alanları veya kurumların türleri itibarıyla belirlemek, bu rasyoların yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek,”

“d) Sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetine ve bu faaliyette bulunabileceklere ilişkin esasları belirlemek,”

“g) Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü iletişim araçları ile yapılan yayın, duyuru ve reklamları izlemek ve bunlardan yanıltıcı olduğu tespit edilenleri yasaklamak,”

“h) Bu Kanun hükümleri gereğince elde ettiği veya kendisine tevdi edilen mali tablo ve raporlar ile diğer belgeleri incelemek, gerekli gördüğü hususlar hakkında ihraççı ve kurum denetçilerinden veya bağımsız denetçilerden ayrıca rapor istemek, elde ettiği sonuçları değerlendirerek, Kanunda belirtilen gerekli tedbirleri almak,”

“i) Halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında genel hükümler çerçevesinde vekâleten oy kullanılmasına ilişkin esasları belirlemek ve bu ortaklıklarda yönetim kontrolünün el değiştirme-sine yol açacak oranda vekâlet toplayan ya da pay iktisap edenlerin, diğer payları satın alma yüküm-

lülüğüne ve azınlıktaki ortakların da kontrolü ele geçiren kişi veya gruba paylarını satma hakkına ilişkin düzenlemeleri yapmak,”

“j) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların niteliklerini, alım ve satım esaslarını, bu araçların işlem göreceği borsalar ve piyasalarda çalışacakların denetim, faaliyet ilke ve esasları ile yükümlülüklerini, teminatlar, takas ve saklama sistemi konularındaki esas ve usulleri düzenlemek,”

“k) Sermaye piyasası araçlarının geri alma veya satma taahhüdü ile alım ve satımını, ilgili sözleşmeleri ve bu sözleşmelere ilişkin piyasa işlem kurallarını düzenlemek ve bu işlemlerle ilgili faaliyet ilke ve esaslarını belirlemek,”

“l) Sermaye piyasası araçlarının ödünç alma ve verme işlemleri ile açığa satış işlemlerine ilişkin ilke ve esasları belirlemek ve Hazine Müsteşarlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşü alınmak suretiyle kredili sermaye piyasası aracı işlemleri ile ilgili düzenlemeler yapmak,”

“n) Sermaye piyasası araçlarının takası, saklanması ile sermaye piyasası kurullarının ve sermaye piyasası araçlarının derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek.”

“r) Gayrimenkullerin değerlemesini yapabilecek ekspertiz kurumlarından sermaye piyasasında faaliyette bulunacaklara ilişkin şartları belirlemek ve bu şartlara uyan kuruluşları listeler halinde ilân etmek,”

“s) Sermaye piyasasında yatırım tavsiyelerinde bulunacak kişi ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek.”

“t) Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacaklar, bu maddenin (r) bendi kapsamında faaliyet gösterecek kişi ve kuruluşlar ile sermaye piyasası kurumlarının yönetici ve diğer çalışanlarının mesleki eğitimi, bunlara mesleki yeterliliği ve yeterliliği gösterir sertifika verilmesine ilişkin esasları belirlemek, bu amaçlarla anonim ortaklık veya vakıf niteliğini haiz merkez kurmak ve faaliyet esaslarını belirlemek,”

“Kurul yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Düzenleyici işlem netliğindeki yönetmelik ve tebliğler, Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur. Özel nitelikli kararlardan kamuyu ilgilendirenler. Kurul'un haftalık bülteni ile duyurulur.”

MADDE 10. – 2499 sayılı Kanununun 27 nci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra üçüncü ve dördüncü fıkra olarak eklenmiş, üçüncü fıkrası beşinci fıkra olarak tescil edilmiş ve dördüncü fıkrası da altıncı fıkra olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun uygulanmasında emeklilik yönünden, Kurul Başkanına Bakanlık Müsteşarı, Kurul Üyelerine Bakanlık Müsteşar Yardımcısı, Kurul Başkan Yardımcılarına Bakanlık Genel Müdürü, Kurul Birinci Dereceli Daire Başkanlarına Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı ve kazanılmış hak aylıkları birinci derecede olmak kaydıyla Kurul uzmanlarına Hazine uzmanı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.”

“Genel ve katma bütçeli dairelerle döner sermayeli kuruluşlarda, kanunla kurulan fonlarda belediyeler ve özel idarelerde, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait kuruluşlarda, iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarında ve bunlara bağlı ortaklıklar ve müesseselerde çalışanlar ile 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa tabi kimselerden Kurul Başkan ve üyeliklerine atanalar, Kurulda görev yaptıkları sürede ilgili kurumdan maaşsız izinli sayılır. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler terfi ve emekliliklerinde de hesaba katılır. Derece ve her türlü sınıf terfileri başkaca bir işleme gerek duyulmaksızın süresinde yapılır.”

“Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak kaydıyla dördüncü ve beşinci fıkra hükümleri 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununa tabi kimseler hakkında da uygulanır. Kurul Başkan ve üyeliklerine atananlardan üniversite öğretim üyesi olanların 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunundan doğan her türlü hakları saklıdır.”

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi, Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi, Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi, Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — 2499 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Diğer sermaye piyasası kurumları

Madde 39. — Diğer sermaye piyasası kurumları; kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen, sermaye piyasası araçlarının takas ve saklanması, derecelendirilmesi, ihraççıların ve sermaye piyasası kurumlarının denetlenmesi ile uğraşan kuruluşlar, yatırım danışmanlığı, portföy yönetimi gibi sermaye piyasası faaliyetlerini yerine getiren şirketler, varlık yönetim şirketleri, ortaklık ve kuruluşlara ait alacakları temellük ederek münhasıran bu Kanunun 13/A maddesinde belirlenen varlığa dayalı menkul kıymetleri ihraç etmek amacıyla kurulan genel finans ortaklıkları, ipotega dayalı menkul kıymetler merkezi, risk sermayesi yatırım fonları, risk sermayesi yatırım ortaklıkları, vadeli işlemler aracılık şirketleri ve portföy saklama şirketleridir.

MADDE 15. — 2499 sayılı Kanunun değişik 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 40. — Sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsalar, özel kanunlarında yazılı esaslar çerçevesinde teşkilatlanarak, menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının güven ve istikrar içinde, serbest rekabet şartları altında kolayca alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmekte yetkili olarak kurulan kamu/özel kişiliğini haiz kurumlardır.

Münhasıran, ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile her türlü türev araçlardan oluşan sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği anonim şirket niteliğindeki borsalar, Kurul'un önerisi üzerine İlgili Bakanın onayı ile kurulur. Bu borsaların kuruluş, teşkilât, faaliyet, denetim, üyelik ilke ve esasları Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Ticaret borsası kotasına dahil tarım ürünlerine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin işlem göreceği borsaların kurulmasına ve bu borsalar hakkında bu fıkra kapsamındaki düzenlemelere ilişkin olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun görüşü alınır. Bu fıkra kapsamındaki sermaye piyasası araçları damga vergisinden muaftır.

Görevini kötüye kullanan yahut ihmal eden borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personeli Devlet memurları gibi cezalandırılır. Bu konudaki kovuşturmalar genel hükümlere göre yürütülür.

Kurul, sermaye piyasası araçlarının alım ve satımının yapıldığı diğer teşkilatlanmış piyasaların kuruluşuna ve bunların güven, açıklık ve kararlılık içinde faaliyet göstermesinin sağlanmasına ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

Kurul, bu madde kapsamındaki borsaların, piyasaların ve diğer teşkilatlanmış piyasaların izleme ve denetim merciidir.

Bu Kanuna göre kurulan Borsalar özel bütçe ile idare olunur. Bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçeleri ve personel kadroları yönetim kurullarının teklifi üzerine genel kurullarınca kesinleştirilir. Borsaların, kotasyon ücreti, tescil ücreti ve borsa payından oluşan gelirlerinin % 5'i Kurul bütçesine gelir kaydedilir.”

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi, Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Tasarının 17 nci maddesi, Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Tasarının 18 inci maddesi, Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Tasarının 19 uncu maddesi, Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — 2499 sayılı Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/A maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Yatırımcıları Koruma Fonu

Madde 46/A. — Hakkında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kurumların ve Bankalar Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla faaliyetleri durdurulan bu Kanunun 50 nci maddesi (a) bendi hükmü kapsamındaki bankaların, yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülüklerini ve bu Kanunun 46/B maddesinde düzenlenen görevleri bu Kanunda öngörülen esaslara göre yerine getirmek ve tasfiye giderlerini karşılamak amacıyla tüzel kişiliği haiz Yatırımcıları Koruma Fonu kurulmuştur. Bütün aracı kuruluşlar, bu Fona katılmak zorundadır.

Fon, sermaye piyasası araçlarının kaydını tutmakta görevli Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafından idare ve temsil olunur. Fonun yönetim ve çalışma esasları Kurulca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Kurul, Fonun hesap ve işlemlerini inceleme ve denetlemeye, bu hususta Fondan her türlü bilgiyi istemeye yetkilidir. Kurul, inceleme ve denetim sonuçlarına göre, gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini Fondan isteyebilir ve gerektiğinde, Fonun yönetiminin Kurul'a devredilmesini ilgili Bakandan talep eder. İlgili Bakan, Fon yönetiminin geçici veya sürekli olarak devrine karar vermeye yetkilidir.

Fon, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir. Fonun gelirleri ve işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Fonun gelirleri,

- a) Aracı kuruluşların yatıracığı yıllık ödentiler,
  - b) Kurul, menkul kıymetlerin işlem gördüğü borsalar ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından verilen idarî para cezaları,
  - c) Tutarı Kurul tarafından belirlenen ek ödentiler,
  - d) Fon varlığının getirisi,
  - e) Diğer gelirlerden,
- oluşur.

Yukarıdaki (a) bendindeki ödentinin, ilgili yılı izleyen yılın ikinci ayı sonuna kadar, ek ödentilerin Kurulca belirlenecek sürede Fon hesabına yatırılması zorunludur. Bu süre içerisinde yatırılmayan ödentilere her ay için bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü Tüketici Fiyat Endeksindeki artışın üç katını aşmamak kaydıyla Kurulca belirlenecek oranda gecikme faizi uygulanır.

Fona aracı kuruluşlarca yatırılacak yıllık ödentilerin tutarı, yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarının onbindebirini aşmayacak şekilde Kurulca belirlenir. Kurul bu azamî sınırı aşmamak kaydıyla; aracı kuruluşların türü ve risk durumları itibarıyla ayrı ayrı belirleyeceği oranlar üzerinden ödeme yapılmasını istemeye yetkilidir.

Fon varlığı ihtiyacı karşılamaya yetmediği takdirde, aracı kuruluşlardan, daha sonraki yıllarda yapacakları ödentilere mahsuben, bir önceki yıldaki hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarının onbindebirine kadar ek ödenti alınabilir. Aracı kuruluşlardan alınan bu ödentinin ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalması halinde, bakiye kısım için İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından Fona avans verilir.

Fon varlığı rehnedilemez, teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından haczedilemez.

Fon varlığının kullanış şekil ve esasları, ek ödentilerin mahsup ve avansın geri ödeme koşulları ile diğer konular Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 21. – 2499 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/B maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Tedrici tasfiye

Madde 46/B. – Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca yetkileri kaldırılan aracı kurumların tedrici tasfiyelerine Kurulca karar verilebilir. Bu kurumların tasfiye işlemleri Yatırımcıları Koruma Fonu tarafından yürütülür.

Tedrici tasfiyenin amacı, aracı kurumların mal varlığını işin niteliğine göre aynen veya nakte çevirmek suretiyle elde edilen bedeli tahsis ederek, Kanun çerçevesinde yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri nedeniyle müşterilerine karşı olan nakit ödeme ve sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini tasfiye etmektir. Tedrici tasfiye karar ve işlemlerinde Türk Ticaret Kanunu, İcra ve İflas Kanunu ve diğer mevzuatın tasfiye ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Aracı kurumların tedrici tasfiyelerinin uygulama usul ve esasları, Kurulca hazırlanan bir yönetmelikte gösterilir.

Tedrici tasfiye kararı verildikten sonra, aracı kurumun yasal organlarının görev ve yetkileri, tasfiye sonuçlanıncaya kadar Fon tarafından yerine getirilir.

Aracı kurumun yönettiği, yatırım fonu ve yatırım ortaklığı portföyleri dahil, portföylerin yönetiminin, bir başka kuruluşa devrine Kurulca karar verilebilir. Ancak 46 ncı maddenin birinci fıkrasının (h) bendi hükmü saklıdır.

Hakkında tedrici tasfiye kararı verilen aracı kurumun ödemeleri durur ve tüm mal varlığı üzerinde, bu karar tarihi itibarıyla sadece Fon tarafından tasarruf edilebilir. Fon, aracı kurumun aktif ve pasifini tespit eder. Aracı kurumun, tasfiye kapsamında yer alan yükümlülüklerinden, nakit borçları, tedrici tasfiye kararının verildiği tarihteki ana para ve işlemiş faizleri toplamı üzerinden; sermaye piyasası aracı teslim borçları ise, aynen teslimin yapılamayacağı hallerde, varsa teslimde temerrüde düşülen tarihteki, aksi halde tedrici tasfiye kararının verildiği gündeki piyasa değeri itibarıyla bulunacak nakit değerleri üzerinden hesaplanır. Aracı kurumun tedrici tasfiye kararının verilmesinden sonra vadesi gelen sözleşmelerinden doğan hak ve borçları da, vadeleri itibarıyla belirlenir. Aracı kurumun, vadeli borçlarına vadeden, diğer borçlarına ise tedrici tasfiye tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanunî Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun ikinci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen oranda kanunî temerrüt faizi yürütülür. Mevzuat uyarınca aracı kurum tarafından verilmiş teminatlar da, aktifin hesabında dikkate alınır.

Fon, aracı kurumun tasfiye kapsamında yer alan gerçek hak sahiplerini ve alacak tutarlarını, Kuruldaki kayıtlar, aracı kurumun kayıtları, bu kuruluşun ilgili olduğu diğer resmî ve özel kurumların kayıtları ile güvenilir bulunan diğer bilgi ve belgelere dayanarak tespit eder. İcra İflas Kanununun 278, 279 ve 280 inci maddelerinde yazılı hallerin varlığı halinde, Fon tarafından iptal davası açılabilir.

Tedrici tasfiyeye tabi tutulmayan ve haklarında iflas kararı verilen aracı kurumların, sıra cetvelinde yer alan hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklarına, Fondan, Fon

yönetiminin onayı ile bu cetvelde görünen alacak tutarları gözetilerek ödeme yapılır. İlgili mevzuat uyarınca faaliyetleri durdurulan bankaların, hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklısı gerçek hak sahipleri ve alacak tutarları ise bankanın yönetiminin ilgili mevzuat uyarınca devredildiği kuruluş tarafından tespit edilir ve Fon yönetiminin onayı ile Fondan yapılacak ödemelerde esas alınır. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerde, tedrici tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumların alacaklılarına ödeme yapılma esasları uygulanır.

Tedrici tasfiyenin başlangıcında, öncelikle müşteri saklama hesaplarındaki sermaye piyasası araçları hak sahiplerine dağıtılır. Bu amaçla müşteri hesabına saklanan sermaye piyasası araçları, münferit hesaplar itibarıyla karşılaştırılır ve münhasıran bu hesap sahiplerine olan yükümlülüklerin karşılanmasında kullanılır.

Hesabında alacağını karşılamaya yetecek kadar ya da hiç hisse senedi bulunmayan saklama hesabı sahiplerinin nakit ve hisse senedi alacakları toplamının 7 milyar 500 milyon lirası tasfiye sonucu beklenmeksizin Fon tarafından ödenir.

Ancak aynı kurumdan alacaklı görünen ve birlikte hareket ettüklerine Fon yönetiminin kanaat getirilenlere, toplamı yukarıdaki tutarı aşmamak kaydıyla alacakları oranında ödeme yapılır. Tedrici tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, imzaya yetkili personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhrî hısımlarına, Fondan avans ödemesi yapılmaz. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerin tutarı, her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme kat sayısı oranında artırılır.

Fon, avans ödemelerini yaptıktan sonra aracı kurumun tedrici tasfiyesine devam eder. Tasfiye bakiyesi, tasfiyenin amacı kapsamında yer alan hak sahiplerinden alacağının tamamı karşılanamayanların alacağının ödenmesinde kullanılır. Ancak, tasfiye bakiyesi bu alacakların tamamının karşılanmasına yetmezse, ödemeler gariyeten yapılır. Bu alacaklar tamamen karşılandıktan sonra artan kısımdan, öncelikle kamu alacakları ve kalandan Fonun yaptığı avans ve tasfiye giderleri nedeniyle doğan alacağı ödenir. Bakiye, diğer alacaklılara tahsis edilir. Aracı kurumun aktifleri, tasfiyenin amacı kapsamındaki hak sahiplerinin alacaklarını, Fondan yapılan ödemeleri ve tasfiye giderlerini karşılamaya yetmezse, Fon, Kurul'un uygun görüşüyle aracı kurumun iflasını isteyebilir.

Aracı kurumlar dışında kalan sermaye piyasası kurumlarının tedricen tasfiyecileri Kurulca yapılır ve Yatırımcıları Koruma Fonu ile ilgili olan hükümler dışında, haklarında bu madde uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki kurumların tedrici tasfiye yöntemleri, türleri dikkate alınarak Kurulca belirlenir.”

MADDE 22. – 2499 sayılı Kanunun değişik 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 4 numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentler eklenmiş, bu bentlerden sonra gelmek üzere (A) bendinin son paragrafı ile (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (C) bendi eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. 4 üncü maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlerle, sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunan veya yetki belgeleri iptal olduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan veya reklamlarında sermaye piyasasında faaliyette buldukları itibarıyla yaratacak kelime veya ibare kullanan veya faaliyetlerine devam eden gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri,”

“5. Yatırımcı tarafından sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veyahut her ne nam altında olursa olsun, sermaye piyasası kurumlarına kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçları, nakit ve diğer her türlü kıymetli kendisinin veya başkasının menfaatine satan veya rehneden veya her ne şekilde olur-

sa olsun kullanan, gizleyen yahut inkar eyleyen veyahut bu amaca ulaşmak ya da bu fiillerini gizlemek için bilgisayar ortamında tutulanlar dahil kayıtları tahvil ve tağyir eden ilgili gerçek kişilerle tüzel kişilerin yetkilileri,”

“6. Bu Kanunun 15 inci maddesinin son fıkrasında belirtilen işlemlerde bulunarak kârı, mal varlığı azaltılan tüzel kişilerin yetkilileri ve bunların fiillerine iştirak edenler,”

“7. Karşılıksız olarak sermaye piyasası araçlarının geri alım taahhüdü ile satımını yapan ilgili gerçek kişilerle tüzel kişilerin yetkilileri,”

“2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 10 milyar liradan 25 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgari haddi 3, azami haddi 6 yıldır.”

“B) 1. Bu Kanuna göre Kurul veya Kurul tarafından görevlendirilenlerce istenecek bilgileri vermeyen veya eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenlerle; defter ve belgeleri bu görevlilere ibraz etmeyen, saklayan, yok eden veya bunların görevlerini yapmalarını engelleyenler;

2. Defter ve kayıt tutmayanlar, defter ve kayıtlarda gerçeğe aykırı hesap açan veya kayıt tutanlar ve bunlarda her türlü muhasebe hilesi yapanlar.

3. Gerçeğe aykırı bağımsız denetleme raporu düzenleyenler ve bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar,

1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 8 milyar liradan 20 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgari haddi 2, azami haddi 4 yıldır.”

“C) Bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına, 7, 9, 10, 10/A, 11 ve 12 nci maddelerine, 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasına, 13/A maddesinin üçüncü fıkrasına, 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına, 15 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarına, 16 ve 16/A maddelerine, 25 inci maddesinin (a) bendine, 28 inci maddesinin (b) bendine, 34 üncü maddesine, 38 inci maddesine, 40/B maddesine, 45 inci maddesine, 46 ncı maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarına, 46/A maddesine ve 46/B maddesine aykırı hareket edenler,

5 milyar liradan 15 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.”

“Birinci fıkranın (A), (B) ve (C) bentleri uyarınca verilecek ağır para cezaları üst sınırla bağlı olmaksızın suçun işlenmesi suretiyle temin edilen menfaatin üç katundan az olamaz.”

MADDE 23. – Tasarının 23 üncü maddesi, Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. – 5590 sayılı “Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu”na 3.4.1997 tarihli ve 4233 sayılı Kanunla eklencen Ek Madde 11 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 11. – Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir veya birden çok ürtütün işlem göreceği il, bölge veya ülke düzeyinde faaliyet göstermek üzere ürün ihtisas borsaları açılabilir ya da kurulabilir. Bunların kuruluşunda, çalışma alanlarının genişletilip daraltılmasında Birliğin görüşü alınır.

Ürün ihtisas borsalarının mevcut bir borsada açılmasında ve yeni bir borsa olarak kurulmasında, borsanın işlem hacmi ve derinliği, arz ve talebe bağlı olarak gerçekleşecek spot alım satım yöntemleri ile gerekli hizmet birimlerinin mevcut olup olmadığı, fiziksel, kurumsal ve finansal alt yapı ile uzman personel yeterliliği gibi hususlar göz önünde bulundurulur.

Borsalar umumi mağazacılık yapabilirler ve lisanslı ürün depoları da kurabilirler. Bunların kuruluşu ve çalışma esasları yönetmelikte gösterilir. Borsalar, depolarına konulan borsaya tabi mad-

deler ile ilgili olarak makbuz senedi, varant veya malî temsil eden diğer senetler düzenleyebilirler. 2699 sayılı Umumi Mağazalar Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası ve dördüncü fıkrasının (a) bendi bunlar hakkında uygulanmaz.

Borsalar veya diğer kuruluşlarca düzenlenen makbuz senedi, varant veya malî temsil eden diğer senetlerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Borsada işlem gören malî temsil eden diğer senetler de kıymetli evrak hükmündedir. Bu senetlerin hangi kuruluşlarca düzenlenebileceği, senetlerde aranacak şart ve nitelikler, bunların alım satım yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar ile depo ve ambar makbuzlarına ilişkin diğer hususlar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Alivre alım satımlarda borsalarca düzenlenerek kullanılacak sözleşmeler Türk Ticaret Kanununun 743 üncü maddesinde belirtilen cirosu kabil diğer senetler gibi ciro edilebilir. Bu şekilde düzenlenmiş sözleşmelerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Bu sözleşmelere hangi hususların yazılacağı ile bu tür satışlara uygulanacak esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Bu madde uyarınca düzenlenecek senet ve sözleşmelerin kapsamına 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca düzenlenen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil değildir.

Borsalar, bu kanunda yazılı görevlerini yerine getirebilmek için yeterli alt yapı, teknik donanım ve uzman personeli sağlamak ve örgütlenmelerine ilişkin gerekli hizmet birimlerini ve şubelerini oluşturmak zorundadırlar. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 25. – 2499 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6. – Bu Kanunun 10/A maddesinin yürürlüğe girmesinden sonra, Kurulca aynı maddeye göre kaydı tutulması kararlaştırılan sermaye piyasası araçlarını temsilen senet çıkarılmaz. Ancak 31.12.2001 tarihine kadar yapılan ihraçlarda, hak sahipleri, ihraççı kuruluşlardan senet bastırılmasını talep edebilirler. Bu taleplerin yerine getirilme süresi, yöntemi ve uygulama esasları Kurulca belirlenir.

Kurulca Kanunun 10/A maddesine göre kaydı tutulması kararlaştırılan ve Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yada bu maddenin birinci fıkrası uyarınca bastırılan sermaye piyasası araçlarının, 31.12.2004 tarihine kadar ihraççı kuruluşlara, bunların yetkili kıldığı aracı kuruluşlara veya sermaye piyasası araçlarının kaydını tutacak Merkezî Kayıt Kurul’una teslim edilmesi zorunludur. Bu suretle teslim alınan senetler, Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde Merkezî Kayıt Kuruluşunda toplanarak, iptal ve imha edilir, araçların temsil ettiği haklar Kanun hükümlerine göre Merkezî Kayıt Kuruluşunda kaydedilir.

İkinci fıkrada belirlenen sürenin sonuna kadar teslim edilmeyen sermaye piyasası araçları, bu tarihten sonra borsada işlem göremez, aracı kurumlarca alım satımına aracılık edilemez ve katılma belgelerinin geri alımı yapılamaz. Bu senetlere bağlı malî haklar, Merkezî Kayıt Kuruluşunda kaydedilen ve senetlerini ikinci fıkradaki esaslara göre teslim etmeleri halinde hak sahiplerinin hesaplarına aktarılır; yönetime ilişkin haklar ise Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafından kullanılır.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen süreler Bakanlar Kurulu Kararı ile uzatılabilir.”

“GEÇİCİ MADDE 7. – Sermaye piyasası araçları kaydedilirinceye kadar, sermaye piyasası araçları hakkında verilen ödeme yasağı ve iptal kararları mahkemeler ve ihraççılar tarafından Merkezî Kayıt Kuruluşuna bildirilir.”

“GEÇİCİ MADDE 8. – Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin statüsü bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Sermaye piyasasında faaliyette bulunmakta olan aracı kuruluşlar, bu süre içerisinde Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine üye olmak için Kurul’a başvurmakla yükümlüdürler.

Bu üyelik başvuruları Kurul tarafından sonuçlandırılır. Kurul, Statünün yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içinde Birlik üyelerini ilk genel kurul toplantısına çağırır.”

“GEÇİCİ MADDE 9. – Yatırımcıları Koruma Fonunun başlangıç varlığının oluşturulması amacıyla, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 5 trilyon lira Fon hesabına yatırılır.

Aracı kuruluşların 1998 yılı hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarı esas alınarak, Kanunun 46/A maddesi uyarınca Yatırımcıları Koruma Fonuna yatırmakla yükümlü oldukları yıllık ödentisi, bu kuruluşlarca Fon hesabına yatırılır.

Bu madde uyarınca yapılması gereken ödentilerin, Fona ilişkin Kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içerisinde Fon hesabına yatırılması zorunludur. Ödemelerin bu süre içerisinde yapılmaması halinde, ödemede temerrüde düşülen kısma 46/A maddesinde öngörülen oranda gecikme faizi uygulanır ve Fon tarafından tahsil edilir.”

GEÇİCİ MADDE 1. – 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 19 uncu maddesi ikinci fıkrası, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Kurul Başkanı, başkan vekili ve üyelerine de uygulanır. Bu Kanunun yürürlüğe girmesi ile mevcut başkan vekilliği sıfatı, kurul üyeliği saklı kalmak kaydıyla, sona erer. 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 19 uncu maddesinin görev sürelerine ilişkin ikinci fıkra hükmünün uygulanmasını teminen görev süresi sona erecek olan Başkan dışındaki üyelerin yarısı, göreve atandıkları tarihi izleyen üç yılın sonunda Kurul toplantısında ad çekme suretiyle belirlenir. Ad çekme suretiyle belirlemede; Adalet Bakanlığınca gösterilen adaylar arasından atanmış olan üyenin çıkması halinde, yerine, Maliye Bakanlığınca gösterilecek adaylar arasından bir üye; Bankalar Birliği tarafından gösterilen adaylar arasından atanmış olan üyenin çıkması halinde, yerine, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından gösterilen adaylar arasından bir üye ve ilgili bakanlıkça gösterilen adaylar arasından atanmış olan üyenin çıkması halinde ise, yerine Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından gösterilen adaylar arasından bir üye 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 18 inci ve 19 uncu maddelerinde öngörülen esaslar çerçevesinde atanır. Bu madde uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından aday gösterilmesi gerekmektedir birlikte, Kurumun henüz faaliyete geçmemiş olması halinde Kurum adına adaylar ilgili bakanlık tarafından gösterilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan ve ad çekmede ismi çıkmayan diğer üyeler ile Başkanın yerine ise, göreve atandıkları tarihi izleyen altıncı yılın sonunda seçim ve atama yapılır.

GEÇİCİ MADDE 2. – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, Kurul’ca yetki belgeleri iptal edilerek haklarında 9.6.1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve 28.7.1981 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca iflas davası açılmış aracı kurumların, sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacak sahiplerinin, borç ödemedeki aciz belgesine bağlanmış ve bağlanacak alacaklarından fonun imkânları da dikkate alınarak 1 milyar liraya kadar olan kısımlarının, bu maddedeki esaslar çerçevesinde ödenmesini teminen özel bir fon kurulmuştur. Bu kanunun yürürlüğe girmesini izleyen iki ay içerisinde, bu fona İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 6 trilyon lira tahsis edilir. Bu fon, Borsa Başkanlığınca, en yüksek getiriye sağlayacak biçimde kamu borçlanma senetlerine yatırılarak nemalandırılır. Fon, bu madde gereğince yapılacak ödemeler dışında bir amaçla kullanılamaz. Fonun, yapılacak ödemeleri karşılamaya yetmemesi halinde, 3 trilyon lirayı geçmemek üzere, Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek ek kaynak, İstanbul

Menkul Kıymetler Borsası tarafından karşılanır. Bu madde kapsamındaki ödemelerin tamamının yapıldığı, ilgili iflas idarelerinin yazılı beyanlarıyla tespit edildikten sonra, arta kalan kısım İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına ait olur.

Fondan yapılacak ödemeler ilgili iflas idarelerinin ibraz ettiği borç ödemedен aciz belgelerine dayanarak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığınca, iflas idarelerine yapılır. Başkanlık, ödemelerin bu madde hükümlerine uygun yapılmasını teminen, kesintiye girilmiş sıra cetveline, iflas dosyasındaki belgelere, iflas idaresi ve iflas dairesinden talep edebileceği belgelere dayanarak karşılıklı inceleme yapma ve bu madde ile diğer ilgili mevzuat hükümlerine aykırı ödeme taleplerini reddetme hakkını haizdir.

Hak sahiplerine ödeme, iflas idarelerince gerçekleştirilir. Müflis aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, imzaya yetkili personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhrî hısımlarına ve sermaye piyasası kurumlarına bu madde kapsamında ödeme yapılmaz. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığı, yaptığı ödemeler için, borç ödemedен aciz belgesi sahiplerinin haklarına halef olur.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili esas ve usulleri belirlemeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 26. – Bu Kanunun 1 inci maddesi maddede öngörülen Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulduğu, 20 ve 21 inci maddeleri ise Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulmasını takiben Yatırımcıların Koruma Fonuna ilişkin Kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27. – Tasarının 27 nci maddesi, Komisyonca aynen kabul edilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

26.10.1999

Esas No. : 1/424

Karar No. : 66

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurul'unca, 20 nci yasama döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, ancak Türkiye Büyük Millet Meclisinin erken genel seçimle yenilenmesi nedeniyle İçtüzüğün 77 nci maddesi hükmü gereğince kadük olan "Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı", bu defa, Hükümetçe 22.6.1999 tarihinde yenilenmiş ve yenilemeye ilişkin Başbakanlık yazısının Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmasını takiben, Başkanlıkça tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir. Söz konusu Tasarı, Komisyonumuzun 12.10.1999 tarihinde yaptığı ikinci birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Recep Önal ile Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı,

Adalet Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığı ile Türkiye Bankalar Birliği Genel Sekreterliği temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; 1980 yılından sonra başlayan serbest piyasa ekonomisine geçiş sürecinde, gerek Türk sermaye piyasasının oluşturulması, gerekse bu piyasanın uluslararası sermaye piyasaları ile entegrasyonunun sağlıklı bir yapıya kavuşturulması amacıyla 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu yürürlüğe girmiştir. Ancak, hızla büyüyen piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda 1992 yılında 3754 sayılı Kanun ile değişikliğe gidilerek, köklü bir düzenleme daha yapılmıştır.

Bununla birlikte, sermaye piyasasında gözlemlenen gelişmeler ile 1994 yılında mali piyasalarda yaşanan kriz ve bu krizin yarattığı olumsuzluklar nedeniyle ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak amacıyla sermaye piyasası mevzuatında yeni bazı değişikliklerin yapılması zorunluluğu duyulmuştur. Bu amaçla, 8.6.1995 tarih ve 4113 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak 24.6.1995 tarih ve 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararname çıkarılmıştır. Bu Kararname ile Sermaye Piyasası Kanununda bir dizi önemli değişiklik yapılmış, ancak sözkonusu Kanun Hükmünde Kararname Yetki Kanununun iptaline bağlı olarak Anayasa Mahkemesinin 13.11.1995 tarih ve E.1995/45, K.1995/58 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. İptal kararı gereğince, 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 24.3.1996 tarihinde geçerliliğini yitirmiştir. Bu durumda, bir taraftan piyasanın ihtiyaçlarına cevap vermek, diğer taraftan da Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararıyla ortaya çıkan hukuki boşluğu doldurmak amacıyla bir düzenleme yapılması zarureti ortaya çıkmıştır.

Tasarı ile;

- 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi ortaklıkların ihraç ettikleri sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakların, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığının da ortağı olacağı tüzel kişiliği haiz bir merkez tarafından bilgisayar ortamında kayden izlenmesi, kayıt esasları ile bu merkezin kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esaslarının belirlenmesinin Sermaye Piyasası Kurul'una bırakılması,

- Halka açık anonim ortaklıklarda; toplantı yeter sayılarının azaltılması, azınlık haklarının kullanılmasının ödenmiş sermayenin % 5'ine sahip ortaklara tanınması, kayıtlı sermayeli ortaklıklarda ilgililerin dava hakkının kapsamının genişletilmesi, mevzuata uygunluğun sağlanması amacıyla ana sözleşme değişikliklerinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığına başvurulmadan önce Sermaye Piyasası Kurulu'ndan uygun görüş alınmasının zorunlu kılınması,

- Varlığa dayalı menkul kıymetlerin itfa süresine kadar teminat altına alınması,

- Halka açık anonim şirketlerde, pay senedi sahiplerine belli dönemler sonunda oluşan kârdan, belli oranlarda temettül avansı dağıtılabilme imkânının sağlanması,

- Sermaye Piyasası Kurul'unu meydana getiren üyelerin, Kurul üyeliğinde kalma süreleri ile seçilebilme koşullarının yeniden belirlenmesi ve Kurul Başkan ve üyeleri ile diğer personelin Emekli Sandığı ile iribatlandırılmasında ortaya çıkan hukuki belirsizliğin giderilmesi,

- Sermaye Piyasası Kanununa tabi sermaye piyasası kurumlarının kaynak kullanımlarının belli esaslara bağlanması, sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetlerine ve bu faaliyette bulunabileceklere ilişkin esasların belirlenmesi, halka açık anonim ortaklıklarda yönetim kontrolünün çeşitli nedenlerle el değiştirmesi halinde azınlıkta kalan ortakları koruyucu düzenlemelerin yapılması, gayrimenkullerin değerlendirilmesini yapabilecek ekspertiz kurumlarından sermaye piyasasında

faaliyette bulunabileceklere ilişkin şartların belirlenmesi ile sermaye piyasasında yatırım tavsiyelerinde bulunacak kişi ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları tespit etme yetkilerinin Sermaye Piyasası Kurul'una tanınması,

- Aracı kuruluşların faaliyetlerine ilişkin usul ve esasların tespit edilmesi yetkisinin Sermaye Piyasası Kurulu'na tanınması ve bu kuruluşlara işlemlerinin sermaye piyasası ilkelerine ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeteri kadar müfettiş çalıştırma zorunluluğu getirilmesi, Sermaye piyasası kurumlarının pay devirlerinde Kurul'dan izin alınması ve sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacak yabancı kuruluşların faaliyette bulunma esaslarının belirlenmesi yetkisinin Sermaye Piyasası Kurulu'na verilmesi,

- Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluş ve sermaye artırımlarında, aynı sermaye konulması imkânının getirilmesi, sermaye piyasası kurumlarının arasına; vadeli işlemler aracılık şirketleri ve portföy saklama şirketlerinin de dahil edilmesi,

- Halka açık anonim ortaklık tanımının, uluslararası standartlara uygun olarak yeniden yapılması, borsaların modern bir yapıda örgütlenmelerine olanak tanınması, vadeli işlemler ve opsiyon sözleşmeleri ile bunların işlem göreceği borsalara ilişkin düzenleme ve denetim yetkisinin Sermaye Piyasası Kurulu'na tanınması,

- Halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında sermaye piyasası kurumlarının temsilci bulundurulabilmesi, ortaklıkların hukuka aykırı işlemlerine karşı dava açılabilmesi, sermaye piyasası kurumlarının hukuka aykırı işlemlerde sorumluluğu tespit edilen imzaya yetkili görevlilerinin, bu yetkilerinin, yargılama sonuçlanıncaya kadar tedbiren kaldırılması konularında Sermaye Piyasası Kurul'una yetki verilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Sermaye Piyasası Kanununa tabi kuruluşlarla ilgili olarak kişi ve kuruluşlardan bilgi, belge isteme ile bunların kayıtlarının incelenebilmesi yetkisinin açıkça belirlenmesinin yanında, denetim yetkisinin sözkonusu kuruluşların iştiraklerini de kapsayacak şekilde genişletilmesi,

- Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği ile tüzel kişiliği haiz Yatırımcıları Koruma Fonunun kurulması ve Sermaye Piyasası Kurul'unun gelirleri arasına, Borsa gelirlerinden kesilecek % 5'lik payın da dahil edilmesi,

- Sermaye piyasası kurumlarının hızlı ve amaca uygun biçimde tasfiyesini teminen özel bir yöntem olarak tedrici tasfiye sisteminin getirilmesi, kurumların nali durumlarının bozulmasında sorumluluğu tespit edilen yöneticilerinin ve belli bir oranı aşan sermaye payına sahip ortakların iflasının istenebilmesine imkân tanınması, tedrici tasfiye veya iflasına karar verilen sermaye piyasası kurumlarının mal varlığı üzerinde her türlü hukuki ve diğer tasarrufların yasaklanması ve bu yasağın tedrici tasfiyenin tamamlanmasına veya mahkemece iflas kararı verilmesine kadar devam etmesi,

- Sermaye Piyasası Kanununda yer alan cezai hükümlerin; günün ve piyasanın şartlarına uygun olarak yeniden düzenlenmesi, ayrıca bazı hafif ihlallerin suç kapsamından çıkarılması ve yargının yükünü hafifletmek için Kurul tarafından verilecek ve Yatırımcıları Koruma Fonu'na gelir kaydolunacak idari para cezaları ile tanzim edilmesi,

gibi düzenlemelerin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Tasarının tümü üzerinde yapılan müzakerelerde;

- Sermaye piyasasının, sermayenin tabana yayılmasında önemli bir işlevi olduğu, bu nedenle küçük tasarrufçunun sermaye piyasasına çekilmesi için devletin, küçük tasarrufçuyu koruyucu sigorta sistemini bir an önce kurmasında yarar görüldüğü,

- Sermaye piyasasının çağdaş bir yapıya kavuşturulması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasının finans sektörünün gelişmesine katkı sağlamanın yanında yatırımcıya ucuz ve güvenli kredi imkânı yaratacağı,

- Tasarı ile öngörülen düzenlemelerin teknik hususlar ihtiva ettiği, bu nedenle Komisyonumuzun konuyu mali piyasalardaki gelişmeleri de dikkate alarak ayrıntılı bir şekilde incelemesinde yarar görüldüğü,

- Türk sermaye piyasasının, ülkede hüküm süren kronik enflasyon ve yüksek faiz uygulamaları nedeniyle istenilen şekilde gelişemediği, bu nedenle öncelikli olarak ekonominin istikrarlı bir yapıya kavuşturulması gerektiği,

- Kaydi sistemin ana kuruluşu olan merkezî kayıt kuruluşunun sermaye piyasası araçlarının tapu kütüğü niteliğinde olacağı, merkezî kayıt kuruluşunun kayıtlarının hukuki işlemlere konu olabileceği, bunun Türk Ticaret Hukukunun mülkiyet, rehin, intifa ve haciz gibi temel hükümlerine tezat teşkil edebileceği, bu nedenle konunun hukuksal çerçevesinin dikkatlice ele alınması gerektiği,

- Anonim şirketlerde esas sermayesinin en az onda birini temsil eden pay sahiplerine tanınan hakların yüzde beş olarak belirlenmesi gerektiği, böylece yabancı sermayenin ülkemize girişinin hızlandırılarak ekonominin önünün açılmasının sağlanabileceği,

- Sermaye piyasasında faaliyet gösteren şirketlerin bağımsız denetim kuruluşlarıncı denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar konusunda düzenleme yapma yetkisinin, taraf durumunda bulunan Sermaye Piyasası Kurul'una bırakılmasının denetimin sağlıklı bir şekilde yapılmasına engel teşkil edeceği, ayrıca, bağımsız denetime konu muhasebe standartlarında ülke genelinde birliğin sağlanabilmesi için sermaye piyasasında bağımsız denetleme faaliyetlerinde bulunacak denetim kuruluşlarının çalışma esas ve usullerinin 3568 sayılı Kanunun denetlemeye ilişkin kurallarıyla ilişkilendirilmesinde yarar görüldüğü,

- Sermaye piyasasını düzenleyecek ve denetleyecek yeterli altyapının olmaması nedeniyle, 1994 ekonomik krizinin sermaye piyasasını derinden etkilediği, Tasarıda bu tür sorunların zararlarını en aza indirecek düzenlemelere yer verilmesinin doğru bir yaklaşım olduğu,

- Vadeli işlemler borsalarının bir an önce kurulması gerektiği, bu piyasaların verimli ve yararlı bir şekilde işleyebilmesi için bölgesel borsaların da eşgüdümlü olarak faaliyete geçirilmesinin Türk ekonomisine büyük yarar sağlayacağı,

- İflasın önce tedrici tasfiye isteyebilme, şirket yönetim kurulu üyelerini işten el çektirme, iş yerlerini arama, temettül avanslarını düzenleme gibi konularda Sermaye Piyasası Kurul'una olağanüstü yetkiler tanınmasının kamuoyunda tedirginlik yaratacağı, bu durumun yabancı sermayeye ihtiyaç duyan ülkemiz açısından olumsuz etkilere neden olabileceği,

- Sermaye piyasasında küçük ve orta boy işletmelerin de faaliyet göstermesi amacıyla yasal düzenlemelerin yapılması gerektiği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakip, Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Uluslararası sermaye piyasalarındaki globalleşme eğilimi ve buna bağlı olarak piyasaların bilgisayar teknolojisine dayalı biçimde bütünleşmesinin, Türk sermaye piyasasının da hızlı bir değişim sürecine girmesine yol açtığı, bu nedenle Sermaye Piyasası Kanununda yeni düzenlemeler yapılması gerektiğinin ortaya çıktığı,

- 8.6.1995 tarih ve 4113 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak, Sermaye Piyasası Kanununda önemli değişiklikler yapan 24.6.1995 tarih ve 558 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin çıkarıldığı, ancak sözkonusu Yetki Kanununun Anayasa Mahkemesince iptaline bağlı olarak Kanun Hükümünde Kararnamenin de iptal edildiği,

- Tasarının, 558 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi ile oluşan hukuki boşluğun giderilmesi ve son yıllarda Türk ekonomisinde meydana gelen yapısal değişimler nedeniyle ortaya çıkan ihtiyaçlara cevap vermek amacıyla hazırlandığı,

- Tasarının konuyla ilgili meslek kuruluşlarının görüşleri de alınarak titiz bir çalışma sonucu hazırlandığı, ancak eksikliklerinin olabileceği, bu eksikliklerin Plan ve Bütçe Komisyonunda giderilmesinin yanında yeni önerilerle geliştirilmesinin Türk Sermaye Piyasasının gelişmesine katkı sağlayacağı, bu amaçla konunun Bankalar Kanunu da dikkate alınarak ayrıntılı bir şekilde incelenmesinin yerinde olacağı,

- Sermaye piyasasının daha da etkinleştirilmesine dönük vadeli işlemler ve opsiyon sözleşmelerine imkân verecek bir çok çağdaş düzenlemeye yer verildiği, bu yeniliklerin son yıllarda uluslararası alanda önem kazanan İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının işlem hacminin daha da artmasına katkı sağlayacağı,

- İMKB'nın dünyanın önde gelen borsalarından biri durumuna geldiği, borsanın değişen ve gelişen uluslararası sermaye piyasası şartlarına uyum sağlayabilmesi için bu düzenlemenin bir an önce kanunlaşması gerektiği,

- Türk ekonomisinin sürdürülebilir bir büyüme trendine girmesinin sermaye piyasasının geliştirilmesine bağlı olduğu, bu amaçla yasal düzenlemelerin yanında çeşitli teşvik yöntemleri ile bu piyasanın istenilen amaçlar doğrultusunda geliştirilmesinin, Hükümetin öncelikli hedefleri arasında yer aldığı,

- Sermaye piyasasında faaliyet gösteren şirketlerin hisse senetlerinin kaydını tutacak Merkezin tapu sicili niteliğinde olmadığı, uluslararası kabul görmüş ilkeler çerçevesinde faaliyet göstereceği, bu Merkezin Türk hukuk sistemine aykırı yönlerinin bulunmadığı, konunun ticaret hukuku alanında uzman kişilerce geniş bir perspektifde değerlendirilerek sistemin esaslarının tespit edildiği,

ifade edilmiştir.

Bu görüşmeleri takiben, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmesine ve bu aşamada, konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon, Devlet Bakanı Recep Önal ile Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı ve Türkiye Bankalar Birliği Genel Sekreterliği temsilcilerinin de katılımıyla 13-14 Ekim 1999 tarihlerinde yaptığı çalışmalar sonucunda, 20 nci Yasama Döneminde Plan ve Bütçe Komisyonunda oluşturulan metin ile tali komisyon olan Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülerek, kabul edilen metni de dikkate alarak yapmış olduğu çalışmalarını bir rapor ve metin halinde Komisyonumuzca sunmuştur.

Bu defa, Komisyonumuz 20-21 Ekim 1999 tarihlerinde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Recep Önal ile ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu 6 ve 7 nci birleşimlerde, Alt Komisyonca hazırlanan metin ve rapor Komisyonumuzca da benimsenerek, görüşmelere sözkonusu metin üzerinden devam edilmesine karar verilmiştir.

Metnin;

- 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (j) bendini değiştiren Çerçeve 1 inci Maddesinin; Kanundaki mevcut hükmün maksadı ifade ettiği görtüşünden hareketle metinden çıkarılması ve takip eden çerçeve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 2 nci Maddesi ile Sermaye Piyasası Kanununa eklenen 10/A maddesinin; uygulamada tereddütlere yol açmamak amacıyla; birinci fıkrasına "...tüzel kişiliği haiz..." ibaresinden önce gelmek üzere "özel hukuk" ibaresinin eklenmesi, fıkranın Merkezi Kayıt Kuruluşunun Sermaye Piyasası Kurul'unun gözetim ve denetimi altında olduğuna açıklık getirecek şekilde yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 1 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 3 üncü maddesi ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun değişik 11 inci Maddesinin; üçüncü fıkrasında, yer alan "... doğrudan veya..." ibaresinin anlatıma akıcılık kazandırılması amacıyla "... doğrudan ya da..." şeklinde değiştirilmesi ve çerçeve madde numarasının 2 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 4 üncü maddesi, çerçeve 3 üncü madde olarak aynen,

- Çerçeve 5 inci maddesi, çerçeve 4 üncü madde olarak aynen,

- Çerçeve 6 ncı maddesi, çerçeve 5 inci madde olarak aynen,

- Çerçeve 7 nci maddesi ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun 17 nci maddesinin; üçüncü fıkrasının, uygulamada, ilgili Bakanın Kurul'un denetlenmesi sırasında denetim yapacakları belirlemesinde bir kısıtlama ile karşı karşıya kalmaması amacıyla redaksiyona tabi tutulması ve çerçeve madde numarasının 6 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 8 inci maddesi ile düzenlenen Sermaye Piyasası Kanununun 18 inci Maddesinin; birinci fıkrasında, Kurul'un oluşumundan "... T.C. Merkez Bankasının,..." çıkarılarak yerine "... Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği"nin ilave edilmesi, ikinci fıkrasının maksadı daha iyi ifade ederek tereddütlere mahal vermeyecek şekilde redaksiyona tabi tutulması ve çerçeve madde numarasının 7 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 9 uncu maddesi ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun 19 uncu Maddesinin; birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "... endüstri mühendisliği.." ibaresinin "... mühendislik.." olarak değiştirilmesi, ikinci fıkrasında yer alan "... üç aydan..." ibaresinin, üç ayın hak düşürücü süre olarak çok kısa görülmesi nedeniyle "... altı aydan..." olarak değiştirilmesi ve çerçeve madde numarasının 8 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 10 uncu maddesi ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun 20 nci maddesinin; Kurul üyeliğine seçilenlerin her türlü ticari ortaklıklarda pay sahibi olamayacakları hükmü ile Kurul Başkan ve üyelerinin göreve başlamadan önce maliki oldukları ortaklık payları ile portföyünde hisse senedi bulunan yatırım fonlarına katılma belgelerini, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar sıhri hısımları dışındakilere 30 gün içinde satmak veya devretmek zorunda oldukları, bu zorumluluğu yerine getirmeyenlerin üyelikten çekilmiş sayılmaları doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 9 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptal edilen (j), (n), (r) ve (s) bentlerinin yeniden düzenlenmesi, (c), (d), (g), (h), (i), (k) ve (l) bentlerinin değiştirilmesi, fıkraya (t), (u) ve (v) bentleri ile maddenin sonuna bir fıkra ilave edilmesine yönelik çerçeve 11 inci maddesinin; (c) bendinde yer alan "... ortaklık ve ..." ibaresinin, Sermaye Piyasası Kurulu'nun mali bünyeye ve kaynak kullanımına ilişkin standart rasyo belirleme yetkisi-

nin sermaye piyasası kurumlarıyla sınırlı kalması, halka açık anonim ortaklıklara yaygınlaştırılması amacıyla metinden çıkarılması, (s) bendinde yer alan "...kanuoyunu etkileyebilecek ..." ibaresinin gelişen ve değişen iletişim ortamını da kapsamak amacıyla "...medya ve elektronik ortam da dahil..." şeklinde değiştirilmesi, (t) bendi, sermaye piyasasında faaliyet gösterecek eksperlerin lisans alma ve eğitim faaliyetleri ile belli periyotlarla sürekli eğitim verecek bu merkezin kuruluş ve faaliyet esaslarını belirleme yetkisinin Sermaye Piyasası Kurul'una verilmesi, (u) bendinin, anlamın daha iyi ifade edilebilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması, sermaye piyasalarının küreselleşmesi sonucunda sınır ötesi işlemlerin artması nedeniyle Sermaye Piyasası Kurul'unun ilgili ülkelerin muadili kuruluşlarıyla işbirliği ve bilgi alış verişine imkân verecek bir düzenlemenin (y) bendi olarak maddeye eklenmesi, son fıkrasında yer alan "... gerekli görülenler..." ibaresinin subjektif anlam içermesinden dolayı "... kamuoyunu ilgilendirenler..." şeklinde değiştirilmesi ve çerçeve madde numarasının 10 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasını değiştiren Çerçeve 12 nci maddesinin; Kurul'un temsili ve Kurul Başkanının görevde bulunmadığı hallerde ikinci başkanın vekaletine ilişkin düzenlemelerin Kanunun, bu Tasarıyla değiştirilen 18 inci maddesinde yer almasından dolayı mükerrerliği önlemek amacıyla birinci cümlesinin metinden çıkarılması ve çerçeve madde numarasının 11 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 13 üncü maddesi, çerçeve 12 nci madde olarak aynen,

- Çerçeve 14 üncü maddesinden önce gelmek üzere, Sermaye Piyasası Kanununun 28 inci maddesinin (a) fıkrasını, Kurul Başkan ve üyelerinin aylık ücretlerinin, en yüksek Devlet memurunun her türlü ödemeler dahil ücretinin iki katını geçmemek kaydıyla ilgili Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurul'unca belirlenmesi, ayrıca bunlara yılda dört ikramiye ödenmesi, Kurul personelinin ücret ve diğer mali haklarının ise, Kurul üyeleri için tespit edilen miktarı aşmayacağını hükme bağlayacak doğrultuda yeniden düzenleyen bir metnin, yeni çerçeve 13 üncü madde olarak eklenmesi suretiyle,

- Çerçeve 14 üncü maddesi aynen,

- Çerçeve 15 inci maddesi aynen,

- Çerçeve 16 nci maddesi aynen,

- Sermaye Piyasası Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 39 uncu maddesini yeniden düzenleyen çerçeve 17 nci maddesinde, yer alan "...ipoteğe dayalı menkul kıymetler merkezi, ..." ibaresinde bulunan "merkez" kelimesinin, Türk hukuk sisteminde kullanılan bir tabir olmaması nedeniyle "kuruluşu" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 18 inci maddesi ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun değişik 40 inci maddesinin; ikinci fıkrasında yer alan "... % 10'undan..." ibaresinin, yabancı ülke borsalarıyla uyumun sağlanabilmesi amacıyla "... % 20'sinden" olarak değiştirilmesi, son fıkrasının ikinci cümlesine, borsaların kotasyon ücreti, tescil ücreti ve borsa paylarından oluşan gelirinden Kurul bütçesine gelir kaydedilecek % 5'lik oranın, Kurul'un talebi üzerine, % 10'a kadar artırılabilmesine açıklık getirilmesi amacıyla "... Kurul'un talebi üzerine,..." ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- Çerçeve 19 uncu maddesi aynen,

- Çerçeve 20 nci maddesi ile Sermaye Piyasası Kanununa eklenen 40/C maddesinin; dördüncü fıkrasının sonuna; Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin ödentilerinin zamanında ödenmesinin sağlanması ve bu ödentilerin zamanında ödenmediği durumlarda 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin geçerli olmasını sağlayacak bir düzenlemenin eklenmesi suretiyle,

- Çerçeve 21 inci maddesi aynen,

- Çerçeve 22 nci maddesi aynen,

- Çerçeve 23 üncü maddesi ile yeniden düzenlenen Sermaye Piyasası Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/A maddesinin; dördüncü fıkrasının, Yatırımcıları Koruma Fonu'nun Sayıştay tarafından denetlenmesi, ancak uygulamada kolaylık sağlanması bakımından vize ve tes-cil açısından 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümleri-ne tabi tutulmamasına imkân verecek şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 24 üncü maddesi aynen,

- Çerçeve 25 inci maddesi ile birinci fıkrasının (A) bendinin 4 numaralı alt bendi değiştirilen, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentler eklenen, (A) bendinin son paragrafı ile (B) bendi değiştirilen, (c) ben-di eklenen ve ikinci fıkrası değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun değişik 47 nci maddesinin; (B) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan "Gerçeğe aykırı..." ibaresinden önce gelmek üze-re, hukuksal açıdan tereddütlere yol açmamak ve bağımsız denetleme raporu hazırlayanların kasıt-lı olmadan yapmış oldukları hatalar nedeniyle, ağır bir cezai sorumluluk altına girmemeleri amacı-yla "kasıtlı olarak..." ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- Çerçeve 26 ncı maddesiyle Sermaye Piyasası Kanununa eklenen 47/A maddesinin; son fık-rasının, Kurul tarafından verilen idari para cezalarının ödenmesini hızlandırmak için cezaların teb-liğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde ödenmemesi halinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmesine imkân verecek şekil-de yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 27 nci maddesiyle Sermaye Piyasası Kanununa eklenen ek 1 inci maddesinin; ku-rulması öngörülen Muhasebe Standartları Kurul'unun kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip olması, Kurul'un Başbakanlığın ilgili kuruluşu olduğunun belirtilmesi, sosyal ve ekonomik dengeler gözetilerek Kurul'un oluşumuna Yüksek Öğretim Kurulu ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği de dahil edilerek üye sayısının 9'a çıkarılması, Kurul üyelerinin 3 yıl süre ile se-çileceği hükmünün getirilmesi, Kurul'un Başkan ve başkan yardımcısının seçim usulünün belirlen-mesi, üyelere Kamu İktisadi Teşebbüslerinin yönetim kurulu üyelerine ödenen miktarda huzur hak-kı ödenmesinin hükme bağlanması, Kurul'un denetimi ve personel istihdamıyla ilgili usul ve esas-lara açıklık getirilmesi, Kurul'un oluşturacağı muhasebe standartlarının uygulanmasına dair esas ve usullerin Bakanlar Kurul'unca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceğine açıklık getirilmesi doğrul-tusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununa geçici maddeler ekleyen çerçeve 28 inci maddesine bağlı; geçi-ci 6 ncı maddesinin son fıkrası, bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen sürelerin Ba-kanlar Kurul'unca bir katına kadar uzatılabilmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, geçici 7 nci maddesinin; anlamı daha iyi ifade edebilmek amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- Çerçeve 29 uncu maddesi aynen,

- Geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası; Kanunların uygulanmasında tereddütlere yer verme-k amacıyla ikinci cümlesinin metinden çıkarılması suretiyle,

- Geçici 2 nci maddesi aynen,

- Geçici 2 nci maddesinden sonra gelmek üzere; metne yeni eklenen çerçeve 13 üncü madde-deki düzenleme neticesinde, Kurul'un Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli için yeniden belirle-necek aylık ücretler toplamının, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce almakta oldukları aylık ücretler toplamından az olması halinde, bu durum giderilinceye kadar, aradaki farkın tazminat

olarak ödenmesine ilişkin hükümleri içeren bir düzenlemenin yeni geçici 3 üncü madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 30 uncu maddesinin; metinden madde çıkarılması nedeniyle 2 nci maddeye yapılan atfın birinci madde olarak düzeltilmesi suretiyle,

- Yürütmeye ilişkin 31 inci maddesi aynen, kabul edilmiştir.

Ayrıca, metnin tamamı kanunların yapılmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurul'un onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Metin Şahin
Antalya
Sözcü
Nihat Gökbulut
Kırıkkale
Üye
Abdülkadir Akcan
Afyon
Üye
Ali Uzunırmak
Aydın
Üye
Oğuz Tezmen
Bursa
Üye
Hakkı Duran
Çankırı
(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye
Ali Er
İçel
Üye
Ali Coşkun
İstanbul
(İmzada bulunamadı)
Üye
Masum Türker
İstanbul
Üye
İlhami Yılmaz
Karabük
Üye
Ali Gebez
Konya

Başkanvekili
Mehmet Hanifi Tiryaki
Gaziantep
Kâtip
Cafer Tufan Yazıcıoğlu
Bartın
Üye
Gaffar Yakın
Afyon
Üye
M. Altan Karapaşaoğlu
Bursa
Üye
Süleyman Coşkun
Burdur
Üye
Ramazan Gül
Isparta
Üye
Aydın Ayaydın
İstanbul
(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye
Nesrin Nas
İstanbul
Üye
Hasan Metin
İzmir
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya

Üye
Ahmet Derin
Kütahya
(İmzada bulunamadı)

Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
(İmzada bulunamadı)

Üye
Tarık Cengiz
Samsun

Üye
Hasan Özgöbek
Uşak

Üye
Süleyman Çelebi
Mardin

Üye
Ş. Ramis Savay
Sakarya

Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli
(İmzada bulunamadı)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununda değişiklik yapan yasa tasarının 2 nci maddesinde Madde 10/A bendinde yer alan Merkezi Kayıt Kuruluşunu düzenleyen fıkrasına aşağıdaki gerekçe ile muhalifiz.

1. Sermaye Piyasası araçları ve bunlara ilişkin haklar; tüzel kişiliği haiz bir Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kayden izlenir denilmektedir. Oysa, bu merkezî kayıt kuruluşu, kamu görevini yerine getireceğinden ve her türlü malî devlet malî hükmünde olacağından dolayı "Kamu Tüzel Kişiliğe Haiz" denilmesi gerekmektedir.

2. Merkezi Kayıt Kuruluşunun organlarının teşekkül biçimi, görevleri, çalışma ve denetim esaslarını belirleme yetkisinin Bakanlar Kurul'unca çıkarılacak bir yönetmelikle değil, yasada açıkça belirlenmesi gerekmektedir.

Aydın Ayaydın
İstanbul

Hakkı Duran
Çankırı

ALT KOMİSYON RAPORU

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurul'unca, 20 nci Yasama Döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, ancak Türkiye Büyük Millet Meclisinin erken genel seçimle yenilenmesi nedeniyle, İftitiz'in 77 nci maddesi hükümlü gereğince kadük olan "Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı", bu defa, Hükümetçe 22.6.1999 tarihinde yenilenmiş ve yenilemeye ilişkin Başbakanlık yazısının Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmasını takiben, Başkanlıkça 14.7.1999 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, 29.6.1999 tarihinde de esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. Söz konusu Tasarı ile ilgili olarak Komisyonumuzun 12.10.1999 tarihinde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Recep ÖNAL, Maliye Bakanlığı, Sa-

nayi ve Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığı ile Türkiye Bankalar Birliği Genel Sekreterliği temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu ikinci birleşimde, Tasarının geneli üzerindeki görüşmelere geçilmiş ve bu görüşmelerin tamamlanmasını müteakip Komisyonumuzda ortaya çıkan genel kanı doğrultusunda, konunun 18.6.1999 tarihinde kabul edilen 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile Türk ve Dünya ekonomilerinde meydana gelen gelişmeler çerçevesinde ayrıntılı bir şekilde incelenmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesini teminen bir alt komisyon kurulması kararlaştırılmıştır.

Alt Komisyon, Devlet Bakanı Recep Önal ile Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığı ve Türkiye Bankalar Birliği Genel Sekreterliği temsilcilerinin de katılımıyla 13-14/10/1999 tarihlerinde yapmış olduğu toplantılarda, 20 nci Yasama Döneminde Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeler sonucunda oluşturulan metin ile tali komisyon olan Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülerek kabul edilen metni de dikkate alarak, titiz ve kapsamlı bir çalışma yapmış ve hazırladığı metni Komisyonumuza sunmuştur.

Tasarının;

— Çerçeve 1 inci maddesinden önce gelmek üzere; 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin (j) bendini, Kurul'un ilgili olduğu bakanın Başbakan olarak belirlenmesi ve Başbakanın bu yetkisini görevlendireceği bir Devlet Bakanı vasıtasıyla kullanılabilmesine imkân veren bir düzenlemenin yeni çerçeve 1 inci madde olarak metne ilave edilmesi, takip eden madde numaralarının ise buna göre yeniden teselsül etirilmesi suretiyle,

— Çerçeve 1 inci maddesiyle Sermaye Piyasası Kanununa eklenen 10/A maddesi; sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakların kayden izleneceği Merkez'in adının "Merkezi Kayıt Kuruluşu" olarak belirlenmesi ve Merkez'in kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esaslarına ilişkin hususların Bakanlar Kurul'unca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi, Merkez tarafından kayıt edilen hakların senede bağlanmayacağına açıklık getirilmesi, kayıtların tütulması bakımından sermaye piyasası araçlarının türlerine dayanılarak kullanılan ifadenin nama ve hamiline yazılı hesaplar esas alınarak değiştirilmesi, ayrıca Merkeze yüklenen görevlerin niteliği gözönünde bulundurulacak Merkez personelinin, Sermaye Piyasası Kanunu'nun Sermaye Piyasası Kurulu Başkan ve üyeleri ile personelinin sorumluluğunu düzenleyen-25 inci maddesi hükmüne tabi olmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve yeni çerçeve madde ilavesi nedeniyle çerçeve madde numarasının 2 olarak değiştirilmesi suretiyle,

— Çerçeve 2'nci maddesi ile yeniden düzenlenen Sermaye Piyasası Kanununun 11 inci maddesinin; birinci fıkrasının, anonim ortaklıkların halka açık sayılması için belli bir ortak sayısına ulaşmasının yeterli olduğu, ayrıca tespit yöntemiyle bağlantı kurulmasına gerek bulunmadığı görüşü doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi olmakla beraber menkul kıymet borsalarında alım satımı yapılmayan bazı şirketlerin menkul kıymetlerinin, doğrudan veya dolaylı biçimde satılmasını önlemeye ve bunların borsalarda işlem görmesini sağlamaya yönelik bir düzenlemenin yeni bir fıkra olarak maddeye ilave edilmesi ve çerçeve madde numarasının 3 olarak değiştirilmesi suretiyle,

— Çerçeve 3 üncü maddesinin, çerçeve 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmesi suretiyle,

— Çerçeve 4 üncü maddesi ile yeniden düzenlenen Sermaye Piyasası Kanununun 13/A maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen son fıkrasında; itfaya bağlı olarak kullanılan "tamamen"

ibaresinin, varlığa dayalı menkul kıymetlerin kısmen itfası halinde, varlık havuzunun itfa edilen kısım kadar serbest bırakılmasına imkân sağlamak amacıyla metinden çıkarılması ve çerçeve madde numarasının 5 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 5 inci maddesi ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun 15 inci maddesinin; birinci temettü oranının, Kurul tarafından belirlenecek ve tebliğlerle ilan edilecek miktardan aşağı olmayacağına açıklık getirilmesi, temettü avansı dağıtımını nedeniyle Kurul'a belli konulara münhasır olmak üzere verilen denetim yetkisinde, Vergi Usul Kanununun vergi incelemesine ilişkin hükümlerinin saklı tutulması ve örtülü kazanç ve mal varlığı aktarımını düzenleyen hükümlerde "örtülü" ibaresine yer verilmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 6 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununun 17 nci maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen ikinci fıkrasını yeniden düzenleyen çerçeve 6 ncı maddesinin; Kurul'un karar organının oluşumu, idari ve mali yapısı ile bağlı bulunduğu bakanlıkla olan ilişkilerine açıklık kazandırılması, Kurul'un yıllık hesapları ile harcamalarına ilişkin işlemlerin denetiminin Başbakan veya Bakan adına Türkiye düzeyinde denetim yetkisine haiz denetim elemanları aracılığıyla yaptırılması doğrultusunda 17 nci maddenin tümünü kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 7 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 7 nci maddesi ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun 18 inci maddesinin; Maliye Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile bu Tasarı ile kurulması öngörülen Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin de Sermaye Piyasası Kurul'una üye gönderilmesine olanak sağlanması, "Başkan Vekilliği" müessesesinin "İkinci Başkan" olarak değiştirilmesi, Kurul üyeleri ile Başkan ve İkinci Başkanın seçim esasları ile Başkanın görevde bulunmadığı dönemlerde izlenecek usullerin belirlenmesine açıklık getirilmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 8 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 8 inci maddesi ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun 19 uncu maddesinin; Kurul üyeliğine seçileceklerin hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletmecilik, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, endüstri mühendisliği ve dengi dallarda en az 4 yıllık lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları, mühendislik dalında öğrenim görmüş olanların ise belirtilen alanlardan birinde yüksek öğrenim görmüş olmaları, adayların ayrıca mali piyasalar, bankacılık, finans, maliye, ekonomi, işletme ve sermaye piyasası veya bu alanlarla ilgili hukuk dallarında 12 yıllık deneyim sahibi olma şartının getirilmesi, Başkan dışındaki üyelerin, üçte birinin iki yılda bir yenilenmesi, Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir şekilde boşalmasıyla ilgili olarak ortaya çıkabilecek hususlara açıklık getirilmesi, Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemeyeceği, ancak atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri veya durumlarının Sermaye Piyasası Kanununun 20 nci maddesine aykırı düştüğü tespit edilenler ile görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkumiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyelerinin süreleri dolmadan Başbakanın onayı ile görevden alınmalarına imkân verecek şekilde yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 9 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 9 uncu maddesinden önce gelmek üzere, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun "Yasaklar" başlıklı 20 nci maddesinin; Sermaye Piyasası Kurulu Başkan ve üyeleri için mevcut Kanunda yer alan yasakların, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyeleri için öngörülen sınırlamalar çerçevesinde yeniden düzenlenmesi ve bu düzenlemenin yeni çerçeve 10 uncu madde olarak metne ilave edilmesi, takip eden çerçeve madde numaralarının ise buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptal edilen (j), (n), (r) ve (s) bentlerinin yeniden düzenlenmesi, (c), (d), (g), (h), (i), (k) ve (l) bentlerinin değiştirilmesi ile maddenin sonuna bir fıkra ilave edilmesine yönelik çerçeve 9 uncu maddesinin; (c) bendinin, Sermaye Piyasası Kanununa tâbi ortaklıkların kaynaklarının etkin bir biçimde kullanılması ve tasarruf sahiplerinin birikimlerinin istismar edilmesine yönelik uygulamaların önüne geçilebilmesi için bu ortaklıkların da madde kapsamına dahil edilmesi amacıyla "Bu Kanuna tâbi..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ortaklık" ibaresinin eklenmesi, (d) bendinin, bağımsız denetim mevzuatında ve uygulamasında bütünlük sağlamak amacıyla, gerektiğinden elektronik ortam da dahil bağımsız denetim faaliyetinde bulunacaklar konusunda 3568 sayılı Kanunla bağlantı kurulması, (g) bendinin sonuna "... ve gereği yapılmak üzere ilgili kuruluşlara bildirmek," ibaresinin eklenmesi, (s) bendinde, Kurul'un düzenleme yetkisinin kamuoyunu etkileyebilecek yatırım tavsiyelerine ilişkin olduğunun vurgulanması, sermaye piyasasında mesleki eğitimi yürütecek ve mesleki yeterliliğin sertifikaya bağlanmasını sağlayacak merkezler kurulmasına imkân tanınması, dünya ekonomisindeki globalleşmeye paralel olarak ortaya çıkan sermaye piyasalarındaki teknolojik yeniliklere dayalı işlemler hususunda Sermaye Piyasası Kurul'una düzenleme ve denetleme yapma yetkisinin verilmesi, küçük yatırımcıları korumak amacıyla dünyada uygulanan birikimli oy (Cumulative voting) sisteminin oluşturulmasına ilişkin düzenlemeleri yapma yetkisinin Kurul'a verilmesi gibi konuları kapsayan düzenlemelerin maddeye yeni (t), (u) ve (v) bentleri olarak ilave edilmesi, son fıkrasının son cümlesinin, uygulamaya açıklık getirilmesi amacıyla, "Özel nitelikli kararlardan gerekli görülenler, Kurul'un haftalık bülteni ile ilgili kişi ve kuruluşlara duyurulur." şeklinde yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 11 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 10 uncu maddesinden önce gelmek üzere; Sermaye Piyasası Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Başkan Vekilliyinin", Çerçeve 7 nci madde ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun 18 inci maddesinde yapılan düzenlemeye paralel olarak "İkinci Başkan" şeklinde değiştirilmesini düzenleyen metnin yeni çerçeve 12 nci madde olarak metne ilave edilmesi, takip eden çerçeve madde numaraların ise buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununun 27 nci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere iki yeni fıkra eklenmesi ve dördüncü fıkrasının değiştirilmesini düzenleyen çerçeve 10 uncu maddesinin; emeklilik yönünden, Kurul Başkanına bakanlık müsteşarı, Kurul üyelerine bakanlık müsteşar yardımcısı, Kurul Başkan Yardımcılarına bakanlık genel müdürü, Kurul birinci dereceli daire başkanlarına bakanlık genel müdür yardımcısı, kazanılmış hak aylıkları birinci derecede olmak kaydıyla Kurul uzmanlarına hazine uzmanı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatlarının uygulanması, Kurul Başkan ve üyeliklerine atanmaların eski görevlerine ve Kurul'daki görevleri sona erdikten sonraki durumlarına açıklık getirilmesi ile akademik unvanların kazanılması için gerekli şartların saklı kalması doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, anılan Kanunun 27 nci maddesinde mevcut dördüncü fıkranın madde metninden çıkarılması ve çerçeve madde numarasının 13 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 11 inci maddesi, çerçeve 14 üncü madde olarak aynen,

- Çerçeve 12 nci maddesi ile düzenlenen Sermaye Piyasası Kanununun değişik 34 üncü maddesinin; birinci fıkrasının, aracılık faaliyetinin ayrı kuruluşlar tarafından yapılmasına ilişkin olarak bireysel kararlar alınmasını önleyecek, bu konuda genel düzenleyici işlemler tesis edilmesini sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 15 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununun değişik 36 ncı maddesinin sonuna bir fıkra eklenmesiyle ilgili düzenlemeyi kapsayan çerçeve 13 üncü maddesi; fıkraya açıklık getirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 16 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 39 uncu maddesini yeniden düzenleyen Çerçeve 14 üncü maddesinin; konut finansmanı için gerekli fonların menkul kıymet çıkarılarak sağlanmasına imkân vermek amacıyla ipoteğe dayalı menkul kıymetler merkezinin, maddenin eski halindeki şekliyle muhafaza edilmesi, varlık yönetim şirketlerinin de diğer sermaye piyasası kurumları arasında tanımlanmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 17 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 15 inci maddesi ile düzenlenen Sermaye Piyasası Kanununun değişik 40 ncı maddesinin; ikinci fıkrasının, sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği tüzel kişiliği haiz borsaların, Kurul'un teklifi ve ilgili Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurul'unun onayı ile kurulması, yönetmeliğin ilgili Bakanlıkça çıkarılması, bu borsalar anonim şirket niteliğinde kurulursa, dağıtacakları yıllık kâra bir sınırlama getirilmesi, ayrıca bu fıkra kapsamındaki sermaye piyasası araçlarının damga vergisinden muaf tutulması, üçüncü fıkrasının borsaların malının Devlet malı hükmünde olduğu, borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personeli hakkında Sermaye Piyasası Kanununun 25 inci maddesi hükmünün uygulanmasını da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, son fıkrasına, borsaların gelirlerinden kurul bütçesine ayrılan payı % 10'a kadar artırmaya, daha düşük pay ayrılmasına veya hiç ayrılmamasına ilgili Bakanın karar vermesi, Kurul'a gelir kaydedilecek tutara bir sınır getirilmesi ve yapılacak ödemelerin zamanının belirlenmesi doğrultusunda bir hüküm ilave edilmesi ve çerçeve madde numarasının 18 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 16 ncı maddesi, çerçeve 19 uncu madde olarak aynen ,

- Çerçeve 17 nci maddesi ile Sermaye Piyasası Kanununa eklenen 40/C maddesinin; birinci fıkrasında yer alan "... Statüde düzenlenmek kaydıyla başka organlar ihdas edebilir" ibaresinin, uygulamada tereddüte neden olabileceği görüşüyle metinden çıkarılması ve çerçeve madde numarasının 20 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 18 inci maddesi ile değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun değişik 45 inci maddesinin; ikinci fıkrasının, uygulamada yanlış anlamalara imkân vermemek amacıyla redaksiyona tabi tutulması, üçüncü ve dördüncü fıkralarının, uzman yardımcılarının fıkra kapsamından çıkarılması, denetimle görevlendirilen uzmanların bilgi ve belge taleplerinin yerine getirilmemesi durumunda, hangi kurum ve kuruluşlar nezdinde arama yapabileceğinin tespiti, aramanın Kurul'un gerekçeli bir yazı ile arama kararı vermeye yetkili "sulh ceza hâkiminden" talepte bulunması üzerine, sulh ceza hâkiminin kararı ile yapılması doğrultusunda tek bir fıkra olarak yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 21 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununun 46 ncı maddesinin, birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptal edilen (c), (g), (h), (i) ve (j) bentleri ile ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının yeniden düzenlenmesi, birinci fıkrasının (a) ve (f) bentlerinin değiştirilmesi, bu fıkraya (k) bendi ve maddenin sonuna iki fıkra eklenmesini düzenleyen çerçeve 19 uncu maddesinin; (a) bendinin, tedbir ve haciz tarihinden itibaren dava açma süresinin, Bankalar Kanununa paralel olarak altı ay olarak belirlenmesi, (h) bendinde yer alan "... her türlü tedbir almaya ..." ibaresinin "... gerekli tedbirleri almaya ...", (j) bendinde, şirketlerin genel kurullarına gönderilen "temsilci"lerin gerçek fonksiyonuna uygun olarak "gözlemci" olarak değiştirilmesi, (k) bendinde yer alan "... halinde ..." ibaresinin "... durumlarında ...", "... tespit edilen ..." ibaresinin "... tespit edilmiş bulunmak kaydıyla ..." üçüncü fıkrasının sonunda yer alan "... belgelerle ..." ibaresinin ise "... belgeleriyle ..." şeklinde düzeltilmesi,

dördüncü fıkrasının, yetkisi kaldırılmış kişilerin sermaye piyasası kurumlarında çalıştırılmama rejiminin korunmasına rağmen, bu şahısların halka açık anonim ortaklıklarda çalışmalarına olanak verilmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 22 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 20 nci maddesi ile yeniden düzenlenen Sermaye Piyasası Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/A maddesinin; ikinci fıkrasında geçen "Merkez" ibaresinin, Kanunun 10/A maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak "Merkezi Kayıt Kuruluşu" olarak değiştirilmesi, beş, altı, sekiz ve onuncu fıkralarında yer alan "... ek ödentü ..." ibarelerinin, bu ödentünün niteliği gözönüne alınarak "... geçici ödentü ..." şeklinde düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 23 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 21 inci maddesi ile yeniden düzenlenen Sermaye Piyasası Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/B maddesi; tedrici tasfiye sırasında hak sahiplerinin alacaklarının tamamı karşılandıktan sonra artan kısımdan, öncelikle kamu alacaklarının karşılanmasına imkân verilmesi, ayrıca tedrici tasfiye sonucu beklenmeden fon tarafından, saklama hesabı sahiplerine yapılacak ödeme sınırının 7.5 milyar lira olarak belirlenmesi şeklinde yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 24 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 23 üncü maddesi ile; birinci fıkrasının (A) bendinin 4 numaralı alt bendi değiştirilen, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentler eklenen, (A) bendinin son paragrafı ile (B) bendi değiştirilen, yeni (C) bendi eklenen ve ikinci fıkrası değiştirilen Sermaye Piyasası Kanununun 47 nci maddesinin; (A) bendinin (6) numaralı alt bendinde yer alan "... kârı, mal varlığı ..." ibaresi ile (B) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "... görevlendirilenlerce ..." ibaresinin, maddenin amacının tam olarak ifade edilmesini teminen, sırasıyla "... kârı ve/veya mal varlığı ..." ile "... görevlendirilenlere ..." şeklinde değiştirilmesi, (A) bendinin son paragrafında yer alan para cezasının alt limitinin 8 milyar liradan 10 milyar liraya, üst limitinin 20 milyar liradan 25 milyar liraya, (B) bendinde yer alan para cezasının alt limitinin 5 milyar liradan 8 milyar liraya, üst limitinin 15 milyar liradan 20 milyar liraya, (C) bendinde ise para cezasının üst limitinin 10 milyar liradan 15 milyar liraya çıkartılması doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 25 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 23 üncü maddesi ile Sermaye Piyasası Kanununa eklenen 47/A maddesine; Bankalar Kanununda olduğu gibi idari para cezalarının uygulanmasında, para cezası verilmeden önce ilgilinin savunmasının alınmasına imkân verecek bir düzenlemenin yeni ikinci fıkraya olarak ilave edilmesi ve çerçeve madde numarasının 26 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 24 üncü maddesinden önce gelmek üzere, Sermaye Piyasası Kanununa; muhasebe standartlarında Türkiye genelinde yeknesaklığın sağlanması, bu standartların dünyada geçerli olan muhasebe standartlarıyla uyumlandırılması amacıyla; denetlenmiş finansal tabloların sunumunda ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, dengeli, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesi ve benimsenmesini sağlayacak ve kamu yararı için uygulanacak ulusal muhasebe standartlarını saptamak ve yayınlamak üzere "Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu" kurulması, Kurul'un oluşumu ve bu Kurul'un çalışmalarına ilişkin usul ve esasların belirlenmesinde Bakanlar Kurul'una yetki verilmesiyle ilgili düzenlemenin ek madde 1 olarak ilave edilmesi ve bu düzenlemenin çerçeve Madde 27 olarak metne eklenmesi suretiyle,

- Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin düzenlemelerin bir bütünlük içinde görülebilmesini teminen, çerçeve 24 üncü maddesi ile çerçeve 25 inci maddesinin yer değiştirmesi ve Sermaye Piyasası Kanununa geçici maddeler ekleyen çerçeve 25 inci maddesine bağlı; Geçici 6 ncı mad-

denin birinci ve ikinci fıkralarının, kaydı sisteme ilişkin 10/A maddesi Merkezi Kayıt Kuruluşunun kurulmasını takiben yürürlüğe gireceğinden, geçiş hükümlerini taşıyan bu maddenin anılan madde ile paralel hale getirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi, Geçici 6 ve 7 nci maddelerinde yer alan "Merkez" ibarelerinin "Merkezi Kayıt Kuruluşu" olarak değiştirilmesi, Geçici 8 inci maddesinde, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin statüsünün yürürlüğe girmesi için öngörülen "dokuz ay"lık sürenin "bir yıl"a çıkarılması, Geçici 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının, Fon'un başlangıç tutarının kotasyon ücreti, borsa payı ve tescil ücretleri üzerinden belli bir oranda alınması yerine, objektifliğin sağlanmasını teminen net bir rakamla ifade edilmesi daha isabetli olacağından, Yatırımcıları Koruma Fonu'na İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na 10 trilyon lira tahsis edilmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, ikinci fıkrasında yer alan yıllık ödentilere baz olacak tarihin "1998" olarak değiştirilmesi, Geçici 10 uncu maddesinin, Kanunun 18 inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel hale getirilmesi ve maddenin gerek içerik, gerekse kanun tekniğine uygunluk açısından Sermaye Piyasası Kanununa bir geçici madde olarak ilavesi yerine, bu Kanuna geçici birinci madde olarak ilave edilmesi ve çerçeve madde numarasının 28 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 24 üncü maddesi ile düzenlenen 8.3.1959 tarihli ve 5590 sayılı Kanuna 3.4.1997 tarih ve 4233 sayılı Kanunla eklenen Ek 11 inci maddesi; içeriğine uygun olarak "Ürün İhtisas Borsaları" şeklinde matlap konulması ve üçüncü fıkrasının bu borsaların, lisanslı ürün depoları kurmalarına imkân sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 29 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, Kurul'ca yetki belgeleri iptal edilerek haklarında iflas davası açılmış aracı kurumların, sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacak sahiplerinin mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla borç ödemedeki aciz belgesine bağlanmış ve bağlanacak alacaklarını ödemek için bir fon kurulmasına ve bu fonun kuruluşu ile ödemelerde uygulanacak usul ve esaslara ilişkin bir düzenlemenin, metne geçici ikinci madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 26 nci maddesinin, tasarının içeriğinde yapılan değişiklikler ve kanun tekniğine uygunluk açısından yeniden düzenlenmesi, madde numarasının 30 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Yürütmeyle ilişkin 27 nci maddesi, 31 inci madde olarak aynen, kabul edilmiştir.

Ayrıca, yazım kurallarına ve kanun yapma tekniğine uygunluk açısından tasarı redaksiyona tâbi tutulmuştur.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan

M.Hanifi Tiryaki

Gaziantep Milletvekili

Üye

M.Altan Karapaşaoğlu

Bursa Milletvekili

Üye

Necdet Tekin

Kırklareli Milletvekili

Üye

Nesrin Nas

İstanbul Milletvekili

Üye

Kemal Kabataş

Samsun Milletvekili

ALT KOMİSYON METNİ

SERMAYE PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI İLE TİCARET VE SANAYİ ODALARI, TİCARET ODALARI, SANAYİ ODALARI, DENİZ TİCARET ODALARI, TİCARET BORSALARI VE TÜRKİYE TİCARET, SANAYİ, DENİZ TİCARET ODALARI VE TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 28.7.1981 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (j) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"j) İlgili Bakan ve İlgili Bakanlık: İlgili Bakan Başbakan'dır. Başbakan bu yetkisini, görevlendireceği bir Devlet Bakanı vasıtasıyla kullanabilir."

MADDE 2. - Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki 10/A maddesi eklenmiştir.

"Sermaye piyasası araçlarının kayıtleştirilmesi

MADDE 10/A- Sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin haklar; tüzel kişiliği haiz bir Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kayden izlenir. Merkezi Kayıt Kuruluşunun kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esasları Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikte belirlenir.

Kayıtlar, Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibariyle tutulur. Kayıt edilen haklar bu Kanunun 7 nci maddesi uyarınca senede bağlanmaz. Sermaye piyasası araçlarının nama veya hamiline yazılı hesaplarda kayıt esasları ile kayıtların nasıl tutulacağı ve kayıtların tutulmasında yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar Kurulca bir tebliğ ile belirlenir.

Kayden izlenen sermaye piyasası araçları üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde, Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınır.

Kurul bu madde kapsamında kaydı tutulacak hakları, bu hakların bağlı olduğu sermaye piyasası araçlarını, türleri ve ihraççıları itibariyle belirleyebilir.

Payların devrinin, Türk Ticaret Kanununun 417 nci maddesi çerçevesinde ortaklıklar tarafından pay defterine kaydında, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde ihraççılar itibariyle tutulan kayıtlar esas alınır.

Merkezi Kayıt Kuruluşu, ihraççılar ve aracı kuruluşlar, kendi tuttukları kayıtların yanlış tutulmasından dolayı hak sahiplerinin uğrayacağı zararlardan kusurları oranında sorumludur.

Merkezi Kayıt Kuruluşunun personeli hakkında, Kanunun 25 inci maddesi hükmü uygulanır."

MADDE 3. - Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 11 inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ortak hükümler

Madde 11 - Pay sahibi sayısı 250'yi aşan anonim ortaklıkların hisse senetleri halka arz olunmuş sayılır ve bu ortaklıklar, halka açık anonim ortaklık hükümlerine tabi olurlar.

Kurul, bu Kanuna tabi ihraççıların kaydını tutar. İhraççılar, sermaye piyasası araçlarının herhangi bir şekilde halka satıldığını veya halka açık anonim ortaklık statüsünün kazanıldığını öğrendikleri tarihten itibaren otuz gün içinde Kurul'a bildirmek zorundadırlar. Ortaklık denetçileri, bu durumu öğrendikleri tarihte, ihraççının yönetim kuruluna ve Kurul'a bildirmekle yükümlüdürler.

Kurulca yapılan incelemelerde, bu Kanuna tabi ortaklıkların menkul kıymetlerinin ikinci el piyasasının oluştuğu anlaşıldığı takdirde ; Kurul, bu ortaklıkların doğrudan veya dolaylı ortak sayı-

ni veya bilanço büyüklüğünü dikkate alarak, menkul kıymetlerine borsada işlem görme şartı getirebilir.

Bu Kanun kapsamına giren ihraççılardan; anonim ortaklık niteliğini haiz olmayanlar, sermaye piyasası araçlarını halka arz etmeyenler, aktif toplamı, brüt satış hasılatı, ihraç veya halka arz tutarını Kurul'un belirleyeceği miktardan az olanlar veya diğer sermaye piyasası araçlarını ihraç veya halka arz edenler Kurulca bu Kanuna tabi olmalarından kaynaklanan yükümlülüklerinden kısmen veya tamamen muaf tutulabilirler. Bu muafiyet şartları, ihraççıların Kurul kaydından çıkma veya çıkarılma esasları ile halka arz işlemlerinden kısmen muafiyet şartları tebliğlerle belirlenir.

Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, ulusal veya uluslararası piyasalarda tedavülünü kolaylaştırmak amacıyla, depo edilen menkul kıymetlerin verdiği hakları aynen sağlayan, onlara özdeş hamiline yazılı "depo edilen menkul kıymet sertifikaları" çıkarılabilir.

Nama yazılı olarak ihraç edilmiş olup da, borsalarda veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı işlem gören hisse senetleri hakkında Türk Ticaret Kanununun 368 inci maddesindeki, ortaklara taahhütlü mektup gönderilmesi suretiyle toplantı gününün bildirilmesine ilişkin hüküm uygulanmaz.

Halka açık anonim ortaklıkların, Türk Ticaret Kanununun 388 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı hususlar için yapılacak genel kurul toplantılarında, ana sözleşmelerinde aksi-ne bir hüküm yoksa, Türk Ticaret Kanununun 372 nci maddesindeki toplantı nisapları uygulanır.

Türk Ticaret Kanununun 341, 348, 356, 359, 366, 367 ve 377 nci maddelerinde esas sermayenin en az onda birini temsil eden pay sahiplerine tanınan haklar, halka açık anonim ortaklıklarda, ödenmiş sermayenin en az yirmide birini temsil eden pay sahipleri tarafından kullanılır.

Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinin değiştirilmesi için Sanayi ve Ticaret Bakanlığına başvurulmadan önce Kurul'un uygun görüşünün alınması zorunludur."

MADDE 4. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun 12 nci maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, Türk Ticaret Kanununun 381 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan hallerde yönetim kurulu üyeleri, denetçiler veya hakları ihlal edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren otuz gün içinde anonim ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler. Bu halde, Türk Ticaret Kanununun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin 382, 383 ve 384 üncü maddeleri hükümleri uygulanır. Şirket, davanın açıldığını öğrendiği tarihi izleyen üç işgünü sonuna kadar durumu Kurul'a bildirmekle yükümlüdür."

MADDE 5. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun 13/A maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen son fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Varlığa dayalı menkul kıymetler ifta edilinceye kadar, bunların karşılığını oluşturan alacaklar ve duran varlıklar, başka bir amaçla tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, haczedilemez."

MADDE 6. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Temettü ve bedelsiz payların dağıtım esasları

Madde 15. – Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinde birinci temettü oranının gösterilmesi zorunludur. Bu oran, Kurul tarafından belirlenecek ve tebliğlerle ilan edilecek miktar-

dan aşağı olamaz. Kurul ihraççıların türleri ve dağıtılabilir kâr tutarları itibariyle temettü dağıtım zorunluluğunu kaldırabilir veya erteleyebilir.

Yönetim kurulu üyeleri ile memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılabilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunması şarttır. Yasa hükmü ile ayrılması gereken yedek akçeler ve esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen birinci temettü ayrılmadıkça başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve yönetim kurulu üyeleri, memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, belirlenen birinci temettü ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Temettü hesap dönemi sonu itibariyle mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.

Halka açık anonim ortaklıklar, sermaye piyasası mevzuatına uygun olarak düzenlenmiş ve bağımsız denetimden geçmiş üçer aylık ara dönemler itibariyle hazırladıkları mali tablolarında yer alan kârlarından, kanunlara ve esas sözleşmeye göre ayırmak zorunda oldukları yedek akçeler ile vergi karşılıkları düşüldükten sonra kalan kısmın yarısını geçmemesi, ana sözleşmelerinde hüküm bulunması ve genel kurul kararıyla ilgili yıla sınırlı olmak üzere yönetim kuruluna yetki verilmesi koşullarıyla temettü avansı dağıtabilirler. Her ara dönemde verilecek temettü avansı bir önceki yıla ait bilanço kârının yarısını aşamaz. Önceki dönemde ödenen temettü avansları mahsup edilmeden ilave temettü avansı verilmesine ve temettü dağıtılmasına karar verilemez. Temettü avansı dağıtımına karar verilmesinde ve avansın ödenmesinde Türk Ticaret Kanununun, bilanço ve gelir tablosunun kabulüne ve kârın dağıtılmasına ilişkin olup, bu madde hükmüne aykırı olan hükümleri uygulanmaz. Yönetim kurulu üyeleri ve temsilcisi oldukları tüzel kişiler, şirket denetçileri, bağımsız denetimi yapanlar ve bağlı oldukları gerçek ve tüzel kişiler, ara dönemler bilanço ve gelir tablolarının gerçeği aksettirmemesinden veya mevzuat ile muhasebe ilke ve kurallarına uygun olarak düzenlenmemiş olmasından doğan zararlar için şirkete, pay sahiplerine, şirket alacaklılarına ve ayrıca doğrudan doğruya olmak üzere temettü avansının kararlaştırıldığı veya ödendiği bilanço yılı içinde pay senedi iktisap etmiş bulunan kişiler ile üçüncü kişilere karşı müteselsilen sorumludurlar. Hukukî sorumluluk doğuran hallerin varlığı halinde, pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri, denetçiler ve Kurul tarafından kararın ilânından itibaren otuz gün içinde, 12 nci maddenin altıncı fıkrasındaki esaslar çerçevesinde iptal davası açılabilir. Kurul, yasalardan kaynaklanan yükümlülüklerin doğruluk incelemesi dahil bilanço ve gelir tablolarını denetleme ve düzeltmeye yetkilidir. Vergi Usul Kanununun vergi incelemesine ilişkin hükümleri saklıdır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Halka açık anonim ortaklıkların sermaye artırımlarında, bedelsiz paylar artırım tarihindeki mevcut paylara dağıtılır.

Halka açık anonim ortaklıklar; yönetim, denetim veya sermaye bakımından dolaylı veya dolaysız olarak ilişkili bulunduğu diğer bir teşebbüs veya şahısla emsallerine göre bariz şekilde farklı fiyat, ücret ve bedel uygulamak gibi örtülü işlemlerde bulunarak kârını ve/veya mal varlığını azaltamaz.”

MADDE.7. — Sermaye Piyasası Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul

Madde 17. — Bu Kanunla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve mali özerkliğe sahip Sermaye Piyasası Kurulu kurulmuştur.

Kurul, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurul, yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanır. Merkezi Ankara'dadır. Kurul gerekli gördüğü yerlerde büro açabilir.

İlgili Bakan, Kurul'un yıllık hesapları ile harcamalarına ilişkin işlemlerini Başbakan veya Bakan adına Türkiye düzeyinde denetim yetkisini haiz denetim elemanları aracılığıyla denetletir ; denetleme sonuçlarıyla ilgili gerekli tedbirleri alır.

Denetim sonuçları ile bunlara ilişkin işlemleri ve alınan tedbirleri gösterir bir rapor, Kurul'un yıllık faaliyet raporu ile birlikte ilgili Bakan tarafından Bakanlar Kurul'una sunulur."

MADDE 8. – Sermaye Piyasası Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Başkan ve üyelerinin seçimi ve atanması

Madde 18. – Kurul, ilgili bakanlıkça önerilecek dört aday arasından iki, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, T.C. Merkez Bankası, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından önerilecek ikişer aday arasından birer kişi olmak üzere, Bakanlar Kurulu Kararıyla atanacak yedi üyeden oluşur.

Bakanlar Kurulu, atanan adaylardan birini Başkan olarak görevlendirir. Başkanın teklifi ve Kurul'un onayı ile üyelere biri ikinci başkan olarak seçilir. İkinci Başkan izin, hastalık, yurtiçi ve yurtdışı görevlendirme, görevden alınma ve görevde bulunmadığı diğer hallerde Başkana vekalet eder."

MADDE 9. – Sermaye Piyasası Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Atanma şartları ve görev süreleri

Madde 19. – Kurul Başkanlığı ve üyeliklerine atanacakların;

a) Hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletmecilik, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, endüstri mühendisliği ve dengi dallarda en az 4 yıllık lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları, mühendislik dalında lisans düzeyinde eğitim yapmış olanların ise belirtilen alanlarda lisansüstü eğitim yapmış olmaları ve 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin, 1, 4, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları,

b) Mali piyasalar, ekonomi, maliye, işletme, sermaye piyasaları, bankacılık ve finans alanında veya bu alanlarla ilgili hukuk dallarında en az 12 yıllık deneyim sahibi uzman, denetçi, yönetici veya öğretim üyesi olmaları,

zorunludur.

Kurul Başkan ve üyelerinin görev süresi 6 yıldır. Süreleri bitenler yeniden seçilebilirler. Başkan dışındaki üyelerin üçte biri iki yılda bir yenilenir. Başkanlık ve üyelikler görev süreleri dolmadan herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde boşalan yerlere yukarıda belirtilen esaslar dahilinde iki ay içinde seçim ve atama yapılır. Bu şekilde atananlar, yerine atandıkları kişinin sürelerini tamamlarlar. Başkan ve üyelerin hastalık, kaza ve sair nedenlerle geçici iş göremezliğe uğraması halinde üç aydan fazla sürmesi durumunda bunların üyelikleri düşer ve yerlerine iki ay içerisinde atama yapılır.

Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri veya durumlarının bu Kanunun 20 nci maddesine aykırı düştüğü tespit edilen, görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mah-

kümiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri süreleri dolmadan Başbakanın onayı ile görevden alınır.”

MADDE 10. – Sermaye Piyasası Kanununun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yasaklar

Madde 20. – Kurul Başkan ve üyeleri, özel bir Kanuna dayanmadıkça resmî veya özel hiçbir görev alamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, ücret karşılığı konferans ve ders veremez, sınav ve benzeri görev alamaz, her türlü ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamazlar.”

MADDE 11. – Sermaye Piyasası Kanununun değişik 22 nci maddesinin birinci fıkrasının Ana-yasa Mahkemesince iptal edilen (j), (n) (r) ve (s) bendleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (c), (d), (g), (h), (i), (k), (l) bendleri değiştirilmiş, fıkraya (t), (u), ve (v) bentleri ile maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“c) Bu Kanuna tabi ortaklık ve sermaye piyasası kurumlarının malî bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları genel olarak ya da faaliyet alanları veya kurumların türleri itibariyle belirlemek, bu rasyoların yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek,”

“d) Sermaye piyasasında, gerektiğinde elektronik ortam da dahil bağımsız denetim faaliyetine ilişkin esasları belirlemek; 1.6.1989 tarih ve 3568 sayılı Kanuna göre denetlemeye yetkili olanların sermaye piyasasında bağımsız denetleme faaliyetlerinde bulunacak kuruluşların kuruluş şartlarını ve çalışma esaslarını Türkiye Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler Odaları Birliği ile istişarede bulunarak belirlemek ve bu şartları taşıyanları listeler halinde ilan etmek”

“g) Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü iletişim araçları ile yapılan yayın, duyuru ve reklamları izlemek ve bunlardan yanıltıcı olduğu tespit edilenleri yasaklamak ve gereği yapılmak üzere ilgili kuruluşlara bildirmek,”

“h) Bu Kanun hükümleri gereğince elde ettiği veya kendisine tevdi edilen malî tablo ve raporlar ile diğer belgeleri incelemek, gerekli gördüğü hususlar hakkında ihraççı ve kurum denetçilerinden veya bağımsız denetçilerden ayrıca rapor istemek, elde ettiği sonuçları değerlendirerek, Kanunda belirtilen gerekli tedbirleri almak, “

“i) Halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında genel hükümler çerçevesinde vekâleten oy kullanılmasına ilişkin esasları belirlemek ve bu ortaklıklarda yönetim kontrolünün el değiştirmesine yol açacak oranda vekâlet toplayan ya da pay iktisap edenlerin, diğer payları satın alma yükümlülüğüne ve azınlıktaki ortakların da kontrolü ele geçiren kişi veya gruba paylarını satma hakkına ilişkin düzenlemeleri yapmak, “

“j) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların niteliklerini, alım ve satım esaslarını, bu araçların işlem göreceği borsalar ve piyasalarda çalışacakların denetim, faaliyet ilke ve esasları ile yükümlülüklerini, teminatlar, takas ve saklama sistemi konularındaki esas ve usulleri düzenlemek,”

“k) Sermaye piyasası araçlarının geri alma veya satma taahhüdü ile alım ve satımını, ilgili sözleşmeleri ve bu sözleşmelere ilişkin piyasa işlem kurallarını düzenlemek ve bu işlemlerle ilgili faaliyet ilke ve esaslarını belirlemek,”

“l) Sermaye piyasası araçlarının ödünç alma ve verme işlemleri ile açığa satış işlemlerine ilişkin ilke ve esasları belirlemek ve Hazine Müsteşarlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Banka-

sının görüldü alınmak suretiyle kredili sermaye piyasası aracı işlemleri ile ilgili düzenlemeler yapmak.”

“n) Sermaye piyasası araçlarının takası, saklanması ile sermaye piyasası kurumlarının ve sermaye piyasası araçlarının derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek.”

“r) Gayrimenkullerin değerlemesini yapabilecek ekspertiz kurumlarından sermaye piyasasında faaliyette bulunacaklara ilişkin şartları belirlemek ve bu şartlara uyan kuruluşları listeler halinde ilan etmek.”

“s) Sermaye piyasasında kamuoyunu etkileyebilecek yatırım tavsiyelerinde bulunacak kişi ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek.”

“t) Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacaklar, ile sermaye piyasası kurumların da çalışacakların meslekî eğitimi, meslekî yeterliliği ve yeterliliği gösterir sertifika verilmesine ilişkin esasları belirlemek, bu amaçlarla merkezler oluşturmak ve oluşturma esaslarını belirlemek”

“u) İnternet elektronik bilgi iletişim araçları ve benzeri araçlar üzerinden gerçekleştirilen ihraç ve halka arzlar ile sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemlerini ; genel hükümler çerçevesinde bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanım esaslarını düzenlemek ve denetlemek”

“v) Kanuna tabi anonim ortaklıkların genel kurullarında yönetim ve denetim kurulu üyelerinin seçimlerine ilişkin kararlarda her bir üyelik için kullanılacak oy hakkının, kısmen veya tamamen bir veya birkaç üyenin seçiminde birikimli olarak kullanılabilmesi yöntemine ilişkin düzenlemeleri yapmak”

“Kurul yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Düzenleyici işlem niteliğindeki yönetmelik ve tebliğler, Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulur. Özel nitelikli kararlardan gerekli görülenler, Kurul’un haftalık bülteni ile ilgili kişi ve kuruluşlara duyurulur. “

MADDE 12. – Sermaye Piyasası Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul, Başkan bulunmadığı hallerde ikinci başkan tarafından yönetilir ve temsil edilir. Başkan dahil en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve salt çoğunlukla karar verir.”

MADDE 13. – Sermaye Piyasası Kanununun 27 nci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki yeni fıkra eklenmiş, üçüncü fıkrası beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiş ve dördüncü fıkrası metinden çıkarılmıştır.

“5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun uygulanmasında, emeklilik yönünden, Kurul Başkanına Bakanlık Müsteşarı, Kurul Üyelerine Bakanlık Müsteşar Yardımcısı, Kurul Başkan Yardımcılarına Bakanlık Genel Müdürü, Kurul Birinci Dereceli Daire Başkanlarına Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı ve kazanılmış hak aylıkları birinci derecede olmak kaydıyla Kurul Uzmanlarına Hazine Uzmanı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.”

Kurul Başkan ve üyeliklerine atanmaların Kurul’da görev yaptıkları sürede eski görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na veya özel mevzuatla düzenlenmiş personel rejimine tabi olanlar, Kurul’daki görevleri sona erdikten sonra, başvuruları halinde ilgili Bakan tarafından mükteseplerine uygun bir kadroya atanırlar. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.”

MADDE 14. – Sermaye Piyasası Kanunu’nun değişik 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptal edilen (c) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (d) ve (f)

bentleri değiştirilmiş, (f) bendinden sonra gelmek üzere (g) bendi eklenmiş ve Anayasa Mahkemesince iptal edilen ikinci fıkrası yeniden düzenlenmiştir.

“c) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların alım satımının yapılmasına aracılık,”

“d) Sermaye piyasası araçlarının geri alım veya satım taahhüdü ile alım satımı,”

“f) Portföy işletmeciliği ve yöneticiliği,”

“g) Diğer sermaye piyasası kurumlarının faaliyetleridir.”

“Aracılık, sermaye piyasası araçlarının 31 inci madde çerçevesinde yetkili kuruluşlar tarafından kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına alım satımıdır.”

MADDE 15. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 34 üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Aracı kuruluşların faaliyet şartları

Madde 34- Aracı kuruluşların aracılık faaliyetlerine ilişkin esaslar Kurul tarafından düzenlenir. Kurul, her bir aracılık faaliyetinin ayrı kuruluşlar tarafından yapılmasına ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir. Aracı kuruluşlar, Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, izin almak şartıyla, diğer sermaye piyasası faaliyetlerinde de bulunabilirler.

Borsada işlem yapacak aracı kuruluşların, ilgili borsadan borsa üyelik belgesi almaları zorunludur.

Aracı kurumların faaliyet ve merkez dışı örgütleri ile ilgili ilkeler Kurulca belirlenir. Aracı kurumların merkez dışı örgütlerine Kurulca izin verilir.

Aracı kurumların, işlemlerinin sermaye piyasası ilkelerine ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeteri kadar müfettiş çalıştırmaları zorunludur.

Aracı kuruluşların, sermaye piyasası faaliyetleri nedeniyle yatıracakları teminatların türü, miktarı, kullanım alanı ve şekli Kurulca belirlenir. Teminatlar rehdilemez, haczedilemez, kullanılma amaçları dışında tasarruf edilemez, üçüncü kişilere devredilemez.

Sermaye piyasası kurumlarının pay devirlerinde Kuruldan izin alınması zorunludur. Bu fıkraya göre izin alınmadan yapılan devirler pay defterine kaydolunmaz. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacak yabancı kuruluşlara ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 16. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 36 ncı maddesinin sonuna aşağıdaki fıkraya eklenmiştir.

“Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluşlarında ve sermaye artırımlarında, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde aynı sermaye konulabilir. Aynı sermaye karşılığı çıkarılacak senetlerin halka arz esasları Kurulca düzenlenir ve bunların devrinde Türk Ticaret Kanununun 404 üncü maddesi hükmü uygulanmaz.”

MADDE 17. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Diğer sermaye piyasası kurumları

Madde 39. – Diğer sermaye piyasası kurumları; kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen, sermaye piyasası araçlarının takas ve saklanması, derecelendirilmesi, ihraççıların ve sermaye piyasası kurumlarının denetlenmesi ile uğraşan kuruluşlar, yatırım danışmanlığı, portföy yönetimi gibi sermaye piyasası faaliyetlerini yerine getiren şirketler, varlık yönetim şirketleri, ortaklık ve kuruluşlara ait alacakları temellük ederek münhasıran bu Kanunun 13/A maddesinde belirlenen varlığa dayalı menkul kıymetleri ihraç etmek amacıyla kurulan genel finans ortaklıkları, ipoteteğe dayalı menkul kıymetler merkezi kuruluşu, risk sermayesi yatırım fonları, risk sermayesi yatırım ortaklıkları, vadeli işlemler aracılık şirketleri ve portföy saklama şirketleridir.”

MADDE 18. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar

Madde 40. – Sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsalar, özel kanunlarında yazılı esaslar çerçevesinde teşkilatlanarak, menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının güven ve istikrar içinde, serbest rekabet şartları altında kolayca alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmekle yetkili olarak kurulan kamu tüzel kişiliğini haiz kurumlardır.

Münhasıran, ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile her türlü türev araçlardan oluşan sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği tüzel kişiliği haiz borsalar, Kurul'un teklifi ve ilgili Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu'nun onayı ile kurulur. Bu borsaların kuruluş, teşkilât, faaliyet, denetim, üyelik ilke ve esasları ilgili Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. Bu borsalar anonim şirket niteliğinde kurulursa, yıllık kârlarının % 10' undan fazlasını dağıtamazlar. Bu fıkra kapsamındaki sermaye piyasası araçları damga vergisinden muafır.

Borsaların malı, Devlet malı hükmündedir. Borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personeli hakkında, Kanunun 25 inci maddesi hükmü uygulanır.

Kurul, sermaye piyasası araçlarının alım ve satımının yapıldığı diğer teşkilatlanmış piyasaların kuruluşuna ve bunların güven, açıklık ve kararlılık içinde faaliyet göstermesinin sağlanmasına ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

Kurul, bu madde kapsamındaki borsaların, piyasaların ve diğer teşkilatlanmış piyasaların izleme ve denetim merciidir.

Bu Kanuna göre kurulan Borsalar özel bütçe ile idare olunur. Bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçeleri ve personel kadroları yönetim kurullarının teklifi üzerine genel kurullarınca kesinleştirilir. Borsaların, kotasyon ücreti, tescil ücreti ve borsa payından oluşan gelirlerinin % 5' i Kurul bütçesine gelir olarak kaydedilir. Bu oranı Kurul'un talebi üzerine, %10'a kadar artırmaya, borsaların türleri ve gelişmişlik düzeyleri itibarıyla daha düşük oranda pay ayrılmasına veya hiç pay ayrılmamasına ilgili Bakan karar verebilir. Ancak bu maddeye göre Kurul'a gelir kaydedilecek tutar, borsaların yıllık gelir-gider farkının ve anonim ortaklık niteliğini haiz borsaların yıllık net kârının %10'unu aşamaz. Bu maddeye göre yapılacak ödemelerin, gelirin tahakkuk ettiği yılı izleyen takvim yılının en geç dördüncü ayının sonuna kadar yapılması zorunludur.”

MADDE 19. – Sermaye Piyasası Kanunu'na aşağıdaki 40/B maddesi eklenmiştir.

“Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği

MADDE 40/B. – Türkiye'de sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya bu Kanunla yetkili kılınmış kuruluşlar, tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine üye olmak için başvurmak zorundadırlar. Bunun için ilgili kuruluş, aracı kuruluş niteliğini kazandığı andan itibaren üç ay içinde gerekli başvuruyu yapmakla yükümlüdür. Anılan yükümlülüğe uymayan kuruluşların aracılık faaliyetleri Kurul'ca durdurulur.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere araştırmalar yapmak, Birlik üyelerinin dayanışma ve sermaye piyasasının gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarına yönelik meslek kurallarını oluşturmak, haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almak, kendisine mevzuatla bırakılan veya Kurulca belirlenen konularda düzenlemeler yapmak, yürütmek, denetlemek; Birlik statüsünde öngörülen disiplin cezalarını vermek amacıyla ilgili hususlarda üye kuruluşları temsilen ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak; mesleki gelişmeleri, idari ve yasal düzenlemeleri izleyerek, bu konuda üyeleri aydınlatmakla görevli ve yetkilidir.

Birlik, alacağı kararlarda ve yapacağı düzenlemelerde, bu Kanuna, Kurul yönetmelik, tebliğ ve kararlarına, sermaye piyasaları ile ilgili diğer mevzuata uymakla yükümlüdür.”

MADDE 20. – Sermaye Piyasası Kanunu'na aşağıdaki 40/C maddesi eklenmiştir.

“Birliğin organları ve statüsü

MADDE 40/C. – Birliğin zorunlu organları, genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kurulu-
dur.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin organlarının seçimi, Birlik üyeleri tarafından bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir.

Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az on beş gün önce, seçimlere katılacak Birlik üyelerini ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurul'unca belirlenecek Seçim Kurulu Başkanı hakime tevdi edilir. Hakim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar, bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip, sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki iş günü içerisinde seçimlere yapılacak her türlü itiraz hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

Birliğin organları, gelirleri, giderleri ve çalışma esasları, üyeliğe kabul, üyelikten geçici ve sürekli çıkarma esasları, Kurul'un önerisi ve ilgili Bakanlığın uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan statüsünde düzenlenir. Birlik, statünün yürürlüğe girmesiyle tüzel kişilik kazanır. Kurul, Birliğin talebi üzerine ya da re'sen gerekli görülen hallerde, Birliğin görüşünü alarak, statüde değişiklik yapılmasını ilgili Bakanlığa teklif edebilir. Statü, bu teklifin ilgili Bakanlıkça uygun görülmesi ve Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilebilir.

Üyeler, Birlik Statüsüne ve Birlikçe alınacak kararlara uymak zorundadırlar.

Birliğin her türlü işlem ve hesapları Kurul tarafından denetlenir. Üyeliğe kabul başvurusunun reddi, üyelikten geçici ve sürekli çıkarmaya ilişkin olarak Birliğin yetkili organınca alınan karara karşı, kararın ilgililiye tebliğini izleyen on iş günü içerisinde Kurul nezdinde itiraz edilebilir. İtiraza ilişkin olarak Kurulca verilecek kararlar kesindir.”

MADDE 21. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Denetim yetkililer

Madde 45. – Bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin denetimi Kurul uzman ve uzman yardımcıları tarafından yapılır.

Kurulca görevlendirilen Kurul uzman ve uzman yardımcıları; ihraççılar, sermaye piyasası kurumları, bunların iştirak ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili görecekları bilgileri istemeye, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini ve sair bilgi ihtiva eden vasıtalarını incelemeye ve bunların örneklerini almaya, işlem ve hesaplarını denetlemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya, gerekli tutanakları düzenlemeye yetkili olup, ilgililer de istenilen bilgi, belge, defter ve sair vasıtaların örneklerini vermek, yazılı ve sözlü bilgi vermek ve tutanakları imzalamakla yükümlüdürler.

Birinci ve ikinci fıkra hükümleri çerçevesinde kendilerinden bilgi istenilen gerçek ve tüzel kişiler özel kanunlarda yazılı gizlilik ve sır saklama hükümlerini ileri sürerek bilgi vermektan imtina edemezler.

Denetimle görevlendirilen uzmanlar tarafından istenecek defter, evrak, dosya, kayıt ve diğer belgelerin ibraz veya teslim edilmemesi halinde, ihraççılar, sermaye piyasası kurumları, bunların iştirak ve kuruluşları nezdinde arama yapılabilir. Arama, Kurul'un gerekçeli bir yazı ile arama kararı vermeye yetkili sulh ceza hakiminden talepte bulunması üzerine, sulh ceza hakiminin istenilen yerlerde arama yapılmasına karar vermesi halinde yapılabilir. Aramada bulunan ve incelenmesine lüzum görülen defterler ve belgeler ayrıntılı bir tutanakla tespit olunur ve yerinde incelemenin mümkün olmadığı hallerde, muhafaza altına alınarak inceleme yapanın çalıştığı yere sevk edilir. Arama sonucunda alınan defter ve belgeler üzerindeki incelemeler en geç üç ay içinde sonuçlandırılarak bir tutanakla sahibine geri verilir.

Bu madde uyarınca yapılacak tebligatlara, Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 22. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptal edilen (c), (g), (h), (i) ve (j) bendleri ile ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, birinci fıkranın (a) ve (f) bendleri değiştirilmiş, bu fıkraya (k) bendi ve maddenin sonuna iki yeni fıkra eklenmiştir.

“a) Kurul'a kayıt yükümlülüğü yerine getirilmeksizin yapılmış ihraç, halka arz ve satış işlemleriyle, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin durdurulması için gerekli her türlü tedbiri almaya; kayıt yükümlülüğüne uyulmaksızın yapılan halka arz ve satış sonucu satılan kısmın karşılığı ve satışı yapılacak senetler için her türlü teminattan muaf olarak ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz istemeye, tedbir ve haciz tarihinden itibaren altı ay içinde dava açmaya veya takip yapmaya; her türlü hukukî ve cezaî sorumluluk saklı kalmak kaydıyla, izinsiz sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin doğurduğu sonuçların iptali için tespit tarihlerinden itibaren üç ay, vukuu tarihlerinden itibaren bir yıl içinde dava açmaya,”

“c) Bu Kanuna tabi anonim ortaklık ve sermaye piyasası kurumlarının, kanuna, esas sözleşme hükümlerine veya işletme maksat ve mevzuuna aykırı görülen durum ve işlemleri ile sermayenin azalmasına veya kaybına yol açan işlemlerinin hukuka aykırılığının tespiti veya iptali için dava açmaya, Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla ilgililerden aykırılıkların giderilmesi için tedbir almasını ve öngörülen işlemleri yapmasını istemeye ve gerektiğinde bu halleri ilgili mercilere intikal ettirmeye,”

"f) Denetimle görevlendirilenler tarafından istenecek defter, evrak, dosya, kayıt ve bilgi ihtiva eden diğer vasıtaların ibraz veya teslim edilmemesi halinde, gerektiğinde mahkemeye başvurarak, bunların ibraz veya tesliminin sağlanmasını talep etmeye."

"g) Sermaye piyasası kurumlarının mevzuat, esas sözleşme ve içtüzük hükümlerine aykırı faaliyetlerinin tespit edilmesi halinde, ilgililerden aykırılıkların giderilmesi ve kanuna, işletme amaç ve ilkelerine uygunluğun sağlanmasını istemeye; aykırılıkta sorumluluğu tespit edilen kurum görevlilerinin, haklarında kovuşturmayla geçildikten sonra yargılama sonuçlanıncaya kadar imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya; aykırılıkların giderilmemesi veya giderilemeyecek aykırılıkların tespit edilmesi durumunda, gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu kurumların faaliyetlerini geçici veya sürekli olarak durdurmaya ve yetkilerini kaldırmaya."

"h) Sermaye piyasası kurumlarının, mali yapılarının ciddi surette zayıflamakta olduğunun tesbiti halinde; verilecek uygun süre içinde, mali durumlarının güçlendirilmesini istemeye; kurum görevlilerinin imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya; verilen bu süre içinde, bu kurumlar tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması halinde veya mali durumlarının taahhütlerini karşılayamayacak kadar zayıflamış olduğunun tesbiti halinde gerekli tedbirleri almaya, herhangi bir süre vermeksizin kurumların faaliyetlerini geçici olarak durdurmaya veya sürekli olarak durdurarak yetkilerini kaldırmaya; bu tedbirlerden netice alınmadığı takdirde tedrici tasfiyelerine karar vermeye ve tasfiyenin bitmesini takiben gerektiğinde veya tedrici tasfiyeye gitmeksizin doğrudan iflaslarını istemeye."

"i) Kanun'un 47'nci madde (A) bendi hükmünde sayılan fiillere doğrudan ya da dolaylı olarak iştirak ettikleri Kurulca tespit edilen gerçek veya tüzel kişilerin, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapmalarının önlenmesini teminen gerekli tedbirleri almaya."

"j) Gerek görülen hallerde, halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarına, oy hakkı bulunmaksızın bir gözlemci göndermeye"

"k) Sermaye piyasası kurumlarının (h) bendi hükmü uyarınca, tedrici tasfiyeye girmesi veya iflası durumlarında, Kurulca sorumlulukları (tespit edilmiş bulunmak kaydıyla; % 10 undan fazla paya sahip ortaklarının, görevden ayrılmış olan veya halen görevde bulunan yönetim kurulu başkan ve üyelerinin ve imzaya yetkili yöneticileri ile yatırım fonu yöneticilerinin şahsen iflaslarını istemeye."

yetkilidir.

"Yetkileri sürekli olarak kaldırılan sermaye piyasası kurumlarının malvarlıkları, yetkinin kaldırılmasına ilişkin Kurul kararının alındığı tarihten itibaren tedrici tasfiye işlemlerinin tamamlandığı ilân edilinceye; tedrici tasfiyeyi takiben veya doğrudan iflas talebinde bulunulması halinde, iflas talebinin mahkemece esaslan karara bağlanmasına kadar, tedrici tasfiye çerçevesinde Yatırımcıları Koruma Fonu ve Kurul tarafından yapılacak işlemler hariç, üçüncü kişilere deyredilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, haczedilemez, başlamış tüm icra takipleri de kendiliğinden durur. "

"Sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunduğu, yetki belgeleri iptal olunduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan ve reklamlarında, sermaye piyasasında faaliyette buldukları itibarıyla yaratacak kelime veya ibare kullanıldığının tesbiti halinde sorumlular hakkında cezai kovuşturma yapılmakla birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, Kurul'un talebi üzerine en büyük mülki amirlerce bunların işyerleri geçici olarak kapatılabileceği ve ilan ve reklamları durdurulabileceği gibi, kanuna aykırı belgelerıyla, ilân ve reklamları toplatılabilir."

"Bu maddenin birinci fıkrasının (g) ve (h) bendleri uyarınca yetkileri kaldırılan görevliler, haklarındaki yargılama sonuçlanıncaya kadar Kurul'un izni olmadıkça hiçbir sermaye piyasası kurumunda imzaya yetkili personel olarak çalıştırılmazlar."

"Bu maddenin birinci fıkrasının (h) bendine göre faaliyetleri geçici olarak durdurulan sermaye piyasası kurumlarının malvarlığı hakkında da, Kurul'ca geçici durdurma kararı verildiği tarihten, tekrar faaliyete geçme izni verilmesi tarihine kadar ikinci fıkra hükmü uygulanır."

"Bu madde kapsamında Kurul tarafından açılacak davalarda ve yapılacak takiplerde Kurul, her türlü teminat ve harçtan muaftır."

MADDE 23. - Sermaye Piyasası Kanunu'nun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/A maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

" Yatırımcıları koruma fonu

Madde 46/A. - Hakkında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kurumların ve Bankalar Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla faaliyetleri durdurulan bu Kanunun 50 nci maddesi (a) bendi hükmü kapsamındaki bankaların, yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülüklerini ve bu Kanunun 46/B maddesinde düzenlenen görevleri bu Kanunda öngörülen esaslara göre yerine getirmek ve tasfiye giderlerini karşılamak amacıyla tüzel kişiliği haiz Yatırımcıları Koruma Fonu kurulmuştur. Bütün aracı kuruluşlar, bu Fona katılmak zorundadır.

Fon, sermaye piyasası araçlarının kaydını tutmakla görevli Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından idare ve temsil olunur. Fonun yönetim ve çalışma esasları Kurulca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Kurul, Fonun hesap ve işlemlerini inceleme ve denetlemeye, bu hususta Fondan her türlü bilgi istemeye yetkilidir. Kurul, inceleme ve denetim sonuçlarına göre, gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini Fondan isteyebilir ve gerektiğinde, Fonun yönetiminin Kurul'a devredilmesini ilgili Bakandan talep eder. İlgili Bakan, Fon yönetiminin geçici veya sürekli olarak devrine karar vermeye yetkilidir.

Fon, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanunu'na tâbi değildir. Fon'un gelirleri ve işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Fonun gelirleri,

- a - Aracı kuruluşların yatıracağı yıllık ödentiler,
  - b - Kurul, menkul kıymetlerin işlem gördüğü borsalar ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından verilen idari para cezaları,
  - c - Tutarı Kurul tarafından belirlenen geçici ödentiler,
  - d - Fon varlığının getirisi,
  - e - Diğer gelirlerden,
- oluşur.

Yukarıdaki (a) bendindeki ödentinin, ilgili yılı izleyen yılın ikinci ayı sonuna kadar, geçici ödentilerin Kurulca belirlenecek sürede Fon hesabına yatırılması zorunludur. Bu süre içerisinde yatırılmayan ödentilere her ay için bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü Tüketici Fiyat Endeksindeki artışın üç katını aşmamak kaydıyla Kurulca belirlenecek oranda gecikme faizi uygulanır.

Fona aracı kuruluşlarca yatırılacak yıllık ödentilerin tutarı, yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarının onbindebirini aşmayacak şekilde Kurulca belirlenir. Kurul bu azamı sını aşmamak kaydıyla; aracı kuruluşların türü ve risk durumları itibariyle ayrı ayrı belirleyeceği oranlar üzerinden ödeme yapılmasını istemeye yetkilidir.

Fon varlığı ihtiyacı karşılamaya yetmediği takdirde, aracı kuruluşlardan, daha sonraki yıllarda yapacakları ödentilere mahsuben, bir önceki yıldaki hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarının onbindebirine kadar geçici ödeni alınabilir. Aracı kuruluşlardan alınan bu ödentinin ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalması halinde, bakiye kısım için İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından Fona avans verilir.

Fon varlığı rehnedilemez, teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından haczedilemez.

Fon varlığının kullanılış şekil ve esasları, geçici ödentilerin mahsup ve avansın geri ödeme koşulları ile diğer konular Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 24. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/B maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“**Tedrici tasfiye**

Madde 46/B. – Kanununun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca yetkileri kaldırılan aracı kurumların tedrici tasfiyelerine Kurulca karar verilebilir. Bu kurumların tasfiye işlemleri Yatırımcıları Koruma Fonu tarafından yürütülür.

Tedrici tasfiyenin amacı, aracı kurumların mal varlığını işin niteliğine göre aynen veya nakde çevirmek suretiyle elde edilen bedeli tahsis ederek, Kanun çerçevesinde yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri nedeniyle müşterilerine karşı olan nakit ödeme ve sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini tasfiye etmektir. Tedrici tasfiye karar ve işlemlerinde Türk Ticaret Kanunu, İcra ve İflas Kanunu ve diğer mevzuatın tasfiye ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Aracı kurumların tedrici tasfiyelerinin uygulama usul ve esasları, Kurulca hazırlanan bir yönetmelikte gösterilir.

Tedrici tasfiye kararı verildikten sonra, aracı kurumun yasal organlarının görev ve yetkileri, tasfiye sonuçlanıncaya kadar Fon tarafından yerine getirilir.

Aracı kurumun yönettiği, yatırım fonu ve yatırım ortaklığı portföyleri dahil, portföylerin yönetiminin, bir başka kuruluşa devrine Kurulca karar verilebilir. Ancak 46 ncı maddenin birinci fıkrasının (h) bendi hükmü saklıdır.

Hakkında tedrici tasfiye kararı verilen aracı kurumun ödemeleri durur ve tüm mal varlığı üzerinde, bu karar tarihi itibariyle sadece Fon tarafından tasarruf edilebilir. Fon, aracı kurumun aktif ve pasifini tespit eder. Aracı kurumun, tasfiye kapsamında yer alan yükümlülüklerinden, nakit borçları, tedrici tasfiye kararının verildiği tarihteki ana para ve işlemiş faizleri toplamı üzerinden; sermaye piyasası aracı teslim borçları ise, aynen teslimin yapılamayacağı hallerde, varsa teslimde temerride düşülen tarihteki, aksi halde tedrici tasfiye kararının verildiği gündeki piyasa değeri itibariyle bulunacak nakit değerleri üzerinden hesaplanır. Aracı kurumun tedrici tasfiye kararının verilmesinden sonra vadesi gelen sözleşmelerinden doğan hak ve borçları da, vadeleri itibariyle belirlenir. Aracı kurumun, vadeli borçlarına vadeden, diğer borçlarına ise tedrici tasfiye tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanunî Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun ikinci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen oranda kanunî temerrüt faizi yürütülür. Mevzuat uyarınca aracı kurum tarafından verilmiş teminatlar da, aktifin hesabında dikkate alınır.

Fon, aracı kurumun tasfiye kapsamında yer alan gerçek hak sahiplerini ve alacak tutarlarını, Kuruldaki kayıtlar, aracı kurumun kayıtları, bu kuruluşun ilgili olduğu diğer resmî ve özel kurum-

ların kayıtları ile güvenilir bulunan diğer bilgi ve belgelere dayanarak tespit eder. İcra ve İflas Kanununun 278, 279 ve 280 inci maddelerinde yazılı hallerin varlığı halinde, Fon tarafından iptal davası açılabilir.

Tedrici tasfiyeye tabi tutulmayan ve haklarında iflas kararı verilen aracı kurumların, sıra cetvelinde yer alan hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklılarına, Fondan, Fon yönetiminin onayı ile bu cetvelde görünen alacak tutarları gözetilerek ödeme yapılır. İlgili mevzuat uyarınca faaliyetleri durdurulan bankaların, hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklısı gerçek hak sahipleri ve alacak tutarları ise bankanın yönetiminin ilgili mevzuat uyarınca devredildiği kuruluş tarafından tespit edilir ve Fon yönetiminin onayı ile Fondan yapılacak ödemelerde esas alınır. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerde, tedrici tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumların alacaklılarına ödeme yapılma esasları uygulanır.

Tedrici tasfiyenin başlangıcında, öncelikle müşteri saklama hesaplarındaki sermaye piyasası araçları hak sahiplerine dağıtılır. Bu amaçla müşteri hesabına saklanan sermaye piyasası araçları, münferit hesaplar itibariyle karşılaştırılır ve münhasıran bu hesap sahiplerine olan yükümlülüklerin karşılanmasında kullanılır.

Hesabında alacağını karşılamaya yetecek kadar ya da hiç hisse senedi bulunmayan saklama hesabı sahiplerinin nakit ve hisse senedi alacakları toplamının 7 milyar 500 milyon Lirası tasfiye sonucu beklenmeksizin Fon tarafından ödenir. Ancak aynı kurumdan alacaklı görünen ve birlikte hareket ettiklerine Fon yönetiminin kanaat getirilenlere, toplamı yukarıdaki tutarı aşmamak kaydıyla alacakları oranında ödeme yapılır. Tedrici tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, imzaya yetkili personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhrı hısımlarına, Fondan avans ödemesi yapılmaz. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerin tutarı, her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme kat sayısı oranında arttırılır.

Fon, avans ödemelerini yaptıktan sonra aracı kurumun tedrici tasfiyesine devam eder. Tasfiye bakiyesi, tasfiyenin amacı kapsamında yer alan hak sahiplerinden alacağının tamamı karşılanamayanların alacağının ödenmesinde kullanılır. Ancak, tasfiye bakiyesi bu alacakların tamamının karşılanmasına yetmezse, ödemeler gariyeten yapılır. Bu alacaklar tamamen karşılandıktan sonra artan kısımdan, öncelikle kamu alacakları ve kalandan Fon'un yaptığı avans ve tasfiye giderleri nedeniyle doğan alacağı ödenir. Bakiye, diğer alacaklılara tahsis edilir. Aracı kurumun aktifleri, tasfiyenin amacı kapsamındaki hak sahiplerinin alacaklarını, Fondan yapılan ödemeleri ve tasfiye giderlerini karşılamaya yetmezse, Fon, Kurul'un uygun görüşüyle aracı kurumun iflasını isteyebilir.

Aracı kurumlar dışında kalan sermaye piyasası kurumlarının tedricen tasfiyeleri Kurulca yapılır ve Yatırımcıları Koruma Fonu ile ilgili olan hükümler dışında, haklarında bu madde uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki kurumların tedrici tasfiye yöntemleri, türleri dikkate alınarak Kurulca belirlenir."

MADDE 25. – Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 4 numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentler eklenmiş, bu bentlerden sonra gelmek üzere (A) bendinin son paragrafı ile (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (C) bendi eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4) 4 üncü maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlerle, sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunan veya yetki belgeleri iptal olduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan veya reklamlarında sermaye piyasasında faaliyet-

te buldukları intibamı yaratacak kelime veya ibare kullanan veya faaliyetlerine devam eden gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri,”

“5) Yatırımcı tarafından sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veyahut her ne nam altında olursa olsun, sermaye piyasası kurumlarına kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçları, nakit ve diğer her türlü kıymeti kendisinin veya başkasının menfaatine satan veya rehneden veya her ne şekilde olursa olsun kullanan, gizleyen yahut inkar eyleyen veyahut bu amaca ulaşmak ya da bu fiillerini gizlemek için bilgisayar ortamında tutulanlar dahil kayıtları tahvil ve taşıyır eden ilgili gerçek kişilerle tüzel kişilerin yetkilileri ,”

“6) Bu Kanunun 15 inci maddesinin son fıkrasında belirtilen işlemlerde bulunarak kârı ve/veya mal varlığı azaltılan tüzel kişilerin yetkilileri ve bunların fiillerine iştirak edenler,”

“7) Karşılıksız olarak sermaye piyasası araçlarının geri alım taahhüdü ile satımını yapan ilgili gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri,”

“2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 10 milyar liradan 25 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgari haddi 3, azami haddi 6 yıldır.”

“B-1) Bu Kanuna göre Kurul veya Kurul tarafından görevlendirilenlere istenecek bilgileri vermeyen veya eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenlerle; defter ve belgeleri bu görevlilere ibraz etmeyen, saklayan, yok eden veya bunların görevlerini yapmalarını engelleyenler;

2) Defter ve kayıt tutmayanlar, defter ve kayıtlarda gerçeğe aykırı hesap açan veya kayıt tutanlar ve bunlarda her türlü muhasebe hilesi yapanlar,

3) Gerçeğe aykırı bağımsız denetleme raporu düzenleyenler ve bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar,

1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 8 milyar liradan 20 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgari haddi 2, azami haddi 4 yıldır.”

“C- Bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına, 7, 9, 10, 10/A, 11, 12 nci maddelerine, 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasına, 13/A maddesinin üçüncü fıkrasına, 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına, 15 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarına, 16, 16/A maddelerine, 25 inci maddesinin (a) bendine, 28 inci maddesinin (b) bendine, 34 üncü maddesine, 38 inci maddesine, 40/B maddesine, 45 inci maddesine, 46 ncı maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarına, 46/A maddesine ve 46/B maddesine aykırı hareket edenler,

5 milyar liradan 15 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.”

“Birinci fıkranın (A), (B) ve (C) bendleri uyarınca verilecek ağır para cezaları üst sınırla bağıtlı olmaksızın suçun işlenmesi suretiyle temin edilen menfaatin üç katından az olamaz.”

MADDE 26. – Sermaye Piyasası Kanunu'na aşağıdaki 47/A maddesi eklenmiştir.

“İdari para cezaları

MADDE 47/A. – Bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket ettiği tespit edilen gerçek kişiler ve tüzel kişiler hakkında gerekçesi belirtilmek suretiyle Kurul tarafından 2 milyar Liradan 10 milyar Liraya kadar para cezası verilir.

İdari para cezalarının uygulanmasından önce ilgilinin savunması alınır. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi halinde, ilgilinin savunma hakkından feragat ettiği kabul edilir.

İdari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, verilen para cezası iki katı, ikinci ve müteakip tekrarlarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.

Kanunun 40/C maddesinin beşinci fıkrasındaki yükümlülüğe uymayan üyelere, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Yönetim Kurulu'na 1 milyar Liradan 5 milyar Liraya kadar para cezası verilir. Birlik, verdiği cezaları bir taraftan ilgiliye tebliğ etmekle beraber diğer taraftan tahsil ve gelir kaydı için Yatırımcıları Koruma Fonuna bildirir.

Bu cezalar ilgililere tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde Yatırımcıları Koruma Fonuna ödenmediği takdirde bu Fon tarafından takip ve tahsil olunur ve Fona irad kaydolunur."

MADDE 27. – Sermaye Piyasası Kanunu'na aşağıdaki Ek Madde eklenmiştir.

"EK MADDE 1. – Denetlenmiş finansal tabloların sunumunda ihtiyaca uygun, gerçek, güvenir, dengeli, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesi ve benimsenmesini sağlayacak ve kamu yararı için uygulanacak ulusal muhasebe standartlarını saptamak ve yayınlamak üzere, 'Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu' kurulur.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu ; Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ile Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu'ndan birer, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği'nden bir yeminli mali müşavir ve bir serbest muhasebeci mali müşavir olmak üzere 7 üyeden oluşur ve her kurum bir üyenin yanısıra üyeye yardımcı olmak üzere oy hakkı olmayan iki danışman üye belirlir.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun üyelerinin iktisat, maliye, siyasal bilgiler, işletme, iktisadi ve idari bilimler ve benzeri dallarda en az dört yıllık lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları, başka bir yüksek öğrenim kurumunda lisans düzeyinde öğrenim yapmış olanların ise belirtilen dallarda lisansüstü eğitim yapmış olmaları ve bu alanlardan en az 12 yıl deneyim sahibi olmaları şarttır.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir."

MADDE 28. – Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 6. – Bu Kanunun 10/A maddesinin yürürlüğe girmesinden sonra, Kurulca aynı maddeye göre kaydı tutulması kararlaştırılan sermaye piyasası araçlarını temsilen senet çıkarılmaz. Ancak 10/A maddesinin yürürlüğe girmesini izleyen üçüncü yılın sonuna kadar yapılan ihraçlarda, hak sahipleri, ihraççı kuruluşlardan senet bastırılmasını talep edebilirler. Bu taleplerin yerine getirilme süresi, yöntemi ve uygulama esasları Kurulca belirlenir.

Kurulca Kanunun 10/A maddesine göre kaydı tutulması kararlaştırılan ve Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ya da bu maddenin birinci fıkrası uyarınca bastırılan sermaye piyasası araçlarının 10/A maddesinin yürürlüğe girmesini izleyen altıncı yılın sonuna kadar ihraççı kuruluşlara, bunların yetkili kaldığı aracı kuruluşlara veya sermaye piyasası araçlarının kaydını tutacak Merkezi Kayıt Kuruluşuna teslim edilmesi zorunludur. Bu suretle teslim alınan senetler, Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde Merkezi Kayıt Kuruluşunda toplanarak, iptal ve imha edilir, araçların temsil ettiği haklar Kanun hükümlerine göre Merkezi Kayıt Kuruluşunda kaydedilir.

İkinci fıkrada belirlenen sürenin sonuna kadar teslim edilmeyen sermaye piyasası araçları, bu tarihten sonra borsada işlem göremez, aracı kurumlarca alım satımına aracılık edilemez ve katılma belgelerinin geri alımı yapılamaz. Bu senetlere bağlı mali haklar, Merkezi Kayıt Kuruluşunda kaydedilen izlenir ve senetlerini ikinci fıkradaki esaslara göre teslim etmeleri halinde hak sahiplerinin hesaplarına aktarılır; yönetime ilişkin haklar ise Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kullanılır.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen süreler Bakanlar Kurulu Kararı ile uzatılabilir.”

“GEÇİCİ MADDE 7. – Sermaye piyasası araçları kaydediştirilinceye kadar, sermaye piyasası araçları hakkında verilen ödeme yasağı ve iptal kararları mahkemeler ve ihraççılar tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilir.”

“GEÇİCİ MADDE 8. – Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin statüsü bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Sermaye piyasasında faaliyette bulunmakta olan aracı kuruluşlar, bu süre içerisinde Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine üye olmak için Kurul’a başvurmakla yükümlüdürler.

Bu üyelik başvuruları Kurul tarafından sonuçlandırılır. Kurul, Statünün yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içinde Birlik üyelerini ilk genel kurul toplantısına çağırır.”

“GEÇİCİ MADDE 9. – Yatırımcıları Koruma Fonunun başlangıç varlığının oluşturulması amacıyla, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 10 trilyon Lira Fon hesabına yatırılır.

Aracı kuruluşların 1998 yılı hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarı esas alınarak, Kanunun 46/A maddesi uyarınca Yatırımcıları Koruma Fonuna yatırmakla yükümlü oldukları yıllık ödenti, bu kuruluşlarca Fon hesabına yatırılır.

Bu madde uyarınca yapılması gereken ödentilerin, Fona ilişkin Kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içerisinde Fon hesabına yatırılması zorunludur. Ödemelerin bu süre içerisinde yapılmaması halinde, ödemede temerrüde düşülen kısma 46/A maddesinde öngörülen oranda gecikme faizi uygulanır ve Fon tarafından tahsil edilir.

Kanun’un 40 ıncı maddesinde öngörülen esaslara göre, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nın 31/12/1998 tarihi itibarıyla düzenlenen mali tablolarında yer alan gelirleri üzerinden belirlenen tutar, Kanun’un yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içerisinde Kurul hesabına yatırılır.”

MADDE 29. – 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu’na 3/4/1997 tarihli ve 4233 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 11 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ürün ihtisas borsaları

Ek Madde 11. – Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir veya birden çok ürünün işlem göreceği il, bölge veya ülke düzeyinde faaliyet göstermek üzere ürün ihtisas borsaları açılabilir ya da kurulabilir. Bunların kuruluşunda, çalışma alanlarının genişletilip daraltılmasında Birliğin görüşü alınır.

Ürün ihtisas borsalarının mevcut bir borsada açılmasında ve yeni bir borsa olarak kurulmasında, borsanın işlem hacmi ve derinliği, arz ve talebe bağlı olarak gerçekleşecek spot alım satım yöntemleri ile gerekli hizmet birimlerinin mevcut olup olmadığı, fiziksel, kurumsal ve finansal alt yapı ile uzman personel yeterliliği gibi hususlar göz önünde bulundurulur.

Borsalar umumi mağazacılık yapabilirler ve lisanslı ürün depoları da kurabilirler. Bunların kuruluş ve çalışma esasları yönetmelikte gösterilir. Borsalar, depolarına konulan borsaya tabi maddeler ile ilgili olarak, makbuz senedi, varant veya malı temsil eden diğer senetler düzenleyebilirler.

2699 sayılı Umumi Mağazalar Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi bunlar hakkında uygulanmaz.

Borsalar veya diğer kuruluşlarca düzenlenen makbuz senedi, varant veya malı temsil eden diğer senetlerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Borsada işlem gören malı temsil eden diğer senetler de kıymetli evrak hükmündedir. Bu senetlerin hangi kuruluşlarca düzenlenebileceği, senetlerde aranacak şart ve nitelikler, bunların alım satım yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar ile depo ve ambar makbuzlarına ilişkin diğer hususlar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Alivre alım satımlarda borsalarca düzenlenerek kullanılacak sözleşmeler Türk Ticaret Kanununun 743 üncü maddesinde belirtilen cirosu kabil diğer senetler gibi ciro edilebilir. Bu şekilde düzenlenmiş sözleşmelerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Bu sözleşmelere hangi hususların yazılacağı ile bu tür satışlara uygulanacak esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Bu madde uyarınca düzenlenecek senet ve sözleşmelerin kapsamına 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca düzenlenen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil değildir.

Borsalar, bu kanunda yazılı görevlerini yerine getirebilmek için yeterli alt yapı, teknik donanım ve uzman personeli sağlamak ve örgütlenmelerine ilişkin gerekli hizmet birimlerini ve şubelerini oluşturmak zorundadırlar. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

“GEÇİCİ MADDE 1. – Bu Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan Kurul Başkan, başkan vekili ve üyeleri, atandıkları mevzuata göre 3 yıllık görev sürelerini tamamlarlar. Bunlar görev sürelerinin bitiminde, bir defaya mahsus olmak üzere, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun bu Kanunla değişik 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendlerinde yazılı şartlar aranmaksızın yeniden seçilebilirler.

Bu Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihte başkan vekilliği sıfatı, ‘ikinci başkan’ olarak değiştirilmiştir.

Bu Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan Kurul Başkan, başkan vekili ve üyelerinin görev süresinin bitiminde, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’ndaki esaslar çerçevesinde atanacak üyelere Başkan dışında, ikinci yılın sonunda kur’a sonucu belirlenecek iki üye ve dördüncü yılın sonunda, kalan üyelere kur’a sonucunda belirlenecek iki üyenin yerine, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda belirtilen hükümlere uygun olarak yeni üye ataması yapılır. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği’nin karar organları oluşturuluncaya kadar, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanun’u uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından gösterilecek adaylar ilgili olduğu Bakanlık; Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından gösterilecek adaylar ise Türkiye Bankalar Birliği tarafından gösterilir.”

GEÇİCİ MADDE 2. – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, Kurulca yetki belgeleri iptal edilen aracı kurumların, sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacak sahiplerinin Fonun imkânları da dikkate alınarak 1 milyar liraya kadar olan kısımlarının bu maddedeki esaslar çerçevesinde ödenmesini teminen özel bir fon kurulmuştur. Söz konusu aracı kurum alacaklılarına Fondan ödeme yapılabilmesi için, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce veya sonra haklarında 9/6/1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve 28/7/1981 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca iflas davası açılması ve iflas tasfiyesi sırasında alacakların borç ödemeden aciz belgesine bağlanmış olması zorunludur. Bu kanunun yürürlüğe girmesini izleyen iki ay içerisinde,

bu fona İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 10 trilyon lira tahsis edilir. Bu fon, Borsa Başkanlığınca, kamu bankalarında mevduat hesabına ya da kamu borçlanma senetlerine yatırılarak nemalandırılır. Fon, bu madde gereğince yapılacak ödemeler dışında bir amaçla kullanılamaz. Fonun yapılacak ödemeleri karşılamaya yetmemesi halinde, 5 trilyon lirayı geçmemek üzere, Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenecek ek kaynak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından karşılanır. Bu madde kapsamındaki ödemelerin tamamının yapıldığı, ilgili iflas idarelerinin yazılı beyanlarıyla tespit edildikten sonra, arta kalan kısım İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına ait olur.

Fondan yapılacak ödemeler, ilgili iflas idarelerinin ibraz ettiği borç ödemeden aciz belgelerine dayanarak, Sermaye Piyasası Kurul'unun uygun görüşü üzerine İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığınca, iflas idarelerine yapılır. Sermaye Piyasası Kurulu ödemelerin bu madde hükümlerine uygun yapılmasını teminen, kesinleşmiş sıra cetveline, iflas dosyasındaki belgelere, iflas idaresi ve iflas dairesinden talep edebileceği belgelere dayanarak karşılıklı inceleme yapma ve bu madde ile diğer ilgili mevzuat hükümlerine aykırı ödeme taleplerini reddetme hakkını haizdir.

Hak sahiplerine ödeme, iflas idarelerince gerçekleştirilir. Müflis aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhri hısımlarına ve sermaye piyasası kurumlarına bu madde kapsamında ödeme yapılmaz. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığı, yaptığı ödemeler için, borç ödemeden aciz belgesi sahiplerinin haklarına halef olur.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili esas ve usulleri belirlemeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 30. – Bu Kanun'un;

- 2 nci maddesi, yayımı tarihinden geçerli olmak üzere, Merkezi Kayıt Kuruluşunun kurulduğu tarihte,

- 23 ve 24 üncü maddeleri, yayımı tarihinden geçerli olmak üzere, Merkezi Kayıt Kuruluşunun kurulmasını takiben Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin Kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte,

- Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 31. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

SERMAYE PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI İLE TİCARET VE SANAYİ ODALARI, TİCARET ODALARI, SANAYİ ODALARI, DENİZ TİCARET ODALARI, TİCARET BORSALARI VE TÜRKİYE TİCARET, SANAYİ, DENİZ TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki 10/A maddesi eklenmiştir.

“Sermaye piyasası araçlarının kaydıleştirilmesi

MADDE 10/A. — Sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin haklar; kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esasları Kurulca belirlenecek tüzel kişiliği haiz bir Merkez tarafından kayden izlenir.

Kayıtlar, Merkez tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibarıyla tutulur. Kayıt edilen hakların bu Kanunun 7 nci maddesi uyarınca senede bağlanma zorunluluğu yoktur. Sermaye piyasası araçlarının nama, emre veya hamiline yazılı olması ya da devir özelliklerine göre kayıt esasları ile kayıtların nasıl tutulacağı ve kayıtların tutulmasında yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar Kurulca bir tebliğ ile belirlenir.

Kayden izlenen sermaye piyasası araçları üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde, Merkezce yapılan bildirim tarihi esas alınır.

Kurul, bu madde kapsamında kaydı tutulacak hakları, bu hakların bağlı olduğu sermaye piyasası araçlarını, türleri ve ihraççıları itibarıyla belirleyebilir.

Nama yazılı payların devrinin, Türk Ticaret Kanununun 417 nci maddesi çerçevesinde pay defterine kaydında, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın Merkez nezdinde ihraççılar itibarıyla tutulan kayıtlar esas alınır.

Merkez, ihraççılar ve aracı kuruluşlar, kendi tuttukları kayıtların yanlış tutulmasından doğacak zararlardan kusurları oranında sorumludur.

Görevini kötüye kullanan yahut ihmal eden Merkez personeli, Devlet memurları gibi cezalandırılır. Bu konudaki kovuşturmalar genel hükümlere göre yürütülür.”

MADDE 2. — 2499 sayılı Kanunun değişik 11 inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ortak hükümler

Madde 11. — Pay sahibi sayısının 250’den fazla olduğu herhangi bir şekilde tespit olunan anonim ortaklıklarının hisse senetleri halka arz olunmuş sayılır ve bu ortaklıklar, halka açık anonim ortaklık hükümlerine tabi olurlar.

Kurul, bu Kanuna tabi ihraççıların kaydını tutar. İhraççılar, sermaye piyasası araçlarının herhangi bir şekilde halka satıldığını veya halka açık anonim ortaklık statüsünün kazanıldığını öğrendikleri tarihten itibaren otuz gün içinde Kurula bildirmek zorundadırlar. Ortaklık denetçileri, bu durumu öğrendikleri tarihte, ihraççının yönetim kuruluna ve Kurula bildirmekle yükümlüdürler.

Bu Kanun kapsamına giren ihraççılardan, anonim ortaklık niteliğini haiz olmayanlar, sermaye piyasası araçlarını halka arz etmeyenler, aktif toplamı, brüt satış hâsılatı, ihraç veya halka arz tutarını Kurulun belirleyeceği miktardan az olanlar veya diğer sermaye piyasası araçlarını ihraç veya halka arz edenler Kurulca bu Kanuna tabi olmalarından kaynaklanan yükümlülüklerinden kısmen veya tamamen muaf tutulabilirler. Bu muafiyet şartları, ihraççıların Kurul kaydından çıkma veya çıkarılma esasları ile halka arz işlemlerinden kısmen muafiyet şartları tebliğlerle belirlenir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

SERMAYE PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI İLE TİCARET VE SANAYİ ODALARI, TİCARET ODALARI, SANAYİ ODALARI, DENİZ TİCARET ODALARI, TİCARET BORSALARI VE TÜRKİYE TİCARET, SANAYİ, DENİZ TİCARET ODALARI VE TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki 10/A maddesi eklenmiştir.

“Sermaye piyasası araçlarının kaydıleştirilmesi

MADDE 10/A. — Sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin haklar; özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafından kayden izlenir. Bu Kuruluş, Kurulun gözetim ve denetimi altındadır. Merkezî Kayıt Kuruluşunun kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esasları Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikte belirlenir.

Kayıtlar, Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibarıyla tutulur. Kayıt edilen haklar bu Kanunun 7 nci maddesi uyarınca senede bağlanmaz. Sermaye piyasası araçlarının nama veya hamiline yazılı hesaplarda kayıt esasları ile kayıtların nasıl tutulacağı ve kayıtların tutulmasında yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar Kurulca bir tebliğ ile belirlenir.

Kayden izlenen sermaye piyasası araçları üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde, Merkezî Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınır.

Kurul bu madde kapsamında kaydı tutulacak hakları, bu hakların bağlı olduğu sermaye piyasası araçlarını, türleri ve ihraççıları itibarıyla belirleyebilir.

Payların devrinin, Türk Ticaret Kanununun 417 nci maddesi çerçevesinde ortaklıklar tarafından pay defterine kaydında, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın Merkezî Kayıt Kuruluşu nezdinde ihraççılar itibarıyla tutulan kayıtlar esas alınır.

Merkezî Kayıt Kuruluşu, ihraççılar ve aracı kuruluşlar, kendi tuttukları kayıtların yanlış tutulmasından dolayı hak sahiplerinin uğrayacağı zararlardan kusurları oranında sorumludur.

Merkezî Kayıt Kuruluşunun personeli hakkında, Kanunun 25 inci maddesi hükmü uygulanır.”

MADDE 2. — Sermaye Piyasası Kanununun değişik 11 inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ortak hükümler

Madde 11. — Pay sahibi sayısı 250’yi aşan anonim ortaklıkların hisse senetleri halka arz olunmuş sayılır ve bu ortaklıklar, halka açık anonim ortaklık hükümlerine tabi olurlar.

Kurul, bu Kanuna tabi ihraççıların kaydını tutar. İhraççılar, sermaye piyasası araçlarının herhangi bir şekilde halka satıldığını veya halka açık anonim ortaklık statüsünün kazandığını öğrendikleri tarihten itibaren otuz gün içinde Kurula bildirmek zorundadırlar. Ortaklık denetçileri, bu durumu öğrendikleri tarihte, ihraççının yönetim kuruluna ve Kurula bildirmekle yükümlüdürler.

Kurulca yapılan incelemelerde, bu Kanuna tabi ortaklıkların menkul kıymetlerinin ikinci el piyasasının oluştuğu anlaşıldığı takdirde; Kurul, bu ortaklıkların doğrudan ya da dolaylı ortak sayısı veya bilanço büyüklüğünü dikkate alarak, menkul kıymetlerine borsada işlem görme şartı getirebilir.

Bu Kanun kapsamına giren ihraççılardan; anonim ortaklık niteliğini haiz olmayanlar, sermaye piyasası araçlarını halka arz etmeyenler, aktif toplamı, brüt satış hâsılatı, ihraç veya halka arz tuta-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, ulusal veya uluslararası piyasalarda tedavilî kolaylaştırmak amacıyla, depo edilen menkul kıymetlerin verdiği hakları aynen sağlayan, onlara özdeş hâmine yazılı "depo edilen menkul kıymet sertifikaları" çıkarılabilir.

Nama yazılı olarak ihraç edilmiş olup da, borsalarda veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı işlem gören hisse senetleri hakkında Türk Ticaret Kanununun 368 inci maddesindeki, ortaklara taahhütlü mektup göndürülmesi suretiyle toplantı gündünün bildirilmesine ilişkin hüküm uygulanmaz.

Halka açık anonim ortaklıkların, Türk Ticaret Kanununun 388 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı hususlar için yapılacak genel kurul toplantılarında ana sözleşmelerinde aksine bir hüküm yoksa, Türk Ticaret Kanununun 372 nci maddesindeki toplantı nisapları uygulanır.

Türk Ticaret Kanununun 341, 348, 356, 359, 366, 367 ve 377 nci maddelerinde esas sermayenin en az onda birini temsil eden pay sahiplerine tanınan haklar, halka açık anonim ortaklıklarda, ödenmiş sermayenin en az yirmide birini temsil eden pay sahipleri tarafından kullanılır.

Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinin değiştirilmesi için Sanayi ve Ticaret Bakanlığına başvurulmadan önce Kurulun uygun görüşünün alınması zorunludur."

MADDE 3. — 2499 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin 13.11.1995 tarihli ve E.1995/45, K.1995/58 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, Türk Ticaret Kanununun 381 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan hallerde yönetim kurulu üyeleri, denetçiler veya hakları ihlâl edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren otuz gün içinde anonim ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler. Bu halde, Türk Ticaret Kanununun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin 382, 383 ve 384 üncü maddeleri hükümleri uygulanır. Şirket, davanın açıldığını öğrendiği tarihi izleyen üç işgünü sonuna kadar durumu Kurula bildirmekle yükümlüdür."

MADDE 4. — 2499 sayılı Kanunun 13/A maddesinin Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen son fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Varlığa dayalı menkul kıymetler tamamen itfa edilinceye kadar, bunların karşılığını oluşturan alacaklar ve duran varlıklar, başka bir amaçla tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez; haczedilemez."

MADDE 5. — 2499 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 15. — Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinde birinci temettü oranının gösterilmesi zorunludur. Bu oran, Kurul tarafından tespit olunacak miktardan aşağı olamaz. Kurul ihraççıların türleri ve dağıtılabilir kâr tutarları itibariyle temettü dağıtım zorunluluğunu kaldırabilir veya erteleyebilir.

Yönetim Kurulu üyeleri ile memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılabilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunması şarttır. Yasa hükmü ile ayrılması gereken yedek akçeler ve esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen birinci temettü ayrılmadıkça başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve yönetim kurulu üyeleri, memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

nı Kurulun belirleyeceği miktardan az olanlar veya diğer sermaye piyasası araçlarını ihraç veya halka arz edenler Kurulca bu Kanuna tabi olmalarından kaynaklanan yükümlülüklerinden kısmen veya tamamen muaf tutulabilirler. Bu muafiyet şartları, ihraççıların Kurul kaydından çıkma veya çıkarılma esasları ile halka arz işlemlerinden kısmen muafiyet şartları tebliğlerle belirlenir.

Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, ulusal veya uluslararası piyasalarda tedavülte kolaylaştırmak amacıyla, depo edilen menkul kıymetlerin verdiği hakları aynen sağlayan, onlara özdeğeri hamiline yazılı "depo edilen menkul kıymet sertifikaları" çıkarılabilir.

Nama yazılı olarak ihraç edilmiş olup da, borsalarda veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı işlem gören hisse senetleri hakkında Türk Ticaret Kanununun 368 inci maddesindeki, ortaklara taahhütlü mektup gönderilmesi suretiyle toplantı gününün bildirilmesine ilişkin hüküm uygulanmaz.

Halka açık anonim ortaklıkların, Türk Ticaret Kanununun 388 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı hususlar için yapılacak genel kurul toplantılarında, ana sözleşmelerinde aksi-ne bir hüküm yoksa, Türk Ticaret Kanununun 372 nci maddesindeki toplantı nisapları uygulanır.

Türk Ticaret Kanununun 341, 348, 356, 359, 366, 367 ve 377 nci maddelerinde esas sermayenin en az onda birini temsil eden pay sahiplerine tanınan haklar, halka açık anonim ortaklıklarda, ödenmiş sermayenin en az yirmide birini temsil eden pay sahipleri tarafından kullanılır.

Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinin değiştirilmesi için Sanayi ve Ticaret Bakanlığına başvurulmadan önce Kurulun uygun görüşünün alınması zorunludur."

MADDE 3. – Sermaye Piyasası Kanununun 12 nci maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, Türk Ticaret Kanununun 381 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan hallerde yönetim kurulu üyeleri, denetçiler veya hakları ihlâl edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren otuz gün içinde anonim ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler. Bu halde, Türk Ticaret Kanununun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin 382, 383 ve 384 üncü maddeleri hükümleri uygulanır. Şirket, davanın açıldığını öğrendiği tarihi izleyen üç işgünü sonuna kadar durumu Kurula bildirmekle yükümlüdür."

MADDE 4. – Sermaye Piyasası Kanununun 13/A maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen son fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Varlığa dayalı menkul kıymetler itfa edilinceye kadar, bunların karşılığını oluşturan alacaklar ve duran varlıklar, başka bir amaçla tasarruf edilemez, rehedilemez, teminat gösterilemez, haczedilemez."

MADDE 5. – Sermaye Piyasası Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Temettü ve bedelsiz payların dağıtım esasları"

Madde 15. – Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinde birinci temettü oranının gösterilmesi zorunludur. Bu oran, Kurul tarafından belirlenecek ve tebliğlerle ilan edilecek miktardan aşağı olamaz. Kurul ihraççıların türleri ve dağıtılabilir kâr tutarları itibarıyla temettü dağıtım zorunluluğunu kaldırabilir veya erteleyebilir.

Yönetim kurulu üyeleri ile memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılabilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunması şarttır. Yasa hükmü ile ayrılması gereken yedek akçeler ve esas söz-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, belirlenen birinci temettü ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Temettü hesap dönemi sonu itibariyle mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.

Halka açık anonim ortaklıklar, sermaye piyasası mevzuatına uygun olarak düzenlenmiş ve bağımsız denetimden geçmiş üçer aylık ara dönemler itibariyle hazırladıkları mali tablolarında yer alan kârlarından, kanunlara ve esas sözleşmeye göre ayırmak zorunda oldukları yedek akçeler ile vergi karşılıkları düşüldükten sonra kalan kısmın yarısını geçmemesi, ana sözleşmelerinde hüküm bulunması ve genel kurul kararıyla ilgili yıla sınırlı olmak üzere yönetim kuruluna yetki verilmesi koşullarıyla temettü avansı dağıtılabilirler. Her ara dönemde verilecek temettü avansı bir önceki yıla ait bilanço kârının yarısını aşamaz. Önceki dönemde ödenen temettü avansları mahsup edilmeden ilave temettü avansı verilmesine ve temettü dağıtılmasına karar verilemez. Temettü avansı dağıtımına karar verilmesinde ve avansın ödenmesinde Türk Ticaret Kanununun, bu madde hükümlerine aykırı olan, bilanço ve gelir tablosunun kabulüne ve kârın dağıtılmasına ilişkin hükümleri uygulanmaz. Yönetim Kurulu üyeleri ve temsilcisi oldukları tüzel kişiler, şirket denetçileri, bağımsız denetim yapanlar ve bağlı oldukları gerçek ve tüzel kişiler, ara dönemler bilanço ve gelir tablolarının gerçeği aksettirmemesinden veya mevzuat ile muhasebe ilke ve kurallarına uygun olarak düzenlenmemiş olmasından doğan zararlar için şirkete, pay sahiplerine, şirket alacaklarına ve ayrıca doğrudan doğruya olmak üzere temettü avansının kararlaştırıldığı veya ödendiği bilanço yılı içinde pay senedi iktisap etmiş bulunan kişiler ile üçüncü kişilere karşı müteselsilen sorumludurlar. Hukukî sorumluluk doğuran hallerin varlığı halinde, pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri, denetçiler ve Kurul tarafından kararın ilânından itibaren otuz gün içinde, 12 nci maddenin altıncı fıkrasındaki esaslar çerçevesinde iptal davası açılabilir. Kurulun vergi ve diğer yasal yükümlülüklerin doğruluk incelemesi dahil bilanço ve gelir tablolarını denetleme ve düzeltme hakkı saklıdır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Halka açık anonim ortaklıkların sermaye artırımlarında, bedelsiz paylar artırım tarihindeki mevcut paylara dağıtılır.

Halka açık anonim ortaklıklar; yönetim, denetim veya sermaye bakımından dolaylı veya dolaysız olarak ilişkili bulunduğu diğer bir teşebbüs veya şahısla emsallerine göre bariz şekilde farklı fiyat, ücret ve bedel uygulamak gibi işlemlerde bulunarak kârını, mal varlığını azaltamaz.”

MADDE 6. — 2499 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kurul, biri başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurul, yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanır. Merkezi Ankara'dadır. Kurul, gerekli gördüğü yerlerde büro açabilir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

leşmede pay sahipleri için belirlenen birinci temettü ayrılmadıkça başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve yönetim kurulu üyeleri, memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, belirlenen birinci temettü ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılmaz.

Temettü hesap dönemi sonu itibariyle mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.

Halka açık anonim ortaklıklar, sermaye piyasası mevzuatına uygun olarak düzenlenmiş ve bağımsız denetimden geçmiş üçer aylık ara dönemler itibariyle hazırladıkları malî tablolarında yer alan kârlarından, kanunlara ve esas sözleşmeye göre ayırmak zorunda oldukları yedek akçeler ile vergi karşılıkları düşüldükten sonra kalan kısmın yarısını geçmemesi, ana sözleşmelerinde hüküm bulunması ve genel kurul kararıyla ilgili yıla sınırlı olmak üzere yönetim kuruluna yetki verilmesi koşullarıyla temettü avansı dağıtabilirler. Her ara dönemde verilecek temettü avansı bir önceki yıla ait bilanço kârının yarısını aşamaz. Önceki dönemde ödenen temettü avansları mahsup edilmeden ilave temettü avansı verilmesine ve temettü dağıtılmasına karar verilemez. Temettü avansı dağıtımına karar verilmesinde ve avansın ödenmesinde Türk Ticaret Kanununun, bilanço ve gelir tablosunun kabulüne ve kârın dağıtılmasına ilişkin olup, bu madde hükümüne aykırı olan hükümleri uygulanmaz. Yönetim kurulu üyeleri ve temsilcisi oldukları tüzel kişiler, şirket denetçileri, bağımsız denetimi yapanlar ve bağlı oldukları gerçek ve tüzel kişiler, ara dönemler bilanço ve gelir tablolarının gerçeği aksettirmemesinden veya mevzuat ile muhasebe ilke ve kurallarına uygun olarak düzenlenmemiş olmasından doğan zararlar için şirkete, pay sahiplerine, şirket alacaklılarına ve ayrıca doğrudan doğruya olmak üzere temettü avansının kararlaştırıldığı veya ödendiği bilanço yılı içinde pay senedi iktisap etmiş bulunan kişiler ile üçüncü kişilere karşı müteselsilen sorumludurlar. Hukukî sorumluluk doğuran hallerin varlığı halinde, pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri, denetçiler ve Kurul tarafından kararın ilânından itibaren otuz gün içinde, 12 nci maddenin altıncı fıkrasındaki esaslar çerçevesinde iptal davası açılabilir. Kurul, yasalardan kaynaklanan yükümlülüklerin doğruluk incelemesi dahil bilanço ve gelir tablolarını denetleme ve düzeltmeye yetkilidir. Vergi Usul Kanununun vergi incelemesine ilişkin hükümleri saklıdır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Halka açık anonim ortaklıkların sermaye artırımlarında, bedelsiz paylar artırım tarihindeki mevcut paylara dağıtılır.

Halka açık anonim ortaklıklar; yönetim, denetim veya sermaye bakımından dolaylı veya dolaysız olarak ilişkili bulunduğu diğer bir teşebbüs veya şahısla emsallerine göre bariz şekilde farklı fiyat, ücret ve bedel uygulamak gibi örtülü işlemlerde bulunarak kârını ve/veya mal varlığını azaltamaz.”

MADDE 6. — Sermaye Piyasası Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul

Madde 17. — Bu Kanunla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz idarî ve malî özerkliğe sahip Sermaye Piyasası Kurulu kurulmuştur.

Kurul, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurul, yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanır. Merkezi Ankara'dadır. Kurul gerekli gördüğü yerlerde büro açabilir.

İlgili Bakan Kurulun yıllık hesapları ile harcamalarına ilişkin işlemlerini denetler; denetleme sonuçlarıyla ilgili gerekli tedbirleri alır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 7. — 2499 sayılı Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul; ilgili Bakanlıkça gösterilecek altı aday arasından üç kişi; Adalet Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, T.C. Merkez Bankası ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğince gösterilecek ikişer adaydan birer kişi Bakanlar Kurulu tarafından seçilmek suretiyle yedi üyeden oluşur.

Bakanlar Kurulu, ilgili Bakanlığın adayları arasından seçilenlerden birisini başkan olarak görevlendirir. Başkan, görevde olmadığı durumlarda, Kurul işlemlerinin yürütülmesi için üyelerden birini vekil olarak görevlendirir.

Başkan ve üyelerin atanmaları Kararname ile olur. Bakanlıklar ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca gösterilecek adayların en az yarısının bütyelerinden olması şarttır.”

MADDE 8. — 2499 sayılı Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul Başkanlığı ve üyeliklerine atanacakların, en az 4 yıllık Yüksek Öğrenim Kurumlarından mezun olmuş ve finans, iktisat, maliye, hukuk, bankacılık, işletmecilik ve mühendislik dallarından birinde en az 10 yıllık tecrübe sahibi olmaları ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin, 1, 4, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları zorunludur.

Kurul Başkanı ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süresi bitenler yeniden seçilebilir. Başkan dışındaki üyelerin yarısı üç yılda bir yenilenir. Başkanlık ve üyelikler, görev süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde, boşalan yerlere 18 inci madde esasları dahilinde seçim ve atama yapılır. Bu halde atanan, yerine atandığı kimsenin süresini tamamlar. Başkanlığın boşalması durumunda ilgili Bakan, atama yapıncaya kadar, Başkan olarak üyelerinden birini vekâleten görevlendirir.

Atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri, durumlarının bu Kanunun 20 nci maddesine aykırı düştüğü veya kanunla verilen görevlerin yerine getirilmesinde kusur ve ihmalleri mahkeme kararıyla sabit olduğu takdirde, Kurul Başkanı ve üyeleri süreleri dolmadan Bakanlar Kurulunca görevden alınır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Denetim sonuçları ile bunlara ilişkin işlemler ve alınan tedbirleri gösterir bir rapor, Kurulun yıllık faaliyet raporu ile birlikte ilgili bakan tarafından Bakanlar Kuruluna sunulur.”

MADDE 7. – Sermaye Piyasası Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Başkan ve üyelerinin seçimi ve atanması

Madde 18. – Kurul, ilgili bakanlıkça önerilecek dört aday arasından iki, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından önerilecek ikişer aday arasından birer kişi olmak üzere, Bakanlar Kurulu Kararıyla atanacak yedi üyeden oluşur.

Bakanlar Kurulu, adaylardan birini Başkan olarak atar. Kurul, Başkanının teklifi ile üyelere birini ikinci başkan olarak seçer. İkinci Başkan izin, hastalık, yurtiçi ve yurtdışı görevlendirme, görevden alınma ve görevde bulunmadığı diğer hallerde Başkana vekâlet eder.”

MADDE 8. – Sermaye Piyasası Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Atanma şartları ve görev süreleri

Madde 19. – Kurul Başkanlığı ve üyeliklerine atanacakların

a) Hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletmecilik, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, mühendislik ve dengi dallarda en az 4 yıllık lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları, mühendislik dalında lisans düzeyinde eğitim yapmış olanların ise belirtilen alanlarda lisansüstü eğitim yapmış olmaları ve 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendininin, 1, 4, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları,

b) Malî piyasalar, ekonomi, maliye, işletme, sermaye piyasaları, bankacılık ve finans alanında veya bu alanlarla ilgili hukuk dallarında en az 12 yıllık deneyim sahibi uzman, denetçi, yönetici veya öğretim üyesi olmaları,

zorunludur.

Kurul Başkan ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süresi bitenler yeniden seçilebilir. Başkan dışındaki üyelerin üçte biri iki yılda bir yenilenir. Başkanlık ve üyelikler, görev süreleri dolmadan herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde, boşalan yerlere yukarıda belirtilen esaslar dahilinde iki ay içinde seçim ve atama yapılır. Bu şekilde atanmalar, yerine atandıkları kişinin sürelerini tamamlarlar. Başkan ve üyelerin hastalık, kaza ve sair nedenlerle geçici iş göremezliğe uğraması halinde altı aydan fazla sürmesi durumunda bunların üyelikleri düşer ve yerlerine iki ay içerisinde atama yapılır.

Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri veya durumlarının bu Kanunun 20 nci maddesine aykırı düştüğü tespit edilen; görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkumiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri, süreleri dolmadan Başbakanın onayı ile görevden alınır.”

MADDE 9. – Sermaye Piyasası Kanununun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yasaklar

Madde 20. – Kurul Başkan ve üyeleri, özel bir Kanuna dayanmadıkça resmî veya özel hiçbir görev alamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, ücret karşılığı konferans ve ders veremez, sınav ve benzeri görev alamaz, her türlü ticarî amaçlı ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Kurul Başkan ve üyeleri, göreve başlamadan önce maliki oldukları payları ve portföyünde hisse senedi bulunan yatırım fonlarının katılma belgelerini, üçüncü dereceye kadar kan ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 9. — 2499 sayılı Kanunun değişik 22 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen (j), (n), (r) ve (s) bentleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (c), (d), (g), (h), (i), (k), (l) bentleri değiştirilmiş ve maddeye son fıkraya eklenmiştir.

“c) Bu Kanuna tabi sermaye piyasası kurumlarının mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları genel olarak ya da faaliyet alanları veya kurumların türleri itibarıyla belirlemek, bu rasyoların yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek,”

“d Sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetine ve bu faaliyette bulunabileceklere ilişkin esasları belirlemek,”

“g) Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü iletişim araçları ile yapılan yayın, duyuru ve reklamları izlemek ve bunlardan yanıtıcı olduğu tespit edilenleri yasaklamak,”

“h) Bu Kanun hükümleri gereğince elde ettiği veya kendisine tevdi edilen mali tablo ve raporlar ile diğer belgeleri incelemek, gerekli gördüğü hususlar hakkında ihraççı ve kurum denetçilerinden veya bağımsız denetçilerden ayrıca rapor istemek, elde ettiği sonuçları değerlendirerek, Kanunda belirtilen gerekli tedbirleri almak,”

“i) Halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında genel hükümler çerçevesinde vekâleten oy kullanılmasına ilişkin esasları belirlemek ve bu ortaklıklarda yönetim kontrolünün el değiştirmesine yol açacak oranda vekâlet toplayan ya da pay iktisap edenlerin, diğer payları satın alma yükümlülüğüne ve azınlıktaki ortakların da kontrolü ele geçiren kişi veya gruba paylarını satma hakkına ilişkin düzenlemeleri yapmak,”

“j) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların niteliklerini, alım ve satım esaslarını, bu araçların işlem göreceği borsalar ve piyasalarda çalışacakların denetim, faaliyet ilke ve esasları ile yükümlülüklerini, teminatlar, takas ve saklama sistemi konularındaki esas ve usulleri düzenlemek,”

“k) Sermaye piyasası araçlarının geri alma veya satma taahhüdü ile alım ve satımını, ilgili sözleşmeleri ve bu sözleşmelere ilişkin piyasa işlem kurallarını düzenlemek ve bu işlemlerle ilgili faaliyet ilke ve esaslarını belirlemek,”

“l) Sermaye piyasası araçlarının ödünç alma ve verme işlemleri ile açığa satış işlemlerine ilişkin ilke ve esasları belirlemek ve Hazine Müsteşarlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşü alınmak suretiyle kredili sermaye piyasası aracı işlemleri ile ilgili düzenlemeler yapmak,”

“n) Sermaye piyasası araçlarının takası, saklanması ile sermaye piyasası kurumlarının ve sermaye piyasası araçlarının derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek,”

“r) Gayrimenkullerin değerlemesini yapabilecek ekspertiz kurumlarından sermaye piyasasında faaliyette bulunacaklara ilişkin şartları belirlemek ve bu şartlara uyan kuruluşları listeler halinde ilan etmek,”

“s) Sermaye piyasasında yatırım tavsiyelerinde bulunacak kişi ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek.”

“Kurul yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Düzenleyici işlem niteliğindeki yönetmelik ve tebliğler, Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulur. Özel nitelikli kararlardan kamuyu ilgilendirenler, Kurulun haftalık bülteni ile duyurulur.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ikinci dereceye kadar sıfır hısımları dışındakilere satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadır. 30 gün içinde bu hükme uygun hareket etmeyen tüyeler, tüyelikten çekilmiş sayılır. Kurul Başkan ve tüyeleri, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamazlar."

MADDE 10. - Sermaye Piyasası Kanununun değişik 22 nci maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptal edilen (j), (n), (r) ve (s) bentleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (c), (d), (g), (h), (i), (k), (l) bendleri değiştirilmiş, fıkraya (t), (u), (v) ve (y) bentleri ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"c) Bu Kanuna tabi sermaye piyasası kurumlarının malî bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları genel olarak ya da faaliyet alanları veya kurumların türleri itibarıyla belirlemek, bu rasyoların yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek,"

"d) Sermaye piyasasında, gerektiğinde elektronik ortamda dahil bağımsız denetim faaliyetine ilişkin esasları belirlemek; 1.6.1989 tarih ve 3568 sayılı Kanuna göre denetlemeye yetkili olanların sermaye piyasasında bağımsız denetleme faaliyetlerinde bulunacak kuruluşların kuruluş şartlarını ve çalışma esaslarını Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği ile istişarede bulunarak belirlemek ve bu şartları taşıyanları listeler halinde ilan etmek"

"g) Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü iletişim araçları ile yapılan yayın, duyuru ve reklamları izlemek ve bunlardan yanıltıcı olduğu tespit edilenleri yasaklamak ve gereği yapılmak üzere ilgili kuruluşlara bildirmek,"

"h) Bu Kanun hükümleri gereğince elde ettiği veya kendisine tevdi edilen malî tablo ve raporlar ile diğer belgeleri incelemek, gerekli gördüğü hususlar hakkında ihraççı ve kurum denetçilerinden veya bağımsız denetçilerden ayrıca rapor istemek, elde ettiği sonuçları değerlendirerek, Kanunda belirtilen gerekli tedbirleri almak,"

"i) Halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında genel hükümler çerçevesinde vekaleten oy kullanılmasına ilişkin esasları belirlemek ve bu ortaklıklarda yönetim kontrolünün el değiştirmesine yol açacak oranda vekâlet toplayan ya da pay iktisap edenlerin, diğer payları satın alma yükümlülüğüne ve azınlıktaki ortakların da kontrolü ele geçiren kişi veya gruba paylarını satma hakkına ilişkin düzenlemeleri yapmak,"

"j) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların niteliklerini, alım ve satım esaslarını, bu araçların işlem göreceği borsalar ve piyasalarda çalışacakların denetim, faaliyet, ilke ve esasları ile yükümlülüklerini, teminatlar, takas ve saklama sistemi konularındaki esas ve usulleri düzenlemek,"

"k) Sermaye piyasası araçlarının geri alma veya satma taahhüdü ile alım ve satımını, ilgili sözleşmeleri ve bu sözleşmelere ilişkin piyasa işlem kurallarını düzenlemek ve bu işlemlerde ilgili faaliyet ilke ve esaslarını belirlemek,"

"l) Sermaye piyasası araçlarının ödünç alma ve verme işlemleri ile açığa satış işlemlerine ilişkin ilke ve esasları belirlemek ve Hazine Müsteşarlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşü alınmak suretiyle kredili sermaye piyasası aracı işlemleri ile ilgili düzenlemeler yapmak,"

"n) Sermaye piyasası araçlarının takası, saklanması ile sermaye piyasası kurumlarının ve sermaye piyasası araçlarının derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek,"

"r) Gayrimenkullerin değerlemesini yapabilecek ekspertiz kurumlarından sermaye piyasasında faaliyette bulunacaklara ilişkin şartları belirlemek ve bu şartlara uyan kuruluşları listeler halinde ilan etmek,"

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 10. — 2499 sayılı Kanunun 27 nci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra üçüncü ve dördüncü fıkra olarak eklenmiş, üçüncü fıkrası beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiş ve dördüncü fıkrası da altıncı fıkra olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Emeklilik yönünden, Kurul Başkanı ve üyelerine Bakanlık Müsteşarı, Kurul Başkan Yardımcılarına Bakanlık Müsteşar Yardımcısı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı, diğer personele ise ifa ettikleri görevler itibarıyla Devlet Memurları Kanununa göre girebilecekleri sınıflardaki benzer görevler için belirlenmiş makam tazminatları uygulanır. Bu görevlerde geçirdikleri süreler 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Ek 68 inci maddesi uyarınca makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.”

“Genel ve katma bütçeli dairelerle döner sermayeli kuruluşlarda, kanunla kurulan fonlarda, belediyeler ve özel idarelerde, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait kuruluşlarda, iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarında ve bunlara bağlı ortaklıklar ve müesseselerde çalışanlar ile 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa tabi kimselerden Kurul Başkan ve üyeliklerine atanalar, Kurulda görev yaptıkları sürede ilgili kurundan maaşsız izinli sayılır. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler terfi ve emekliliklerinde de hesaba katılır. Derece ve her türlü sınıf terfileri başkaca bir işleme gerek duymaksızın süresinde yapılır.”

“Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak kaydıyla dördüncü ve beşinci fıkra hükümleri 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununa tabi kimseler hakkında da

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“s) Sermaye piyasasında medya ve elektronik ortam da dahil yatırım tavsiyelerinde bulunacak kişi ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek.”

“t) Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacaklar, bu maddenin (r) bendi kapsamında faaliyet gösterecek kişi ve kuruluşlar ile sermaye piyasası kurumlarının yönetici ve diğer çalışanlarının meslekî eğitimi, meslekî yeterliliği ve meslekî ehliyetlerini gösterir sertifika verilmesine ilişkin esasları belirlemek, bu amaçlarla merkez kurmak ve faaliyet esaslarını belirlemek”

“u) İnternet de dahil, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden gerçekleştirilen ihraç ve halka arzlar ile sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemlerini; genel hükümler çerçevesinde bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanım esaslarını düzenlemek ve denetlemek”

“v) Kanuna tabi anonim ortaklıkların genel kurullarında yönetim ve denetim kurulu üyelerinin seçimlerine ilişkin kararlarda her bir üyelik için kullanılacak oy hakkının, kısmen veya tamamen bir veya birkaç üyenin seçiminde birikimli olarak kullanılabilmesi yöntemine ilişkin düzenlemeleri yapmak”

“y) Yabancı ülkelerin sermaye piyasalarında düzenleme ve denetime yetkili muadili kuruluşlar ile sermaye piyasalarıyla ilgili her türlü işbirliği yapmak ve bilgi alışverişinde bulunmak”

“Kurul yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Düzenleyici işlem niteliğindeki yönetmelik ve tebliğler, Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulur. Özel nitelikli kararlardan kamuoyunu ilgilendirenler, Kurulun haftalık bülteni ile ilgili kişi ve kuruluşlara duyurulur.”

MADDE 11. – Sermaye Piyasası Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul, Başkan dahil en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve salt çoğunlukla karar verir.”

MADDE 12. – Sermaye Piyasası Kanununun 27 nci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra eklenmiş, üçüncü fıkrası beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiş ve dördüncü fıkrası metinden çıkarılmıştır.

“5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun uygulanmasında, emeklilik yönünden, Kurul Başkanına Bakanlık Müsteşarı, Kurul Üyelerine Bakanlık Müsteşar Yardımcısı, Kurul Başkan Yardımcılarına Bakanlık Genel Müdürü, Kurul Birinci Dereceli Daire Başkanlarına Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı ve kazanılmış hak aylıkları birinci derecede olmak kaydıyla Kurul Uzmanlarına Hazine Uzmanı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.”

Kurul Başkan ve üyeliklerine atanmaların Kurulda görev yaptıkları sürede eski görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa veya özel mevzuatla düzenlenmiş personel rejimine tabi olanlar Kuruldaki görevleri sona erdikten sonra, başvuruları halinde ilgili Bakan tarafından mükteseplerine uygun bir kadroya atanırlar. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

uygulanır. Kurul Başkan ve üyelerine atanarlardan üniversite öğretim üyesi olanların 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunundan doğan her türlü hakları saklıdır.”

MADDE 11. — 2499 Sayılı Kanunun değişik 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen (c) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (d) ve (f) bentleri değiştirilmiş, (f) bendinden sonra gelmek üzere (g) bendi eklenmiş ve Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen ikinci fıkrası yeniden düzenlenmiştir.

“e) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçlarının alım satımının yapılmasına aracılık,”

“d) Sermaye piyasası araçlarının geri alım veya satım taahhüdü ile alım satımı,”

“f) Portföy işletmeciliği ve yöneticiliği,”

“g) Diğer sermaye piyasası kurumlarının faaliyetleri”

“Aracılık, sermaye piyasası araçlarının 31 inci madde çerçevesinde yetkili kuruluşlar tarafından kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına alım satımıdır.”

MADDE 12. — 2499 sayılı Kanunun değişik 34 üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Aracı kuruluşların faaliyet şartları

Madde 34. — Aracı kuruluşların aracılık faaliyetlerine ilişkin esaslar Kurul tarafından düzenlenir. Kurul, her bir aracılık faaliyetinin ayrı kuruluşlar tarafından yapılmasına karar verebilir. Aracı kuruluşlar, Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, izin almak şartıyla, diğer sermaye piyasası faaliyetlerinde de bulunabilirler.

Borsada işlem yapacak aracı kuruluşların, ilgili borsadan borsa üyelik belgesi almaları zorunludur.

Aracı kurumların faaliyet ve merkez dışı örgütleri ile ilgili ilkeler Kurulca belirlenir. Aracı kurumların merkez dışı örgütlerine Kurulca izin verilir.

Aracı kurumların, işlemlerinin sermaye piyasası ilkelerine ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeteri kadar müfettiş çalıştırmaları zorunludur.

Aracı kuruluşların, sermaye piyasası faaliyetleri nedeniyle yatıracakları teminatların türü, miktarı, kullanım alanı ve şekli Kurulca belirlenir. Teminatlar rehnedilemez, haczedilemez, kullanılma amaçları dışında tasarruf edilemez, üçüncü kişilere devredilemez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13. — Sermaye Piyasası Kanununun 28 inci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Kurul Başkan ve üyelerinin aylık ücretleri, en yüksek Devlet memurunun her türlü ödemeler dahil ücretlerinin iki katını geçmemek üzere, ilgili Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir. Ayrıca, Kurul Başkan ve üyelerine yılda dört ikramiye ödenir. Ancak, bir yılda ödenecek ikramiyelerin yıllık toplamı, en yüksek Devlet memuruna bir yılda ödenecek ikramiyelerin toplam miktarını geçemez. En yüksek Devlet memuruna ödenenlerden Gelir Vergisine tabi olmayanlar bu Kanuna göre de Gelir Vergisine tabi tutulmazlar. Her ne ad altında olursa olsun, bunun dışında herhangi bir ödeme yapılmaz.

Kurul personelinin ücret ve diğer mali hakları Kurul üyeleri için tespit edilen miktarı geçmemek üzere belirlenir.

Kurul memurları ve sözleşme ile çalıştırılacak personelin kadroları ve ücretlerine ilişkin esaslar, Kurulun önerisi ve ilgili Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit olunur.

MADDE 14. — Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 30 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptal edilen (c) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (d) ve (f) bentleri değiştirilmiş, (f) bendinden sonra gelmek üzere (g) bendi eklenmiş ve Anayasa Mahkemesince iptal edilen ikinci fıkrası yeniden düzenlenmiştir.

"e) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların alım satımının yapılmasına aracılık,"

"d) Sermaye piyasası araçlarının geri alım veya satım taahhüdü ile alım satım,"

"f) Portföy işletmeciliği ve yöneticiliği,"

"g) Diğer sermaye piyasası kurumlarının faaliyetleridir."

"Aracılık, sermaye piyasası araçlarının 31 inci madde çerçevesinde yetkili Kuruluşlar tarafından kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına alım satımıdır."

MADDE 15.— Sermaye Piyasası Kanununun değişik 34 üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Aracı kuruluşların faaliyet şartları"

Madde 34. — Aracı Kuruluşların aracılık faaliyetlerine ilişkin esaslar Kurul tarafından düzenlenir. Kurul, her bir aracılık faaliyetinin ayrı Kuruluşlar tarafından yapılmasına ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir. Aracı Kuruluşlar, Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, izin almak şartıyla, diğer sermaye piyasası faaliyetlerinde de bulunabilirler.

Borsada işlem yapacak aracı Kuruluşların, ilgili borsada borsa üyelik belgesi almaları zorunludur.

Aracı kurumların faaliyet ve merkez dışı örgütleri ile ilgili ilkeler Kurulca belirlenir. Aracı kurumların merkez dışı örgütlerine Kurulca izin verilir.

Aracı kurumların, işlemlerinin sermaye piyasası ilkelerine ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeteri kadar müfettiş çalışmalarını zorunludur.

Aracı Kuruluşların, sermaye piyasası faaliyetleri nedeniyle yatacakları teminatların türü, miktarı, kullanım alanı ve şekli Kurulca belirlenir. Teminallar rehmedilemez, haczedilemez, kullanılma amaçları dışında tasarruf edilemez, üçüncü kişilere devredilemez.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sermaye piyasası kurumlarının pay devirlerinde Kuruldan izin alınması zorunludur. Bu fıkraya göre izin alınmadan yapılan devirler pay defterine kaydolunmaz. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacak yabancı kuruluşlara ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 13. — 2499 sayılı Kanunun değişik 36 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluşlarında ve sermaye artırımlarında, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde aynı sermaye konulabilir. Bu senetlerin halka arz esasları Kurulca düzenlenir. Aynı karşılığı çıkarılacak hisse senetlerinin devrinde Türk Ticaret Kanununun 404 üncü maddesi hükmü uygulanmaz.”

MADDE 14. — 2499 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Madde 39. — Diğer sermaye piyasası kurumları; kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen, sermaye piyasası araçlarının takas ve saklanması, derecelendirilmesi, ihraççıların ve sermaye piyasası kurumlarının denetlenmesi ile uğraşan kuruluşlar, yatırım danışmanlığı, portföy yönetimi gibi sermaye piyasası faaliyetlerini yerine getiren şirketlere, ortaklık ve kuruluşlara ait alacakları temellük ederek münhasıran bu Kanunun 13/A maddesinde belirlenen varlığa dayalı menkul kıymetleri ihraç etmek amacıyla kurulan genel finans ortaklıkları, risk sermayesi yatırım fonları, risk sermayesi yatırım ortaklıkları, vadeli işlemler aracılık şirketleri ve portföy saklama şirketleridir.”

MADDE 15. — 2499 sayılı Kanunun değişik 40 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 40. — Sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsalar, özel kanunlarında yazılı esaslar çerçevesinde teşkilatlanarak, menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının güven ve istikrar içinde, serbest rekabet şartları altında kolayca alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmekle yetkili olarak kurulan kamu tüzelkişiliğini haiz kurumlardır.

Münhasıran, ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile her türlü türev araçlardan oluşan sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği anonim şirket niteliğindeki borsalar, Kurulun önerisi üzerine ilgili Bakanın izni ile kurulur. Bu borsaların kuruluş, teşkilât, faaliyet, denetim, üyelik ilke ve esasları Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Ticaret borsası kotasına dahil tarım ürünlerine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin işlem göreceği borsaların kurulmasına ve bu borsalar hakkında bu fıkra kapsamındaki düzenlemelere ilişkin olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun görtüşü alınır.

Görevini kötüye kullanan yahut ihmal eden borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personeli Devlet memurları gibi cezalandırılır. Bu konudaki kovuşturmalar genel hükümlerine göre yürütülür.

Kurul, sermaye piyasası araçlarının alım ve satımının yapıldığı diğer teşkilatlanmış piyasaların kuruluşuna ve bunların güven, açıklık ve kararlılık içinde faaliyet göstermesinin sağlanmasına ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sermaye piyasası kurumlarının pay devirlerinde Kuruldan izin alınması zorunludur. Bu fıkra-ya göre izin alınmadan yapılan devirler pay defterine kaydolunmaz. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacak yabancı Kuruluşlara ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE 16. — Sermaye Piyasası Kanununun değişik 36 ncı maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluşlarında ve sermaye artırımlarında, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde aynı sermaye konulabilir. Aynı sermaye karşılığı çıkarılacak senetlerin halka arz esasları kurulca düzenlenir ve bunların devrinde Türk Ticaret Kanununun 404 üncü maddesi hükümlü uygulanmaz.”

MADDE 17. — Sermaye Piyasası Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Diğer sermaye piyasası kurumları

Madde 39. — Diğer sermaye piyasası kurumları; Kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen, sermaye piyasası araçlarının takas ve saklanması, derecelendirilmesi, iliracıların ve sermaye piyasası kurumlarının denetlenmesi ile uğraşan Kuruluşlar, yatırım danışmanlığı, portföy yönetimi gibi sermaye piyasası faaliyetlerini yerine getiren şirketler, varlık yönetimi şirketleri, ortaklık ve Kuruluşlara ait alacakları temellük ederek münhasıran bu Kanunun 13/A maddesinde belirlenen varlığa dayalı menkul kıymetleri ihraç etmek amacıyla Kurulan genel finans ortaklıkları, ipoteğe dayalı menkul kıymetler kuruluşu, risk sermayesi yatırım fonları, risk sermayesi yatırım ortaklıkları, vadeli işlemler aracılık şirketleri ve portföy saklama şirketleridir.”

MADDE 18. — Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde de-ğiştirilmiştir.

“Borsalar ve teşkilâtlanmış diğer piyasalar

Madde 40. — Sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsalar, özel kanunlarında yazılı esaslar çerçevesinde teşkilâtlanarak, menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının güven ve istikrar içinde, serbest rekabet şartları altında kolayca alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilân etmekle yetkili olarak kurulan kamu tüzelkişiliğini haiz kurumlardır.

Münhasıran, ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile her türlü türev araçlardan oluşan sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği tüzelkişiliğini haiz borsalar, Kurulun teklifi ve ilgili bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunun onayı ile kurulur. Bu borsaların kuruluş, teşkilât, faaliyet, denetim, üyelik ilke ve esasları ilgili bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. Bu borsalar anonim şirket niteliğinde kurulursa, yıllık kârlarının % 20'sinden fazlasını dağıtamazlar. Bu fıkra kapsamındaki sermaye piyasası araçları damga vergisinden muafır.

Borsaların malı, devlet malı hükmündedir. Borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personeli hakkında, Kanunun 25 inci maddesi hükmü uygulanır.

Kurul, sermaye piyasası araçlarının alım ve satımının yapıldığı diğer teşkilâtlanmış piyasaların kuruluşuna ve bunların güven, açıklık ve kararlılık içinde faaliyet göstermesinin sağlanmasına ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

Kurul, bu madde kapsamındaki borsaların, piyasaların ve diğer teşkilâtlanmış piyasaların izleme ve denetim merciidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kurul, bu madde kapsamındaki borsaların, piyasaların ve diğer teşkilatlanmış piyasaların izleme ve denetim merciidir.

Bu Kanuna göre kurulan Borsalar özel bütçe ile idare olunur. Bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçeleri ve personel kadroları yönetim kurullarının teklifi üzerine genel kurullarınca kesinleştirilir. Borsaların, kotasyon ücreti, tescil ücreti ve borsa payından oluşan gelirlerinin % 5'i Kurul bütçesine gelir kaydedilir."

MADDE 16. — 2499 sayılı Kanuna aşağıdaki 40/B maddesi eklenmiştir.

"Türkiye sermaye piyasası aracı kuruluşları birliği

MADDE 40/B. — Türkiye'de sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya bu Kanunla yetkili kılınmış kuruluşlar, tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine üye olmak için başvurmak zorundadır. Bunun için ilgili kuruluş, aracı kuruluş niteliğini kazandığı andan itibaren üç ay içinde gerekli başvuruyu yapmakla yükümlüdür. Anılan yükümlülüğe uymayan kuruluşların aracılık faaliyetleri Kurulca durdurulur.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere araştırmalar yapmak, Birlik üyelerinin dayanışma ve sermaye piyasasının gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarına yönelik meslek kurullarını oluşturmak, haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almak, kendisine mevzuatla bırakılan veya Kurulca belirlenen konularda düzenlemeler yapmak, yürütmek, denetlemek; Birlik statüsünde öngörülen disiplin cezalarını vermek amacıyla ilgili hususlarda üye kuruluşları temsilen ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak; meslekî gelişmeleri, idarî ve yasal düzenlemeleri izleyerek, bu konuda üyeleri aydınlatmakla görevli ve yetkilidir.

Birlik, alacağı kararlarda ve yapacağı düzenlemelerde, bu Kanuna, Kurul yönetmelik, tebliğ ve kararlarına, sermaye piyasaları ile ilgili diğer mevzuata uymakla yükümlüdür."

MADDE 17. — 2499 sayılı Kanuna aşağıdaki 40/C maddesi eklenmiştir.

"Birliğin organları ve statüsü

MADDE 40/C. — Birliğin zorunlu organları, genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kuruldur. Statüde düzenlenmek kaydıyla, başka organlar ihdas edebilir.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin organlarının seçimi, Birlik üyeleri tarafından bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir.

Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az on beş gün önce, seçimlere katılacak Birlik üyelerini ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek Seçim Kurulu Başkanı hâkime tevdi edilir. Hâkim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar, bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip, sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki iş günü içerisinde seçimlere yapılacak her türlü itiraz hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu Kanuna göre kurulan borsalar özel bütçe ile idare olunur. Bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçeleri ve personel kadroları yönetim kurullarının teklifi üzerine genel kurullarınca kesinleştirilir. Borsaların, kotasyon ücreti, tescil ücreti ve borsa payından oluşan gelirlerinin % 5'i Kurul bütçesine gelir olarak kaydedilir. Bu oranı Kurulun talebi üzerine, % 10'a kadar artırmaya, borsaların türleri ve gelişmişlik düzeyleri itibariyle daha düşük oranda pay ayrılmasına veya hiç pay ayrılmamasına ilgili bakan karar verebilir. Ancak bu maddeye göre Kurula gelir kaydedilecek tutar, borsaların yıllık gelir-gider farkının ve anonim ortaklık niteliğini haiz borsaların yıllık net kârının % 10'unu aşamaz. Bu maddeye göre yapılacak ödemelerin, gelirin tahakkuk ettiği yılı izleyen takvim yılının en geç dördüncü ayının sonuna kadar yapılması zorunludur."

MADDE 19. — Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki 40/B maddesi eklenmiştir.

"Türkiye sermaye piyasası aracı kuruluşları birliği"

MADDE 40/B. — Türkiye'de sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya bu Kanunla yetkili kılınmış Kuruluşlar, özneliği haiz kamu kurumu niteliğinde bir meslek Kuruluşu olan Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine üye olmak için başvurmak zorundadırlar. Bunun için ilgili Kuruluş, aracı Kuruluş niteliğini kazandığı andan itibaren üç ay içinde gerekli başvuruyu yapmakla yükümlüdür. Anılan yükümlülüğe uymayan Kuruluşların aracılık faaliyetleri Kurulca durdurulur.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere araştırmalar yapmak, Birlik üyelerinin dayanışma ve sermaye piyasasının gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarına yönelik meslek kurallarını oluşturmak, haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almak, kendisine mevzuatla bırakılan veya Kurulca belirlenen konularda düzenlemeler yapmak, yürütmek, denetlemek; Birlik statüsünde öngörülen disiplin cezalarını vermek amacıyla ilgili hususlarda üye Kuruluşları temsilen ilgili Kuruluşlarla işbirliği yapmak; mesleki gelişmeleri, idari ve yasal düzenlemeleri izleyerek, bu konuda üyeleri aydınlatmakla görevli ve yetkilidir.

Birlik, alacağı kararlarda ve yapacağı düzenlemelerde, bu Kanuna, Kurul yönetmelik, tebliğ ve kararlarına, sermaye piyasaları ile ilgili diğer mevzuata uymakla yükümlüdür."

MADDE 20.— Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki 40/C maddesi eklenmiştir.

"Birliğin organları ve statüsü"

MADDE 40/C. — Birliğin zorunlu organları, genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kuruldur.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin organlarının seçimi, Birlik üyeleri tarafından bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir.

Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az on beş gün önce, seçimlere katılacak Birlik üyelerini ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek Seçim Kurulu Başkanı hâkime tevdi edilir. Hâkim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar, bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip, sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki iş günü içerisinde seçimlere yapılacak her türlü itiraz hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Birliğin organları, gelirleri, giderleri ve çalışma esasları, üyeliğe kabul, üyelikten geçici ve sürekli çıkarma esasları, Kurulun önerisi ve ilgili Bakanlığın uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan statüsünde düzenlenir. Birlik, statünün yürürlüğe girmesiyle tüzel kişilik kazanır. Kurul, Birliğin talebi üzerine ya da resen gerekli görülen hallerde, Birliğin görüşünü alarak, statüde değişiklik yapılmasını ilgili Bakanlığa teklif edebilir. Statü, bu teklifin ilgili Bakanlıkça uygun görülmesi ve Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilebilir.

Üyeler, Birlik Statüsünde ve Birlikçe alınacak kararlara uymak zorundadırlar.

Birliğin her türlü işlem ve hesapları Kurul tarafından denetlenir. Üyeliğe kabul başvurusunun reddi, üyelikten geçici ve sürekli çıkarmaya ilişkin olarak Birliğin yetkili organınca alınan karara karşı, kararın ilgililiye tebliğini izleyen on iş günü içerisinde kurul nezdinde itiraz edilebilir. İtiraza ilişkin olarak Kurulca verilecek kararlar kesindir.”

MADDE 18. — 2499 sayılı Kanunun değişik 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 45. — Bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin denetimi Kurul uzman ve uzman yardımcılar tarafından yapılır.

Kurulca görevlendirilen Kurul uzman ve uzman yardımcılar; ihraççılar, sermaye piyasası kurumları, bunların iştirak ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili görecekleri bilgileri istemeye, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini, bilgi ihtiva eden sair vasıtalarını incelemeye ve bunların örneklerini almaya, işlem ve hesaplarını denetlemeye, ilgililerden ifade ve yazılı bilgi almaya, gerekli tutanakları düzenlemeye yetkili olup, ilgililer de istenilen bilgi, belge, defter ve sair vasıtaların örneklerini vermek, ifade vermek ve tutanakları imzalamakla yükümlüdürler.

Birinci ve ikinci fıkra hükümleri çerçevesinde kendilerinden bilgi istenilen gerçek ve tüzel kişiler özel kanunlarda yazılı gizlilik ve sır saklama hükümlerini ileri sürerek bilgi vermektan imtina edemezler.

Denetimle görevlendirilenler tarafından istenecek defter, evrak, dosya, kayıt ve diğer belgelerin ibraz veya teslim edilmemesi halinde, ikinci fıkrada sayılan kişi ve kurumlar nezdinde arama yapılabilir. Arama, denetime yetkili olanların buna ihtiyaç duyması ve gerekçeli bir yazı ile arama kararı vermeye yetkili sulh hukuk hâkiminden talepte bulunması üzerine, sulh hukuk hâkiminin istenilen yerlerde arama yapılmasına karar vermesi halinde yapılabilir.

Aramada bulunan ve incelenmesince lüzum görülen defterler ve belgeler ayrıntılı bir tutanakla tespit olunur ve yerinde incelemenin mümkün olmadığı hallerde, muhafaza altına alınarak inceleme yapanın çalıştığı yere sevk edilir. Arama sonucunda alınan defter ve belgeler üzerindeki inceleme ne geç üç ay içinde sonuçlandırılarak bir tutanakla sahibine geri verilir.

Bu madde uyarınca yapılacak tebligatlara, Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 19. — 2499 sayılı Kanunun değişik 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilen (c), (g), (h), (i) ve (j) bentleri ile ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraya hükümleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, birinci fıkranın (a) ve (f) bentleri değiştirilmiş, bu fıkraya (k) bendi ve maddeye iki fıkra eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Birliğin organları, gelirleri, giderleri ve çalışma esasları, üyeliğe kabul, üyelikten geçici ve sürekli çıkarma esasları, kurulun önerisi ve ilgili Bakanlığın uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan statüsünde düzenlenir. Birlik, statünün yürürlüğe girmesiyle tüzelkişilik kazanır. Kurul, Birliğin talebi üzerine ya da resen gerekli görülen hallerde, Birliğin görüşünü alarak, statüde değişiklik yapılmasını ilgili Bakanlığa teklif edebilir. Statü, bu teklifin ilgili Bakanlıkça uygun görülmesi ve Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilebilir. Birlik ödentileri, statüde belirlenen süre içinde ödenmediği takdirde, birlik tarafından icra yoluyla tahsil olunur. Birlik ödentilerinin ödenmesine dair kararlar 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı resmî belge niteliğindedir.

Üyeler, Birlik Statüsüne ve Birlikçe alınacak kararlara uymak zorundadırlar.

Birliğin her türlü işlem ve hesapları kurul tarafından denetlenir. Üyeliğe kabul başvurusunun reddi, üyelikten geçici ve sürekli çıkarmaya ilişkin olarak Birliğin yetkili organınca alınan karara karşı, kararın ilgiliye tebliğini izleyen on iş günü içerisinde kurul nezdinde itiraz edilebilir. İtiraza ilişkin olarak kurulca verilecek kararlar kesindir.”

MADDE 21.— Sermaye Piyasası Kanununun değişik 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Denetime yetkililer

Madde 45. — Bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin denetimi kurul uzman ve uzman yardımcıları tarafından yapılır.

Kurulca görevlendirilen kurul uzman ve uzman yardımcıları; ihraççılar, sermaye piyasası kurumları, bunların iştirak ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzelkişilerden bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili görecekları bilgileri istemeye, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini ve sair bilgi ihtiva eden vasıtalarını incelemeye ve bunların örneklerini almaya, işlem ve hesaplarını denetlemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya, gerekli tutanakları düzenlemeye yetkili olup, ilgililer de istenilen bilgi, belge, defter ve sair vasıtaların örneklerini vermek, yazılı ve sözlü bilgi vermek ve tutanakları imzalamakla yükümlüdürler.

Birinci ve ikinci fıkraya hükümleri çerçevesinde kendilerinden bilgi istenilen gerçek ve tüzelkişiler özel kanunlarda yazılı gizlilik ve sır saklama hükümlerini ileri sürerek bilgi vermekten imtina edemezler.

Denetimle görevlendirilen uzmanlar tarafından istenecek defter, evrak, dosya, kayıt ve diğer belgelerin ibraz veya teslim edilmemesi halinde, ihraççılar, sermaye piyasası kurumları, bunların iştirak ve kuruluşları nezdinde arama yapılabilir. Arama, kurulun gerekçeli bir yazı ile arama kararı vermeye yetkili sulh hâkiminden talepte bulunması üzerine, sulh ceza hâkiminin istenilen yerlerde arama yapılmasına karar vermesi halinde yapılabilir. Aramada bulunan ve incelenmesine lüzum görülen defterler ve belgeler ayrıntılı bir tutanakla tespit olunur ve yerinde incelemenin mümkün olmadığı hallerde, muhafaza altına alınarak inceleme yapanın çalıştığı yere sevk edilir. Arama sonucunda alınan defter ve belgeler üzerindeki incelemeler en geç üç ay içinde sonuçlandırılarak bir tutanakla sahibine geri verilir.

Bu madde uyarınca yapılacak tebligatlara, Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 22. — Sermaye Piyasası Kanununun değişik 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptal edilen (c), (g), (h), (i) ve (j) bendleri ile ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraya hükümleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, birinci fıkranın (a) ve (f) bendleri değiştirilmiş, bu fıkraya (k) bendi ve maddenin sonuna iki fıkraya eklenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

"a) Kurula kayıt yükümlülüğü yerine getirilmeksizin yapılmış ihraç, halka arz ve satış işlemleriyle, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin durdurulması için gerekli her türlü tedbiri almaya; kayıt yükümlülüğüne uyulmaksızın yapılan halka arz ve satış sonucu satılan kısmın karşılığı ve satışı yapılacak senetler için her türlü teminattan muaf olarak ihtiyatı tedbir ve ihtiyatı haciz istemeye, tedbir ve haciz tarihinden itibaren üç ay içinde dava açmaya veya takip yapmaya; her türlü hukukî ve cezaî sorumluluk saklı kalmak kaydıyla, izinsiz sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin doğurduğu sonuçların iptali için tespit tarihlerinden itibaren üç ay, vukuu tarihlerinden itibaren bir yıl içinde dava açmaya."

"c) Bu Kanuna tabi anonim ortaklık ve sermaye piyasası kurumlarının, kanuna, esas sözleşme hükümlerine veya işletme maksat ve mevzuuna aykırı görülen durum ve işlemleri ile sermayenin azalmasına veya kaybına yol açan işlemlerinin hukuka aykırılığının tespiti veya iptali için dava açmaya, Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla ilgililerden aykırılıkların giderilmesi için tedbir alınmasını ve öngörülen işlemleri yapmasını istemeye ve gerektiğinde bu halleri ilgili mercilere intikal ettirmeye,"

"f) Denetimle görevlendirilenler tarafından istenecek defter, evrak, dosya, kayıt ve bilgi ihtiva eden diğer vasıtaların ibraz veya teslim edilmemesi halinde, gerektiğinde mahkemeye başvurarak, bunların ibraz veya tesliminin sağlanmasını talep etmeye,"

"g) Sermaye piyasası kurumlarının mevzuat, esas sözleşme ve içtüzük hükümlerine aykırı faaliyetlerinin tespit edilmesi halinde, ilgililerden aykırılıkların giderilmesi ve kanuna, işletme amaç ve ilkelerine uygunluğun sağlanmasını istemeye; aykırılıkta sorumluluğu tespit edilen kurum görevlilerinin, haklarında kovuşturmaya geçildikten sonra yargılama sonuçlanıncaya kadar imza yetkilerini smurlandırmaya veya kaldırmaya; aykırılıkların giderilmemesi veya giderilemeyecek aykırılıkların tespit edilmesi durumunda, gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu kurumların faaliyetlerini geçici veya sürekli olarak durdurmaya ve yetkilerini kaldırmaya,"

"h) Sermaye piyasası kurumlarının, mali yapılarının ciddi surette zayıflamakta olduğunun tespiti halinde; verilecek uygun süre içinde, mali durumlarının güçlendirilmesini istemeye; kurum görevlilerinin imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya; verilen bu süre içinde, bu kurumlar tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması halinde veya mali durumlarının taahhütlerini karşılamayacak kadar zayıflamış olduğunun tespiti halinde her türlü tedbiri almaya, herhangi bir süre vermeksizin kurumların faaliyetlerini geçici olarak durdurmaya veya sürekli olarak durdurarak yetkilerini kaldırmaya; bu tedbirlerden netice alınmadığı takdirde tedricî tasfiyelerine karar vermeye ve tasfiyenin bitmesini takiben gerektiğinde veya tedricî tasfiyeye gitmeksizin doğrudan iflaslarını istemeye,"

"i) Kanunun 47 nci madde (A) bendi hükmünde sayılan fiillere doğrudan ya da dolaylı olarak iştirak ettikleri kurulca tespit edilen gerçek veya tüzelkişilerin, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapmalarının önlenmesini teminen gerekli tedbirleri almaya,"

"j) Gerek görülen hallerde, halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarına, sermaye piyasası mevzuatı ile ilgili konularda ortakları aydınlatmak üzere, oy hakkı bulunmaksızın bir temsilci göndermeye,"

"k) Sermaye piyasası kurumlarının (h) bendi hükmü uyarınca, tedricî tasfiyeye girmesi veya iflası halinde, kurulca sorumlulukları tespit edilen; % 10'undan fazla paya sahip ortaklarının, görevden ayrılmış olan veya halen görevde bulunan yönetim kurulu başkan ve üyelerinin ve imzaya yetkili yöneticileri ile yatırım fonu yöneticilerinin şahsen iflaslarını istemeye,"

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“a) Kurula kayıt yükümlülüğü yerine getirilmeksizin yapılmış ihraç, halka arz ve satış işlemleriyle, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin durdurulması için gerekli her türlü tedbiri almaya; kayıt yükümlülüğüne uyulmaksızın yapılan halka arz ve satış sonucu satılan kısmın karşılığı ve satışı yapılacak senetler için her türlü teminattan muaf olarak ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz istemeye, tedbir ve haciz tarihinden itibaren altı ay içinde dava açmaya veya takip yapmaya; her türlü hukukî ve cezaf sorumluluk saklı kalmak kaydıyla, izinsiz sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin doğurduğu sonuçların iptali için tespit tarihlerinden itibaren üç ay, vukuu tarihlerinden itibaren bir yıl içinde dava açmaya.”

“c) Bu Kanuna tabi anonim ortaklık ve sermaye piyasası kurumlarının, kanuna, esas sözleşme hükümlerine veya işletme maksat ve mevzuuna aykırı görülen durum ve işlemleri ile sermayenin azalmasına veya kaybına yol açan işlemlerinin hukuka aykırılığının tespiti veya iptali için dava açmaya, Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla ilgililerden aykırılıkların giderilmesi için tedbir almasını ve öngörülen işlemleri yapmasını istemeye ve gerektiğinde bu halleri ilgili mercilere intikal ettirmeye,”

“f) Denetimle görevlendirilenler tarafından istenecek defter, evrak, dosya, kayıt ve bilgi ihtiva eden diğer vasıtaların ibraz veya teslim edilmemesi halinde, gerektiğinde mahkemeye başvurarak, bunların ibraz veya tesliminin sağlanmasını talep etmeye,”

“g) Sermaye piyasası kurumlarının mevzuat, esas sözleşme ve içtüzük hükümlerine aykırı faaliyetlerinin tespit edilmesi halinde, ilgililerden aykırılıkların giderilmesi ve kanuna, işletme amaç ve ilkelerine uygunluğun sağlanmasını istemeye; aykırılıkta sorumluluğu tespit edilen kurum görevlilerinin, haklarında kovuşturmaya geçildikten sonra yargılama sonuçlanıncaya kadar imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya; aykırılıkların giderilmemesi veya giderilemeyecek aykırılıkların tespit edilmesi durumunda, gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu kurumların faaliyetlerini geçici veya sürekli olarak durdurmaya ve yetkilerini kaldırmaya,”

“h) Sermaye piyasası kurumlarının, malî yapılarının ciddi surette zayıflamakta olduğunun tespiti halinde; verilecek uygun süre içinde, malî durumlarının güçlendirilmesini istemeye; kurum görevlilerinin imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya; verilen bu süre içinde, bu kurumlar tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması halinde veya malî durumlarının taahhütlerini karşılamayacak kadar zayıflamış olduğunun tespiti halinde gerekli tedbirleri almaya, herhangi bir süre vermeksizin kurumların faaliyetlerini geçici olarak durdurmaya veya sürekli olarak durdurarak yetkilerini kaldırmaya; bu tedbirlerden netice alınmadığı takdirde tedricî tasfiyelerine karar veremeye ve tasfiyenin bitmesini takiben gerektiğinde veya tedricî tasfiyeye gitmeksizin doğrudan iflaslarını istemeye,”

“i) Kanunun 47'nci madde (A) bendi hükmünde sayılan fiillere doğrudan ya da dolaylı olarak iştirak ettikleri kurulca tespit edilen gerçek veya tüzelkişilerin, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapmalarının önlenmesini teminen gerekli tedbirleri almaya,”

“j) Gerek görülen hallerde, halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarına, oy hakkı bulunmaksızın bir gözlemci göndermeye,”

“k) Sermaye piyasası kurumlarının (h) bendi hükmü uyarınca, tedricî tasfiyeye girmesi veya iflası durumlarında, kurulca sorumlulukları tespit edilmiş bulunmak kaydıyla; % 10'undan fazla paya sahip ortaklarının, görevden ayrılmış olan veya halen görevde bulunan yönetim kurulu

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Yetkileri sürekli olarak kaldırılan sermaye piyasası kurumlarının mal varlıkları, yetkinin kaldırılmasına ilişkin kurul kararının alındığı tarihten itibaren tedricî tasfiye işlemlerinin tamamlandığı ilan edilinceye; tedricî tasfiyeyi takiben veya doğrudan iflas talebinde bulunulması halinde, iflas talebinin mahkemece esastan karara bağlanmasına kadar, tedricî tasfiye çerçevesinde Yatırımcıları Koruma Fonu ve kurul tarafından yapılacak işlemler hariç, üçüncü kişilere devredilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, haczedilemez, başlamış tüm icra takipleri de kendiliğinden durur.”

“Sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunduğu, yetki belgeleri iptal olunduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan ve reklamlarında, sermaye piyasasında faaliyette buldukları itibarıyla yaratacak kelime veya ibare kullanıldığıнын tespiti halinde sorumlular hakkında cezai kovuşturma yapılmakla birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, kurulun talebi (üzerine mahallin en büyük mülkî amirlerince bunların işyerleri geçici olarak kapatılabileceği ve ilan ve reklamları durdurulabileceği gibi, kanuna aykırı belgelerle, ilan ve reklamları toplatılabilir.”

“Bu maddenin birinci fıkrasının (g) ve (h) bentleri uyarınca yetkileri kaldırılan görevliler, haklarındaki yargılama sonuçlanıncaya kadar kurulun izni olmadıkça hiçbir halka açık anonim ortaklık ve sermaye piyasası kurumunda imzaya yetkili personel olarak çalıştırılmazlar.”

“Bu maddenin birinci fıkrasının (h) bendine göre faaliyetleri geçici olarak durdurulan sermaye piyasası kurumlarının mal varlığı hakkında da, kurulca geçici durdurma kararı verildiği tarihten, tekrar faaliyete geçme izni verilmesi tarihine kadar ikinci fıkra hükmü uygulanır.”

“Bu madde kapsamında kurul tarafından açılacak davalarda ve yapılacak takiplerde kurul, her türlü teminat ve harçtan muaftır.”

MADDE 20. – 2499 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/A maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Yatırımcıları koruma fonu

Madde 46/A. – Hakkındaki tedricî tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kurumların ve Bankalar Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla faaliyetleri durdurulan bu Kanunun 50 nci maddesi (a) bendi hükmü kapsamındaki bankaların, yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülüklerini ve bu Kanunun 46/B maddesinde düzenlenen görevleri bu Kanunda öngörülen esaslara göre yerine getirmek ve tasfiye giderlerini karşılamak amacıyla tüzel kişiliği haiz Yatırımcıları Koruma Fonu kurulmuştur. Bütün aracı kuruluşlar, bu Fona katılmak zorundadır.

Fon, sermaye piyasası araçlarının kaydını tutmakla görevli merkez tarafından idare ve temsil olunur. Fonun yönetim ve çalışma esasları kurulca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Kurul, fonun hesap ve işlemlerini inceleme ve denetlemeye, bu hususta fondan her türlü bilgiyi istemeye yetkilidir. Kurul, inceleme ve denetim sonuçlarına göre, gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini fondan isteyebilir ve gerektiğinde, fonun yönetiminin kurula devredilmesini ilgili bakandan talep eder. İlgili bakan, fon yönetiminin geçici veya sürekli olarak devrine karar vermeye yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

başkan ve üyelerinin ve imzaya yetkili yöneticileri ile yatırım fonu yöneticilerinin şahsen iflaslarını istemeye,”

yetkilidir.”

“Yetkileri sürekli olarak kaldırılan sermaye piyasası kurumlarının malvarlıkları, yetkinin kaldırılmasına ilişkin kurul kararının alındığı tarihten itibaren tedricî tasfiye işlemlerinin tamamlandığı ilân edilinceye; tedricî tasfiyeyi takiben veya doğrudan iflas talebinde bulunulması halinde, iflas talebinin mahkemece esastan karara bağlanmasına kadar, tedricî tasfiye çerçevesinde Yatırımcıları Koruma Fonu ve Kurul tarafından yapılacak işlemler hariç, üçüncü kişilere devredilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, haczedilemez, başlamış tüm icra takipleri de kendiliğinden durur.”

“Sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunduğu, yetki belgeleri iptal olduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilân ve reklamlarında, sermaye piyasasında faaliyette buldukları intibamı yaratacak kelime veya ibare kullanıldığının tespiti halinde sorumlular hakkında cezaî kovuşturma yapılmakla birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, kurulun talebi üzerine en büyük mülkî amirlerce bunların işyerleri geçici olarak kapatılabileceği ve ilân ve reklamları durdurulabileceği gibi, kanuna aykırı belgelerle, ilân ve reklamları toplatılabilir.”

“Bu maddenin birinci fıkrasının (g) ve (h) bendleri uyarınca yetkileri kaldırılan görevliler, haklarındaki yargılama sonuçlanıncaya kadar kurulun izni olmadıkça hiçbir sermaye piyasası kurumunda imzaya yetkili personel olarak çalıştırılmazlar.”

“Bu maddenin birinci fıkrasının (h) bendine göre faaliyetleri geçici olarak durdurulan sermaye piyasası kurumlarının malvarlığı hakkında da, kurulca geçici durdurma kararı verildiği tarihten, tekrar faaliyete geçme izni verilmesi tarihine kadar ikinci fıkra hükmü uygulanır.”

“Bu madde kapsamında kurul tarafından açılacak davalarda ve yapılacak takiplerde kurul, her türlü teminat ve harçtan muaftır.”

MADDE 23. – Sermaye Piyasası Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/A maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Yatırımcıları koruma fonu

Madde 46/A.- Hakkında tedricî tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kurumların ve Bankalar Kanunu hükümler saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla faaliyetleri durdurulan bu Kanunun 50 nci maddesi (a) bendi hükmü kapsamındaki bankaların, yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülüklerini ve bu Kanunun 46/B maddesinde düzenlenen görevleri bu Kanunda öngörülen esaslara göre yerine getirmek ve tasfiye giderlerini karşılamak amacıyla tüzel kişiliği haiz Yatırımcıları Koruma Fonu kurulmuştur. Bütün aracı kuruluşlar, bu fona katılmak zorundadır.

Fon, sermaye piyasası araçlarının kaydını tutmakla görevli Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafından idare ve temsil olunur. Fonun yönetim ve çalışma esasları kurulca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Kurul, Fonun hesap ve işlemlerini inceleme ve denetlemeye, bu hususta fondan her türlü bilgiyi istemeye yetkilidir. Kurul, inceleme ve denetim sonuçlarına göre, gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini fondan isteyebilir ve gerektiğinde, fonun yönetiminin kurula devredilmesini ilgili Bakandan talep eder. İlgili Bakan, fon yönetiminin geçici veya sürekli olarak devrine karar vermeye yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

Fon, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir. Fonun gelirleri ve işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Fonun gelirleri,

- a) Aracı kuruluşların yatıracağı yıllık ödentiler,
- b) Kurul, menkul kıymetlerin işlem gördüğü borsalar ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından verilen idarî para cezaları,
- c) Tutarı kurul tarafından belirlenen ek ödentiler,
- d) Fon varlığının getirisi
- e) Diğer gelirlerden, oluşur.

Yukarıdaki (a) bendindeki ödentinin, ilgili yılı izleyen yılın ikinci ayı sonuna kadar, ek ödentilerin kurulca belirlenecek sürede fon hesabına yatırılması zorunludur. Bu süre içerisinde yatırılmayan ödentilere her ay için bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü Tüketici Fiyat Endeksindeki artışın üç katını aşmamak kaydıyla kurulca belirlenecek oranda gecikme faizi uygulanır.

Fona aracı kuruluşlarca yatırılacak yıllık ödentilerin tutarı, yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarının onbindebirini aşmayacak şekilde kurulca belirlenir. Kurul bu azamî sınırı aşmamak kaydıyla; aracı kuruluşların türü ve risk durumları itibarıyla ayrı ayrı belirleyeceği oranlar üzerinden ödeme yapılmasını istemeye yetkilidir.

Fon varlığı ihtiyacı karşılamaya yetmediği takdirde, aracı kuruluşlardan, daha sonraki yıllarda yapacakları ödentilere mahsuben, bir önceki yıldaki hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarının onbindebirine kadar ek ödenti alınabilir. Aracı kuruluşlardan alınan bu ödentinin ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalması halinde, bakiye kısım için İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından fona avans verilir.

Fon varlığı rehnedilemez, teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından hacedilemez.

Fon varlığının kullanış şekil ve esasları, ek ödentilerin mahsup ve avansın geri ödeme koşulları ile diğer konular kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 21. — 2499 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/B maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Tedricî Tasfiye

Madde 46/B. — Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca yetkileri kaldırılan aracı kurumların tedricî tasfiyelerine kurulca karar verilebilir. Bu kurumların tasfiye işlemleri Yatırımcıları Koruma Fonu tarafından yürütülür.

Tedricî tasfiyenin amacı, aracı kurumların mal varlığı için niteliğine göre aynen veya nakte çevirmek suretiyle elde edilen bedeli tahsis ederek, kanun çerçevesinde yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri nedeniyle müşterilerine karşı olan nakit ödeme ve sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini tasfiye etmektir. Tedricî tasfiye karar ve işlemlerinde Türk Ticaret Kanunu, İcra ve İflas Kanunu ve diğer mevzuatın tasfiye ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Aracı kurumların tedricî tasfiyelerinin uygulama usul ve esasları, kurulca hazırlanan bir yönetmelikte gösterilir.

Tedricî tasfiye kararı verildikten sonra, aracı kurumun yasal organlarının görev ve yetkileri, tasfiye sonuçlanmaya kadar fon tarafından yerine getirilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Fon, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile vize ve tescil açısından 1050 sayılı Muhasebe-f Umu-miye Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi değildir. Fon, Sayıştay tarafından denetlenir. Fon'un gelirleri ve işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Fonun gelirleri,

- a) Aracı kuruluşların yatıracağı yıllık ödentiler,
- b) Kurul, menkul kıymetlerin işlem gördüğü borsalar ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Ku-luşları Birliği tarafından verilen idari para cezaları,
- c) Tutan kurul tarafından belirlenen geçici ödentiler,
- d) Fon varlığının getirisi,
- e) Diğer gelirlerden, oluşur.

Yukarıdaki (a) bendindeki ödentinin, ilgili yılı izleyen yılın ikinci ayı sonuna kadar, geçici ödentilerin Kurulca belirlenecek sürede fon hesabına yatırılması zorunludur. Bu süre içerisinde ya-tırılmayan ödentilere her ay için bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü Tüketici Fiyat En-deksindeki artışın üç katını aşmamak kaydıyla kurulca belirlenecek oranda gecikme faizi uygula-nır.

Fona aracı kuruluşlarca yatırılacak yıllık ödentilerin tutarı, yıllık hisse senedi işlem hacimleri-nin parasal miktarının onbindebirini aşmayacak şekilde kurulca belirlenir. Kurul bu azami sınırı aş-mamak kaydıyla; aracı kuruluşların türü ve risk durumları itibarıyla ayrı ayrı belirleyeceği oranlar üzerinden ödeme yapılmasını istemeye yetkilidir.

Fon varlığı ihtiyacı karşılamaya yetmediği takdirde, aracı kuruluşlardan, daha sonraki yıllarda yapacakları ödentilere mahsuben, bir önceki yıldaki hisse senedi işlem hacimlerinin parasal mikta-rının onbindebirine kadar geçici ödeni alınabilir. Aracı kuruluşlardan alınan bu ödentinin ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalması halinde, bakiye kısım için İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tara-fından fona avans verilir.

Fon varlığı rehnedilemez, teminat gösterilemez, üçüncül şahıslar tarafından haczedilemez.

Fon varlığının kullanım şekil ve esasları, geçici ödentilerin mahsup ve avansın geri ödeme ko-şulları ile diğer konular kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 24.— Sermaye Piyasası Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/B mad-desi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Tedrici tasfiye

Madde 46/B.- Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca yetkileri kal-dırılan aracı kurumların tedrici tasfiyelerine kurulca karar verilebilir. Bu kurumların tasfiye işlemleri Yatırımcıları Koruma Fonu tarafından yürütülür.

Tedrici tasfiyenin amacı, aracı kurumların mal varlığını işin niteliğine göre aynen veya nakte çevirmek suretiyle elde edilen bedeli tahsis ederek, Kanun çerçevesinde yaptıkları sermaye piyasa-sı faaliyetleri nedeniyle müşterilerine karşı olan nakit ödeme ve sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini tasfiye etmektir. Tedrici tasfiye karar ve işlemlerinde Türk Ticaret Kanunu, İcra ve İflas Kanunu ve diğer mevzuatın tasfiye ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Aracı kurumların ted-rici tasfiyelerinin uygulama usul ve esasları, kurulca hazırlanan bir yönetmelikte gösterilir.

Tedrici tasfiye kararı verildikten sonra, aracı kurumun yasal organlarının görev ve yetkileri tasfiye sonuçlanıncaya kadar fon tarafından yerine getirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Aracı kurumun yönettiği, yatırım fonu ve yatırım ortaklığı portföyleri dahil, portföylerin yönetiminin, bir başka kuruluşu devrine kurulca karar verilebilir. Ancak 46 ncı maddenin birinci fıkrasının (h) bendi hükümlü saklıdır.

Hakkında tedricî tasfiye kararı verilen aracı kurumun ödemeleri durur ve tüm mal varlığı üzerinde, bu karar tarihi itibarıyla sadece fon tarafından tasarruf edilebilir. Fon, aracı kurumun aktif ve pasifini tespit eder. Aracı kurumun, tasfiye kapsamında yer alan yükümlülüklerinden, nakit borçları, tedricî tasfiye kararının verildiği tarihteki ana para ve işlemiş faizleri toplamı üzerinden; sermaye piyasası aracı teslim borçları ise, aynen teslimin yapılamayacağı hallerde, varsa teslimde temerrütte düşülen tarihteki, aksi halde tedricî tasfiye kararının verildiği gündeki piyasa değeri itibarıyla bulunacak nakit değerleri üzerinden hesaplanır. Aracı kurumun tedricî tasfiye kararının verilmesinden sonra vadesi gelen sözleşmelerinden doğan hak ve borçları da, vadeleri itibarıyla belirlenir. Aracı kurumun, vadeli borçlarına vadeden, diğer borçlarına ise tedricî tasfiye tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanunî Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun ikinci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen oranda kanunî temerrüt faizi yürütüldür. Mevzuat uyarınca aracı kurum tarafından verilmiş teminatlar da, aktifin hesabında dikkate alınır.

Fon, aracı kurumun tasfiye kapsamında yer alan gerçek hak sahiplerini ve alacak tutarlarını, kuruldaki kayıtlar, aracı kurumun kayıtları, bu kuruluşun ilgili olduğu diğer resmî ve özel kurumların kayıtları ile güvenilir bulunan diğer bilgi ve belgelere dayanarak tespit eder. İcra İflas Kanununun 278, 279 ve 280 inci maddelerinde yazılı hallerin varlığı halinde, fon tarafından iptal davası açılabilir.

Tedricî tasfiyeye tabi tutulmayan ve haklarında iflas kararı verilen aracı kurumların, sıra cetvelinde yer alan hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklılarına, fondan, fon yönetiminin onayı ile bu cetvelde görünen alacak tutarları gözetilerek ödeme yapılır. İlgili mevzuat uyarınca faaliyetleri durdurulan bankaların, hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklısı gerçek hak sahipleri ve alacak tutarları ise bankanın yönetiminin ilgili mevzuat uyarınca devredildiği kuruluş tarafından tespit edilir ve fon yönetiminin onayı ile fondan yapılacak ödemelerde esas alınır. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerde, tedricî tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumların alacaklarına ödeme yapılma esasları uygulanır.

Tedricî tasfiyenin başlangıcında, öncelikle müşterileri saklama hesaplarındaki sermaye piyasası araçları hak sahiplerine dağıtılır. Bu amaçla müşteri hesabına saklanan sermaye piyasası araçları, münferit hesaplar itibarıyla karşılaştırılır ve münhasıran bu hesap sahiplerine olan yükümlülüklerin karşılanmasında kullanılır.

Hesabında alacağını karşılamaya yetecek kadar ya da hiç hisse senedi bulunmayan saklama hesabı sahiplerinin nakit ve hisse senedi alacakları toplamının 5 milyar lirası tasfiye sonucu beklenmeksizin fon tarafından ödenir. Ancak aynı kurumdan alacaklı görünen ve birlikte hareket ettiklerine fon yönetiminin kanaat getirilenlere, toplamı yukarıdaki tutarı aşmamak kaydıyla alacakları oranında ödeme yapılır. Tedricî tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, imzaya yetkili personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhrî hısımlarına, fondan avans ödemesi yapılmaz. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerin tutarı, her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme katsayısı oranında artırılır.

Fon, avans ödemelerini yaptıktan sonra aracı kurumun tedricî tasfiyesine devam eder. Tasfiye bakiyesi, tasfiyenin amacı kapsamında yer alan hak sahiplerinden alacağının tamamı karşılanamayanların alacağının ödenmesinde kullanılır. Ancak, tasfiye bakiyesi bu alacakların tamamının kar-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Aracı kurumun yönettiği, yatırım fonu ve yatırım ortaklığı portföyleri dahil, portföylerin yönetiminin, bir başka kuruluşa devrine kurulca karar verilebilir. Ancak 46 ncı maddenin birinci fıkrasının (h) bendi hükmü saklıdır.

Hakkında tedrici tasfiye kararı verilen aracı kurumun ödemeleri durur ve tüm mal varlığı üzerinde, bu karar tarihi itibarıyla sadece fon tarafından tasarruf edilebilir. Fon, aracı kurumun aktif ve pasifini tespit eder. Aracı kurumun, tasfiye kapsamında yer alan yükümlülüklerinden, nakit borçları, tedrici tasfiye kararının verildiği tarihteki ana para ve işlemiş faizleri toplamı üzerinden; sermaye piyasası aracı teslim borçları ise, aynen teslimin yapılamayacağı hallerde, varsa teslimde temerrüde düşülen tarihteki, aksi halde tedrici tasfiye kararının verildiği gündeki piyasa değeri itibarıyla bulunacak nakit değerleri üzerinden hesaplanır. Aracı kurumun tedrici tasfiye kararının verilmesinden sonra vadesi gelen sözleşmelerinden doğan hak ve borçları da, vadeleri itibarıyla belirlenir. Aracı kurumun, vadeli borçlarına vadeden, diğer borçlarına ise tedrici tasfiye tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanunî Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanununun ikinci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen oranda kanunî temerrüt faizi yürütülür. Mevzuat uyarınca aracı kurum tarafından verilmiş teminatlar da, aktifin hesabında dikkate alınır.

Fon, aracı kurumun tasfiye kapsamında yer alan gerçek hak sahiplerini ve alacak tutarlarını, kuruldaki kayıtlar, aracı kurumun kayıtları, bu kuruluşun ilgili olduğu diğer resmî ve özel kurumların kayıtları ile güvenilir bulunan diğer bilgi ve belgelere dayanarak tespit eder. İcra ve İflas Kanununun 278, 279 ve 280 inci maddelerinde yazılı hallerin varlığı halinde, fon tarafından iptal davası açılabilir.

Tedrici tasfiyeye tabi tutulmayan ve haklarında iflas kararı verilen aracı kurumların, sıra cetvelinde yer alan hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklılarına, fondan, fon yönetiminin onayı ile bu cetvelde görünen alacak tutarları gözetilerek ödeme yapılır. İlgili mevzuat uyarınca faaliyetleri durdurulan bankaların, hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklısı gerçek hak sahipleri ve alacak tutarları ise bankanın yönetiminin ilgili mevzuat uyarınca devredildiği kuruluş tarafından tespit edilir ve fon yönetiminin onayı ile fondan yapılacak ödemelerde esas alınır. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerde, tedrici tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumların alacaklılarına ödeme yapılma esasları uygulanır.

Tedrici tasfiyenin başlangıcında, öncelikle müşteri saklama hesaplarındaki sermaye piyasası araçları hak sahiplerine dağıtılır. Bu amaçla müşteri hesabına saklanan sermaye piyasası araçları, münferit hesaplar itibarıyla karşılaştırılır ve münhasıran bu hesap sahiplerine olan yükümlülüklerin karşılanmasında kullanılır.

Hesabında alacağını karşılamaya yetecek kadar ya da hiç hisse senedi bulunmayan saklama hesabı sahiplerinin nakit ve hisse senedi alacakları toplamının 7 milyar 500 milyon lirası tasfiye sonucu beklenmeksizin fon tarafından ödenir. Ancak aynı kurumdan alacaklı görünen ve birlikte hareket ettiklerine fon yönetiminin kanaat getirilene, toplamı yukarıdaki tutarı aşmamak kaydıyla alacakları oranında ödeme yapılır. Tedrici tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, imzaya yetkili personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhrı hısımlarına, fondan avans ödemesi yapılmaz. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerin tutarı, her yıl ilân edilen yeniden değerlendirme kat sayısı oranında artırılır.

Fon, avans ödemelerini yaptıktan sonra aracı kurumun tedrici tasfiyesine devam eder. Tasfiye bakiyesi, tasfiyenin amacı kapsamında yer alan hak sahiplerinden alacağının tamamı kar-

(Hükümetin Teklif Etiği Metin)

şılmasına yetmezse, ödemeler garamaten yapılır. Bu alacaklar tamamen karşılandıktan sonra artan kısımdan, öncelikle fonun yaptığı avans ve tasfiye giderleri nedeniyle doğan alacağı ödenir. Bakiye, diğer alacaklılara tahsis edilir. Aracı kurumun aktüfleri, tasfiyenin amacı kapsamındaki hak sahiplerinin alacaklarını, fondan yapılan ödemeleri ve tasfiye giderlerini karşılamaya yetmezse, fon, kurulun uygun görüşüyle aracı kurumun iflasını isteyebilir.

Aracı kurumlar dışında kalan sermaye piyasası kurumlarının tedricen tasfiyecileri kurulca yapılır ve Yatırımcıları Koruma Fonu ile ilgili olan hükümler dışında, haklarında bu madde uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki kurumların tedrici tasfiye yöntemleri, türleri dikkate alınarak kurulca belirlenir.”

MADDE 22. — 2499 sayılı Kanunun değişik 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 4 numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentler eklenmiş, bu bentlerden sonra gelmek üzere (A) bendinin son paragrafı ile (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (C) bendi eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. 4 üncü maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlerle, sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunan veya yetki belgeleri iptal olunduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan veya reklamlarında sermaye piyasasında faaliyette buldukları intibamı yaratacak kelime veya ibare kullanan veya faaliyetlerine devam eden gerçek kişilerle, tüzelkişilerin yetkilileri,”

“5. Yatırımcı tarafından sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veyahut her ne nam altında olursa olsun, sermaye piyasası kurumlarına kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçları, nakit ve diğer her türlü kıymeti kendisinin veya başkasının menfaatine satan veya rehmeden veya her ne şekilde olursa olsun kullanan, gizleyen yahut inkâr eyleyen veyahut bu amaca ulaşmak ya da bu fiillerini gizlemek için bilgisayar ortamında tutulanlar dahil kayıtları tahvil ve tağyir eden ilgili gerçek kişilerle tüzelkişilerin yetkilileri,”

“6. Bu Kanunun 15 inci maddesinin son fıkrasında belirtilen işlemlerde bulunarak kârı, mal varlığı azaltılan tüzelkişilerin yetkilileri ve bunların fiillerine iştirak edenler,”

“7. Karşılıksız olarak sermaye piyasası araçlarının geri alım taahhüdü ile satımını yapan ilgili gerçek kişilerle, tüzelkişilerin yetkilileri,”

“ 2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 8 milyar liradan 20 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgârî haddi 3, azamî haddi 6 yıldır.”

“B) 1. Bu Kanuna göre kurul veya kurul tarafından görevlendirilenlerce istenecek bilgileri vermeyen veya eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenlerle; defter ve belgeleri bu görevlilere ibraz etmeyen, saklayan, yok eden veya bunların görevlerini yapmalarını engelleyenler;

2. Defter ve kayıt tutmayanlar, defter ve kayıtlarda gerçeğe aykırı hesap açan veya kayıt tutanlar ve bunlarda her türlü muhasebe hilesi yapanlar.

3. Gerçeğe aykırı bağımsız denetleme raporu düzenleyenler ve bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar,

1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5 milyar liradan 15 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgârî haddi 2, azamî haddi 4 yıldır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

şılanamayanların alacağıın ödenmesinde kullanılır. Ancak, tasfiye bakiyesi bu alacakların tamamının karşılanmasına yetmezse, ödemeler garameten yapılır. Bu alacaklar tamamen karşılandıktan sonra artan kısımdan, öncelikle kamu alacakları ve kalandan, fonun yaptığı avans ve tasfiye giderleri nedeniyle doğan alacağı ödenir. Bakiye, diğer alacaklılara tahsis edilir. Aracı kurumun aktifleri, tasfiyenin amacı kapsamındaki hak sahiplerinin alacaklarını, fondan yapılan ödemeleri ve tasfiye giderlerini karşılamaya yetmezse, fon, kurulun uygun görüşüyle aracı kurumun iflasını isteyebilir.

Aracı kurumlar dışında kalan sermaye piyasası kurumlarının tedricen tasfiyeleri kurulca yapılır ve Yatırımcıları Koruma Fonu ile ilgili olan hükümler dışında, haklarında bu madde uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki kurumların tedrici tasfiye yöntemleri, türleri dikkate alınarak kurulca belirlenir.

MADDE 25.— Sermaye Piyasası Kanunu'nun değişik 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 4 numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentler eklenmiş, bu bentlerden sonra gelmek üzere (A) bendinin son paragrafı ile (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (C) bendi eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. 4 üncü maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlerle, sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunan veya yetki belgeleri iptal olduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilân veya reklamlarında sermaye piyasasında faaliyette buldukları intibamı yaratacak kelime veya ibare kullanan veya faaliyetlerine devam eden gerçek kişilerle, tüzelkişilerin yetkilileri,"

"5. Yatırımcı tarafından sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veyahut her ne nam altında olursa olsun, sermaye piyasası kurumlarına kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçları, nakit ve diğer her türlü kıymeti kendisinin veya başkasının menfaatine satan veya rehneden veya her ne şekilde olursa olsun kullanan, gizleyen yahut inkâr eyleyen veyahut bu amaca ulaşmak ya da bu fiillerini gizlemek için bilgisayar ortamında tutulanlar dahil kayıtları tahvil ve tağyir eden ilgili gerçek kişilerle tüzelkişilerin yetkilileri ,"

"6. Bu Kanunun 15 inci maddesinin son fıkrasında belirtilen işlemlerde bulunarak kâr ve/veya mal varlığı azaltılan tüzel kişilerin yetkilileri ve bunların fiillerine iştirak edenler, "

"7. Karşılıksız olarak sermaye piyasası araçlarının geri alım taahhüdü ile satımını yapan ilgili gerçek kişilerle, tüzelkişilerin yetkilileri,"

" 2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 10 milyar liradan 25 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgari haddi 3, azami haddi 6 yıldır."

"B) 1. Bu Kanuna göre kurul veya kurul tarafından görevlendirilenlere istenecek bilgileri vermeyen veya eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenlerle; defter ve belgeleri bu görevlilere ibraz etmeyen, saklayan, yok eden veya bunların görevlerini yapmalarını engelleyenler;

2. Defter ve kayıt tutmayanlar, defter ve kayıtlarda gerçeğe aykırı hesap açan veya kayıt tutanlar ve bunlarda her türlü muhasebe hilesi yapanlar.

3. Kasıtlı olarak gerçeğe aykırı bağımsız denetleme raporu düzenleyenler ve bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar,

1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 8 milyar liradan 20 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgari haddi 2, azami haddi 4 yıldır."

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

"C) Bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına, 7, 9, 10, 10/A, 11 ve 12 nci maddelerine, 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasına, 13/A maddesinin üçüncü fıkrasına, 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına, 15 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarına, 16 ve 16/A maddelerine, 25 inci maddesinin (a) bendine, 28 inci maddesinin (b) bendine, 34 üncü maddesine, 38 inci maddesine, 40/B maddesine, 45 inci maddesine, 46 ncı maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarına, 46/A maddesine ve 46/B maddesine aykırı hareket edenler,

5 milyar liradan 10 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar."

"Birinci fıkranın (A), (B) ve (C) bentleri uyarınca verilecek ağır para cezaları üst sınırla bağlı olmaksızın suçun işlenmesi suretiyle temin edilen menfaatin üç katından az olamaz."

MADDE 23. — 2499 sayılı Kanuna aşağıdaki 47/A maddesi eklenmiştir.

"İdarî para cezaları

MADDE 47/A. — Bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket ettiği tespit edilen gerçek kişiler ve tüzelkişiler hakkında gerekçesi belirtilmek suretiyle kurul tarafından 2 milyar liradan 10 milyar liraya kadar para cezası verilir.

İdarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, verilen para cezası iki katı, ikinci ve müteakip tekrarlarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idarî para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.

Kanunun 40/C maddesinin beşinci fıkrasındaki yükümlülüğe uymayan üyelere, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Yönetim Kurulunca 1 milyar liradan 5 milyar liraya kadar para cezası verilir. Birlik, verdiği cezaları bir taraftan ilgiliye tebliğ etmekle beraber diğer taraftan tahsil ve gelir kaydı için Yatırımcıları Koruma Fonuna bildirir.

Bu cezalar ilgililere tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde Yatırımcıları Koruma Fonuna ödenmediği takdirde bu fon tarafından takip ve tahsil olunur ve fona irad kaydolunur."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“C) Bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına, 7, 9, 10, 10/A, 11, 12 nci maddelerine, 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasına, 13/A maddesinin üçüncü fıkrasına, 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına, 15 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarına, 16 ve 16/A maddelerine, 25 inci maddesinin (a) bendine, 28 inci maddesinin (b) bendine, 34 üncü maddesine, 38 inci maddesine, 40/B maddesine, 45 inci maddesine, 46 ncı maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarına, 46/A maddesine ve 46/B maddesine aykırı hareket edenler,

5 milyar liradan 15 milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.”

“Birinci fıkranın (A), (B) ve (C) bentleri uyarınca verilecek ağır para cezaları üst sınırla bağlı olmaksızın suçun işlenmesi suretiyle temin edilen menfaatin üç katından az olamaz.”

MADDE 26. – Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki 47/A maddesi eklenmiştir.

“İdari para cezaları

MADDE 47/A. – Bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket ettiği tespit edilen gerçek kişiler ve tüzelkişiler hakkında gerekçesi belirtilmek suretiyle kurul tarafından 2 milyar liradan 10 milyar liraya kadar para cezası verilir.

İdari para cezalarının uygulanmasından önce ilgilinin savunması alınır. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi halinde, ilgilinin savunma hakkından feragat ettiği kabul edilir.

İdari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, verilen para cezası iki katı, ikinci ve müteakip tekrarlarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.

Kanunun 40/C maddesinin beşinci fıkrasındaki yükümlülüğe uymayan üyelere, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Yönetim Kurulunca 1 milyar liradan 5 milyar liraya kadar para cezası verilir. Birlik, verdiği cezaları bir taraftan ilgiliye tebliğ etmekle beraber diğer taraftan tahsil ve gelir kaydı için Yatırımcıları Koruma Fonuna bildirir.

Bu cezalar ilgililere tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde Yatırımcıları Koruma Fonuna ödenmediği takdirde bu Fon tarafından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunur ve Fona irad kaydolunur.”

MADDE 27. – Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki Ek Madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1. – Denetlenmiş finansal tabloların sunumunda; finansal tabloların ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, dengeli, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesi ve benimsenmesini sağlayacak ve kamu yararı için uygulanacak ulusal muhasebe standartlarını saptamak ve yayınlamak üzere, kamu tüzelkişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip “Türkiye Muhasebe Standartları Kurul’u kurulmuştur. Kurul, Başbakanlığın ilgili kuruluşudur.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu; Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu, Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’nden birer, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği’nden bir yeminli mali müşavir ve bir serbest muhasebeci mali müşavir olmak üzere 9 üyeden oluşur. Üyelerin görev süresi 3 yıldır. Süresi dolmadan ayrılan üyenin yerine ilgili kurum yeni üye seçer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun üyelerinin iktisat, maliye, siyaset bilgileri, işletme, iktisadi ve idari bilimler ve benzeri dallarda en az dört yıllık lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları, başka bir yükseköğrenim kurumunda lisans düzeyinde öğrenim yapmış olanların ise belirtilen dallarda lisansüstü eğitim yapmış olmaları ve bu alanlarda en az 12 yıl deneyim sahibi olmaları şarttır. Kurul kendi üyeleri arasından Başkan ve başkan yardımcısını seçer. Kurul üyelerine, Yüksek Planlama Kurulu tarafından Kamu İktisadi Teşebbüslerinin yönetim kurulu üyelerine ödenen miktarda huzur hakkı ödenir.

Kurulun gelirleri, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği'nin gelirlerinin yüzde ikisinden, oluşturulacak muhasebe standartlarının telif haklarından, ilgili kuruluşların katkılarından ve diğer faaliyet gelirlerinden oluşur. Kurul, vize ve tescil açısından 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümleri ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve 492 sayılı Harçlar Kanununa tabi değildir. Kurulun gelir ve giderleri Sayıştay denetimine tabidir.

Kurul, faaliyetlerinin düzenli olarak yürütülmesi amacıyla personel istihdam edebileceği gibi, gerektiğinde ilgili kuruluşlardan konuyla ilgili eleman istihdam edebilir. Kurul, muhasebe standartlarının hazırlanması amacıyla ilgili kuruluş temsilcilerinin de katılımıyla çalışma komisyonları kurar.

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile Kurulca belirlenecek standartların uygulama nitelik ve kapsamına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerde belirlenir.”

MADDE 28. – Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6. – Bu Kanunun 10/A maddesinin yürürlüğe girmesinden sonra, Kurulca aynı maddeye göre kaydı tutulması kararlaştırılan sermaye piyasası araçlarını temsilen senet çıkarılmaz. Ancak 10/A maddesinin yürürlüğe girmesini izleyen üçüncü yılın sonuna kadar yapılan ihraçlarda, hak sahipleri, ihraççı kuruluşlardan senet bastırılmasını talep edebilirler. Bu taleplerin yerine getirilme süresi, yöntemi ve uygulama esasları Kurulca belirlenir.

Kurulca Kanunun 10/A maddesine göre kaydı tutulması kararlaştırılan ve Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ya da bu maddenin birinci fıkrası uyarınca bastırılan sermaye piyasası araçlarının 10/A maddesinin yürürlüğe girmesini izleyen altıncı yılın sonuna kadar ihraççı kuruluşlara, bunların yetkili kıldığı aracı kuruluşlara veya sermaye piyasası araçlarının kaydını tutacak Merkezî Kayıt Kuruluşuna teslim edilmesi zorunludur. Bu suretle teslim alınan senetler, Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde Merkezî Kayıt Kuruluşunda toplanarak, iptal ve imha edilir, araçların temsil ettiği haklar Kanun hükümlerine göre Merkezî Kayıt Kuruluşunda kaydedilir.

İkinci fıkrada belirlenen sürenin sonuna kadar teslim edilmeyen sermaye piyasası araçları, bu tarihten sonra borsada işlem göremez, aracı kurumlarca alım satımına aracılık edilemez ve katılma belgelerinin geri alımı yapılamaz. Bu senetlere bağlı mali haklar, Merkezî Kayıt Kuruluşunda kaydedilen ve senetlerini ikinci fıkradaki esaslara göre teslim etmeleri halinde hak sahiplerinin hesaplarına aktarılır; yönetime ilişkin haklar ise Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafından kullanılır.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen süreler Bakanlar Kurulu Kararı ile bir katta kadar uzatılabilir.”

“GEÇİCİ MADDE 7. – Sermaye piyasası araçları kaydedilirinceye kadar, sermaye piyasası araçları hakkında verilen ödeme yasağı ve iptal kararları mahkemeler ve ihraççılar tarafından Merkezî Kayıt Kuruluşuna da bildirilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 24. – 5590 sayılı “Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 3.4.1997 tarihli ve 4233 sayılı Kanunla eklenen ek madde 11 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 11. – Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir veya birden çok ürünün işlem göreceği il, bölge veya ülke düzeyinde faaliyet göstermek üzere ürün ihtisas borsaları açılabilir ya da kurulabilir. Bunların kuruluşunda, çalışma alanlarının genişletilip daraltılmasında birliğin görüşü alınır.

Ürün ihtisas borsalarının mevcut bir borsada açılmasında ve yeni bir borsa olarak kurulmasında, borsanın işlem hacmi ve derinliği, arz ve talebe bağlı olarak gerçekleştirilecek spot alım satım yöntemleri ile gerekli hizmet birimlerinin mevcut olup olmadığı, fiziksel, kurumsal ve finansal alt yapı ile uzman personel yeterliliği gibi hususlar gözönünde bulundurulur.

Borsalar umumî mağazacılık da yapabilirler. Depolarına konulan borsaya tabi maddeler ile ilgili olarak, makbuz senedi, varant veya malı temsil eden diğer senetler düzenleyebilirler. 2699 sayılı Umumî Mağazalar Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası ve dördüncü fıkrasının (a) bendi bunlar hakkında uygulanmaz.

Borsalar veya diğer kuruluşlarca düzenlenen makbuz senedi, varant veya malı temsil eden diğer senetlerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Borsada işlem gören malı temsil eden diğer senetler de kıymetli evrak hükmündedir. Bu senetlerin hangi kuruluşlarca düzenlenebileceği, senetlerde aranacak şart ve nitelikler, bunların alım satım yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar ile depo ve ambar makbuzlarına ilişkin diğer hususlar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Alivire alım satımlarda borsalarca düzenlenerek kullanılacak sözleşmeler Türk Ticaret Kanununun 743 üncü maddesinde belirtilen cirosu kabil diğer senetler gibi ciro edilebilir. Bu şekilde düzenlenmiş sözleşmelerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Bu sözleşmelere han-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“GEÇİCİ MADDE 8. – Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin statüsü bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Sermaye piyasasında faaliyette bulunmakta olan aracı kuruluşlar, bu süre içerisinde Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine üye olmak için Kurula başvurmakla yükümlüdürler.

Bu üyelik başvuruları Kurul tarafından sonuçlandırılır. Kurul, Statüsünün yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içinde Birlik üyelerini ilk genel kurul toplantısına çağırır.”

“GEÇİCİ MADDE 9. – Yatırımcıları Koruma Fonunun başlangıç varlığının oluşturulması amacıyla, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 10 trilyon lira Fon hesabına yatırılır.

Aracı kuruluşların 1998 yılı hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarı esas alınarak, Kanunun 46/A maddesi uyarınca Yatırımcıları Koruma Fonuna yatırmakla yükümlü oldukları yıllık ödenti, bu kuruluşlarca Fon hesabına yatırılır.

Bu madde uyarınca yapılması gereken ödentilerin, Fona ilişkin Kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içerisinde Fon hesabına yatırılması zorunludur. Ödemelerin bu süre içerisinde yapılmaması halinde, ödemede temerrüde düşülen kısma 46/A maddesinde öngörülen oranda gecikme faizi uygulanır ve Fon tarafından tahsil edilir.

Kanunun 40 ıncı maddesinde öngörülen esaslara göre, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının 31.12.1998 tarihi itibarıyla düzenlenen malî tablolarında yer alan gelirleri üzerinden belirlenen tutar, Kanunun yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içerisinde Kurul hesabına yatırılır.”

MADDE 29. – 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 3.4.1997 tarihli ve 4233 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 11 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ürün ihtisas borsaları

Ek Madde 11. – Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir veya birden çok ürünün işlem göreceği il, bölge veya ülke düzeyinde faaliyet göstermek üzere ürün ihtisas borsaları açılabilir ya da kurulabilir. Bunların kuruluşunda, çalışma alanlarının genişletilip daraltılmasında Birliğin görüşü alınır.

Ürün ihtisas borsalarının mevcut bir borsada açılmasında ve yeni bir borsa olarak kurulmasında, borsanın işlem hacmi ve derinliği, arz ve talebe bağlı olarak gerçekleşecek spot alım satım yöntemleri ile gerekli hizmet birimlerinin mevcut olup olmadığı, fiziksel, kurumsal ve finansal alt yapı ile uzman personel yeterliliği gibi hususlar gözönünde bulundurulur.

Borsalar umumî mağazacılık yapabilirler ve lisanslı ürün depoları da kurabilirler. Bunların kuruluş ve çalışma esasları yönetmelikte gösterilir. Borsalar, depolarına konulan borsaya tabi maddeler ile ilgili olarak, makbuz senedi, varant veya malî temsil eden diğer senetler düzenleyebilirler. 2699 sayılı Umumi Mağazalar Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası ve dördüncü fıkrasının (a) bendi bunlar hakkında uygulanmaz.

Borsalar veya diğer kuruluşlarca düzenlenen makbuz senedi, varant veya malî temsil eden diğer senetlerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Borsada işlem gören malî temsil eden diğer senetler de kıymetli evrak hükmündedir. Bu senetlerin hangi kuruluşlarca düzenlenebileceği, senetlerde aranacak şart ve nitelikler, bunların alım satım yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar ile depo ve ambar makbuzlarına ilişkin diğer hususlar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Alivren alım satımlarda borsalarca düzenlenerek kullanılacak sözleşmeler Türk Ticaret Kanununun 743 üncü maddesinde belirtilen cirosu kabul diğer senetler gibi ciro edilebilir. Bu şekilde dü-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

gi hususların yazılacağı ile bu tür satışlara uygulanacak esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Bu madde uyarınca düzenlenecek senet ve sözleşmelerin kapsamına 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca düzenlenen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil değildir.

Borsalar, bu Kanunda yazılı görevlerini yerine getirebilmek için yeterli alt yapı, teknik donanım ve uzman personeli sağlamak ve örgütlenmelerine ilişkin gerekli hizmet birimlerini ve şubelerini oluşturmak zorundadırlar. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 25. - 2499 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6. - Kanuna, bu Kanunun 1 inci maddesiyle eklenen 10/A maddesinin yürürlüğe girmesinden sonra, Kurulca aynı maddeye göre kaydı tutulması kararlaştırılan sermaye piyasası araçlarını temsilen senet çıkarılmaz. Ancak 31.12.1999 tarihine kadar yapılan ihraçlarda, hak sahipleri, ihraççı kuruluşlardan senet bastırılmasını talep edebilirler. Bu taleplerin yerine getirilme süresi, yöntemi ve uygulama esasları kurulca belirlenir.

Kurulca Kanunun 10/A maddesine göre kaydı tutulması kararlaştırılan ve kanunun yürürlüğe girmesinden önce ya da bu maddenin birinci fıkrası uyarınca bastırılan sermaye piyasası araçlarının, 31.12.2003 tarihine kadar ihraççı kuruluşlara, bunların yetkili kıldığı aracı kuruluşlara veya sermaye piyasası araçlarının kaydını tutacak merkeze teslim edilmesi zorunludur. Bu suretle teslim alınan senetler, Kurulca belirtenecek esaslar çerçevesinde merkezde toplanarak, iptal ve imha edilir, araçların temsil ettiği haklar kanun hükümlerine göre merkezde kaydedilir.

İkinci fıkrada belirtilen sürenin sonuna kadar teslim edilmeyen sermaye piyasası araçları, bu tarihten sonra borsada işlem göremez, aracı kurumlarca alım satımına aracılık edilemez ve katılma belgelerinin geri alımı yapılamaz. Bu senetlere bağlı mali haklar, merkezde kayden izlenir ve senetlerini ikinci fıkradaki esaslara göre teslim etmeleri halinde hak sahiplerinin hesaplarına aktarılır; yönetime ilişkin haklar ise merkez tarafından kullanılır.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen süreler Bakanlar Kurulu kararı ile uzatılabilir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

zenlenmiş sözleşmelerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Bu sözleşmelere hangi hususların yazılacağı ile bu tür satışlara uygulanacak esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Bu madde uyarınca düzenlenecek senet ve sözleşmelerin kapsamına 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca düzenlenen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil değildir.

Borsalar, bu kanunda yazılı görevlerini yerine getirebilmek için yeterli alt yapı, teknik donanım ve uzman personeli sağlamak ve örgütlenmelerine ilişkin gerekli hizmet birimlerini ve şubelerini oluşturmak zorundadırlar. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan Kurul Başkanı, başkanvekili ve üyeleri, atandıkları mevzuata göre 3 yıllık görev sürelerini tamamlarlar. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte başkanvekilliği sıfatı, "ikinci başkan" olarak değiştirilmiştir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan kurul başkanı, başkanvekili ve üyelerinin görev süresinin bitiminde, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunundaki esaslar çerçevesinde atanacak üyelere başkan dışında, ikinci yılın sonunda kura sonucu belirlenecek iki üye ve dördüncü yılın sonunda, kalan üyelere kura sonucunda belirlenecek iki üyenin yerine, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda belirtilen hükümlere uygun olarak yeni üye ataması yapılır. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin karar organları oluşturuluncaya kadar, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından gösterilecek adaylar, ilgili olduğu bakanlık; Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından gösterilecek adaylar ise Türkiye Bankalar Birliği tarafından gösterilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, kurulca yetki belgeleri iptal edilen aracı kurumların, sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacak sahiplerinin Fonun im-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“GEÇİCİ MADDE 7. – Sermaye piyasası araçları kaydedilirinceye kadar, sermaye piyasası araçları hakkında verilen ödeme yasağı ve iptal kararları mahkemeler ve ihraççılar tarafından merkeze bildirilir.”

“GEÇİCİ MADDE 8. – Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin statüsü bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dokuz ay içinde yürürlüğe konulur. Sermaye piyasasında faaliyette bulunmakta olan aracı kuruluşlar, bu süre içerisinde Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine üye olmak için Kurula başvurmakla yükümlüdürler.

Bu üyelik başvuruları Kurul tarafından sonuçlandırılır. Kurul, statünün yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içinde birlik üyelerini ilk genel kurul toplantısına çağırır.”

“GEÇİCİ MADDE 9. – Yatırımcıları Koruma Fonunun başlangıç varlığının oluşturulması amacıyla, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının 31.12.1997 tarihi itibarıyla düzenlenen mali tabloların-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Etiği Metin)

kânları da dikkate alınarak 1 milyar liraya kadar olan kısımlarının bu maddedeki esaslar çerçevesinde ödenmesini teminen özel bir Fon kurulmuştur. Söz konusu aracı kurum alacaklarına Fondan ödeme yapılabilmesi için, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce veya sonra haklarında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca iflas davası açılması ve iflas tasfiyesi sırasında alacakların borç ödemededen aciz belgesine bağlanmış olması zorunludur. Bu Kanunun yürürlüğe girmesini izleyen iki ay içerisinde, bu Fona İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 10 trilyon lira tahsis edilir. Bu Fon, Borsa Başkanlığınca, kamu bankalarında mevduat hesabına ya da kamu borçlanma senetlerine yatırılarak nemalandırılır. Fon, bu madde gereğince yapılacak ödemeler dışında bir amaçla kullanılamaz. Fonun yapılacak ödemeleri karşılamaya yetmemesi halinde, 5 trilyon lirayı geçmemek üzere, Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenecek ek kaynak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından karşılanır. Bu madde kapsamındaki ödemelerin tamamının yapıldığı, ilgili iflas idarelerinin yazılı beyanlarıyla tespit edildikten sonra, arta kalan kısım İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına ait olur.

Fondan yapılacak ödemeler, ilgili iflas idarelerinin ibraz ettiği borç ödemededen aciz belgelerine dayanarak, Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü üzerine İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığınca, iflas idarelerine yapılır. Sermaye Piyasası Kurulu ödemelerin bu madde hükümlerine uygun yapılmasını teminen, kesinleşmiş sıra cetveline, iflas dosyasındaki belgelere, iflas idaresi ve iflas dairesinden talep edebileceği belgelere dayanarak karşılıklı inceleme yapma ve bu madde ile diğer ilgili mevzuat hükümlerine aykırı ödeme taleplerini reddetme hakkını haizdir.

Hak sahiplerine ödeme, iflas idarelerince gerçekleştirilir. Müflis aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhrî fısımlarına ve sermaye piyasası kurumlarına bu madde kapsamında ödeme yapılmaz. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığı, yaptığı ödemeler için, borç ödemededen aciz belgesi sahiplerinin haklarına halef olur.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili esas ve usulleri belirlemeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun 13 üncü maddesi ile 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 28 inci maddesinin (a) bendinde yapılan değişiklik uyarınca, kurul başkanı ve üyeleri ile personeli için yeniden belirlenecek olan her türlü ödemeler dahil, aylık ücretleri toplamının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki ayda almakta oldukları her türlü ödemeler dahil aylık ücretleri toplamından az olması halinde, bu durum giderilinceye kadar aradaki fark herhangi bir vergi ve kesintiye tabi olmaksızın tazminat olarak ödenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

da yer alan, aracı kuruluşların İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına yatırdıkları kotasyon ücreti, tes-cil ücreti ve borsa payından oluşan gelirlerinin % 10'u, borsa tarafından Fon hesabına yatırılır.

Aracı kuruluşların 1997 yılı hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarı esas alınarak, Ka-nununun 46/A maddesi uyarınca Yatırımcıları Koruma Fonuna yatırmakla yükümlü oldukları yıllık ö-denti, bu kuruluşlarca Fon hesabına yatırılır.

Bu madde uyarınca yapılması gereken ödentilerin, Fona ilişkin kurulca yapılacak düzenleme-nin yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içerisinde Fon hesabına yatırılması zorunludur. Ödemelerin bu süre içerisinde yapılmaması halinde, ödemede temerrüde düşülen kısma 46/A maddesinde ön-görülen oranda gecikme faizi uygulanır ve Fon tarafından tahsil edilir.”

“GEÇİCİ MADDE 10. – Kanunun, bu Kanunun 8 inci maddesiyle değiştirilen 19 uncu mad-desi ikinci fıkrası, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan kurul başkanı, başkanve-kili ve üyelerine de uygulanır. Bu Kanunun yürürlüğe girmesi ile mevcut başkanvekilliği sıfatı, ku-rul üyeliği saklı kalmak kaydıyla, sona erer. Kanunun 19 uncu maddesinin görev sürelerine ilişkin ikinci fıkra hükmünün uygulanmasını teminen görev süresi sona erecek olan başkan dışındaki üye-lerin yarısı, göreve atandıkları tarihi izleyen üç yılın sonunda kurul toplantısında ad çekme suretiy-le belirlenir.”

Yürürlük

MADDE 26. – Bu Kanunun 1 inci maddesi, maddede öngörülen merkezin kurulduğu, 20 ve 21 inci maddeleri ise merkezin kurulmasını takiben Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 30. — Bu Kanunun;

— 1 inci maddesi, yayımı tarihinden geçerli olmak üzere, Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulduğu tarihte,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürütme

MADDE 27. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

A. Mesut Yılmaz

Başbakan

Dev. Bakanı ve Başb. Yard.

B. Ecevit

Devlet Bakanı

G. Taner

Devlet Bakanı

Y. Seçkiner

Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Gürel

Devlet Bakanı

Dr. İ. Çelebi

Devlet Bakanı

R. Şahin

Devlet Bakanı

C. Kavak

Devlet Bakanı V.

İ. Aykut

Devlet Bakanı

M. Batallı

İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu

Maliye Bakanı

Z. Temizel

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Y. Topçu

Ulaştırma Bakanı

N. Menzir

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. C. Ersümer

Turizm Bakanı

İ. Gırdal

Çevre Bakanı

Dr. İ. Aykut

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yard.

İ. Sezgin

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Andıcan

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı

E. Aşık

Devlet Bakanı

H. Gemici

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Tarım ve Köy İşleri Bakanı V.

E. Aşık

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı V.

H. Özkan

Orman Bakanı

E. Taranoğlu

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

— 23 ve 24 üncü maddeleri, yayımı tarihinden geçerli olmak üzere, Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulmasını takiben Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte,

— Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 31. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

